

Partidul Național Țărănesc - XIV -

1936 - 20 mart.1937

Partidul Național Țărănesc - XIV -.....	1
1936 - 20 mart.1937.....	1
-----	6
Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37.....	6
- continuare -.....	7
-----	7
1.) Vasile Marin , <i>Crez de Generație</i> ,.....	7
▣ ,Democrația, dușmanul naționalismului , [naționalismul lui Vaida] , 1 apr.'36.....	7
▣ Ofensiva ludei și a fariseilor [Adevărul;Teodorescu Braniște, I.Mihalache] (p.169-170)...7	7
▣ Fronturile studențești :diversiuni "antifasciste "[Kominternul, Comuniștii] (p. 171- 177)...8	8
▣ Scrutator [Kalman Blumenfeld] (P. 179-180).....	8
▣ Ciocoiășul [Armand Călinescu] (p. 181-183).....	9
2.) Zaharia Boilă , Amintiri și considerații asupra mișcării legionare ,[cca 1971-'72 ?].....	10
LD : fișez opiniile lui despre mișcarea legionară la Fișier Garda de Fier VIII - scrieri.....	10
▣ Geneza mișcării legionare din România.....	10
▣ " Nașii " Gărzii : liberalii, Vaida , Carol.....	10
▣ Nae Ionescu - "nașul " spiritual.....	10
▣ Asasinarea lui Duca (1933).....	10
▣ Asasinarea lui Mihail Stelescu (1936).....	10
3.) M.Ghelmegeanu (PNȚ) : la Regulament / <i>Raportul</i> : 46 decrete-legi / , 16 dec.'36.....	10
Ghelmegeanu, Madgearu / 16 dec.'36.....	10
▣ Nesocotirea Parlamentului.....	10
▣ 46 de <i>decrete - legi</i> !.....	10
4.) Ghiță Popp (naț-țărăn.) - Comunicare : " <i>Ardeleni</i> " - " <i>Regățeni</i> " ,16 , 17 dec.'36.....	11
N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) / 16 dec.'36.....	12
▣ Greșala lui Ghiță Popp.....	13
M.Ghelmegeanu (PNȚ) / 16 dec.'36.....	13
▣ Regretabila ciocnire Goga -Popp.....	13
C.Tătăranu (PNL- majoritar).....	14
▣ PNȚ să dezavueze pe Popp.....	14
O.Goga (PNC) / 16 dec.'36.....	14
▣ Respingerea insultelor lui Popp.....	14
▣ Mentalitatea regionalismului.....	15
▣ Sufletul ardelenesc hibrid.....	16
▣ Consiliul Dirigent = pagină tistisimă.....	16
Șeicaru ("Curentul") / 16 dec.'36.....	17
▣ Valoarea elementului circulant românesc.....	17
Goga / reluare / 16 dec.'36.....	17
▣ Ardealul primejduit ? Invazia regățenilor în Ardeal ?.....	17
▣ Înfrățire unitară și solidaritate !.....	17
Victor Moldovan (PNȚ) / 17 dec.'36.....	19
▣ Patriotismul ardelenilor.....	19
▣ Sancționarea actelor de violență și scandal.....	19
Virgil Madgearu (PNȚ) / 17 dec.'36.....	19
▣ Inconsecvența opiniilor lui Goga.....	19
▣ Răstălmăcirile lui Goga.....	20
O.Goga / 17 dec.'36.....	20
▣ Declarațiile PNȚ.....	20
▣ Glasul sângelui ...la Madgearu.....	21

▣ Poziția desamăgitoare a PNȚ.....	21
▣ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu.....	21
▣ Palmele date pe obrazul țării ?.....	22
▣ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !.....	22
▣ Nu regionalismului !.....	22
▣ Integralitate națională.....	22
Virgil Madgearu / 17 dec.'36.....	23
▣ Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român.....	23
▣ Nu există mișcări antinaționale.....	24
▣ Nu există regionalism provincial.....	24
Victor Moldovan / 17 dec.'36.....	24
▣ Interpelarea lui Ghiță Popp.....	25
▣ Furtuna montată de Șeicaru.....	25
▣ Centralism versus descentralizare.....	25
▣ Inconsecvența lui Goga.....	25
5.) <i>Pr.de lege</i> : ratificarea <i>decretelor - legi</i> (46 !) din vacanța parlamentară ,18 -19 dec. '36.....	26
b.) av. Crăciun Șerbănescu (PNȚ) (p. 313) / 18 dec.'36.....	26
▣ Abuzul decretelor-legi.....	26
e) Șefan Mihăescu (PNȚ) (p.322) / 18 dec.'36.....	27
▣ Batjocura sistemului parlamentar.....	27
h.) Virgil Potârcă (PNȚ) - la <i>Regulament</i> - (p. 348) / 19 dec.'36.....	28
▣ Pericol de dictatură.....	28
j.) V.Serdici (PNȚ) (p. 349) / 19 dec.'36.....	28
▣ Apel la <i>Grupul H</i> din PNL.....	29
k.) Virgil Madgearu (PNȚ) (p. 350-351) / 19 dec.'36.....	30
▣ Apel la majoritate pentru respingere.....	30
Ghelmegeanu / 19 dec.'36.....	30
▣ Sistemul <i>decretelor -legi</i>	31
▣ Reformă parlamentară !.....	31
▣ Regim democratic - simțire democratică.....	32
▣ <i>Decrete - legi</i> = aberație parlamentară.....	33
Djuvara / 19 dec.'36.....	33
▣ Latura politică.....	33
▣ Opoziția : obstrucția guvernării.....	33
6.) Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman " , 21 -22 ian.'37.....	33
7.) Scandal diplomatic : " <i>Cazul Jan Șeba</i> " : " <i>Rusia și Mica Înțelegere</i> " , 3 , 6 febr.'37.....	35
8.) M.Ghelmegeanu, la pr.lege , <i>Institutul Național de Credit Agricol</i> , 5 febr.'37.....	36
▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	37
▣ Scepticism	37
▣ Evoluția creditului agricol.....	38
▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	38
▣ Scepticism	38
▣ Agricultură românească - Creditul Agricol.....	38
▣ Bilanț , deficiențe.....	38
▣ PNL - sistem bancar-financiar importat.....	39
9.) Armd.Călinescu (PNȚ dipl.străini la înmormântarea lui Moța și Marin , 16 febr.'37.....	40
Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37.....	42
a.) Octavian Goga (PNC) / 17 febr./ (p. 1063 -1064).....	42
d.) Gr.Iunian (PRȚ) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068).....	44
e.) Ion Inculeț (vicepreșed.al Consil.de miniștri .) (p. 1068).....	46
h.) C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37.....	46
i.) Grigore Gafencu (PNȚ) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?.....	47
10.) Al.Rotta (Fr.Rom),Interpelare : studenți naționaliști arestați , 1 mart.'37.....	48
V.Madgearu / 1 mart.'37.....	48

▣ PNȚ antifascism, nu <i>mișcare antifascistă & comunistă</i>	48
O.Goga / 1 mart.'37.....	49
▣ PNȚ -sprijinit de <i>Frontul Popular</i>	49
Madgearu / 1 mart.'37.....	49
▣ Diversiunile interesate ... cu mișcările extremiste.....	50
Al Rotta / 1 mart.'37.....	50
▣ Atenție la mișcarea comunistă ! Dezaprobarea PNȚ !.....	50
11) V.P.Sassu (ministr.Juстиției) - răspunde lui Al Rotta - 2 mart.'37.....	50
▣ Arestarea legionarilor teroriști.....	51
▣ Guvernul își va face datoria.....	51
Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37 (p. 1807-1808).....	51
▣ Atentatul la viața lui Traian Bratu.....	51
▣ Răspunderea guvernului, a PNL.....	51
Victor Iamandi (ministr.Culte și arte) (p. 1808-1809) / 2 mart.'37.....	52
▣ Atentatul la viața lui Traian Bratu Doc.integral la fișier PNL - XII.....	52
▣ Personalitatea lui Bratu.....	52
▣ Guvernul - la datorie !.....	52
▣ Atentatul la viața lui Tr.Bratu.....	53
V.T.Prelipceanu (PNC) (1809) / 2 mart.'37.....	53
▣ Antifascism = comunism.....	53
▣ Atentatul Bratu.....	53
G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37.....	54
▣ Atentatul Bratu.....	54
▣ <i>Violența " personală "</i> versus <i>violența "organizată"</i>	54
▣ <i>Violența " naționalistă "</i> versus <i>violența " democrată "</i>	54
▣ <i>"Gărzile cuziste "</i> versus <i>" Gărzile țărănești "</i>	54
▣ Atentatul Bratu = ispășirea păcatelor democrației române.....	55
▣ Lupta dintre <i>" lumea veche "</i> și <i>" lumea nouă "</i>	55
Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37.....	56
▣ Atmosfera otrăvită propagată de PNC.....	56
▣ PNȚ = Partid comunist ?!.....	56
▣ Eticheta pusă de adversari = otrăvirea tineretului.....	56
▣ Apărarea regmului democratic, constituțional, parlamentar.....	57
Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37.....	57
▣ Replică lui Madgearu : Traian Bratu.....	57
12.) Atentatul contra lui Tr.Bratu, / Declarații, Senat, 2, 3 mart.'37.....	57
prof.C.Stoicescu (rector Univ.București) / 2 mart.'37.....	58
▣ Pedepsă pentru autorii materiali și pentru autorii morali !.....	58
prof.I.Botez (Univ.Iași) / 2 mart.'37.....	58
▣ Lipsa colegialității între profesori.....	58
prof.Dragomir Hurmuzescu (?) / 2 mart.'37.....	58
▣ Vinovații morali pentru atentat : toleranța, demagogia, instigarea.....	58
▣ Prăpastia dintre studenți și educatorii naturali.....	58
prof.dr.C.Angelescu (ministr.Ed.Naționale) (p. 1901) / 2 mart.'37.....	59
▣ Politica scoasă din universități !.....	59
▣ Guvernul își va face datoria.....	59
prof.N.Iorga (p.1902) / 2 mart.'37.....	60
▣ Responsabilități morale : îngăduință și atâtare.....	60
▣ Partide violente, instigatoare la război civil.....	60
▣ Canaliile din umbră.....	60
prof.ACCuza (PNC), la Sumar., (P.1964-1965) / 3 mart.'37.....	61
▣ Condamnă atentatul dar.....	61
▣ Respinge psihoza creată.....	61
▣ Da : interzicerea studenților de a se înscrie în partide.....	61
▣ Nu : interzicerea studenților de a face politică.....	61
13.a)G.I.Brătianu (PNL-g relațiile cu G de F/ 4 mart.'37.....	62

▣ PNL-g față de Garda de Fier.....	62
▣ Partidul de opoziție ? : contra guvernului !.....	62
13.b) Corneliu Zelea Codreanu , <i>Circulări și Manifeste</i> , 1927-1938 ,.....	63
▣ Circulara 42 : atitudinea față de Maniu.....	63
14.) Incident diplomatic : ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin, 9 mart.'37.....	63
a.) Victor Antonescu / Cameră , dimineața, 9 mart.'37.....	64
▣ Guvernul consideră incidentul închis.....	64
b) Armand Călinescu (PNȚ) / 9 mart.'37.....	64
▣ Atitudinea contradictorie a guvernului	64
▣ Lezarea demnității Statului.....	65
▣ Blam pentru prim- ministru.....	65
▣ Precedent periculos.....	65
e) Oct .Goga (PNC) / 9 mart.'37.....	65
▣ Un incidint diplomatic " forțat ".....	65
▣ Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătărescu.....	65
▣ Dreptatea lui , a lui Goga	65
c.) DRloanițescu (Fr.Românesc-Vaida) / Senat / 9 mart.'37.....	66
▣ Capcana- pretext întinsă de PNȚ	66
▣ Echivocul declarațiilor guvernamentale.....	66
▣ Confirmarea declarației Fr.Românesc.....	66
M.Manoilescu (Liga .Corporatistă) / 9 mart.'37.....	66
▣ PNȚ : încercarea de a provoca căderea guvernului ;.....	66
N.Iorga / 9 mart.'37.....	66
▣ Guvernul = apărătorul demnității naționale.....	67
▣ Suveranul - simbolul , arbitrul suveranității.....	67
▣ Răspunsurile lui Tătărescu și Antonescu ".....	67
15.) dr.C.Angelescu : <i>Legea pentru învățământul universitar</i> (modificări) Senat , 5 mart.'37...68	
16.) Pr.de lege ptr. <i>Prelungirea stării de asediu</i> (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '37	68
.....	68
a) Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) (p. 2471-2473) / 12 mart.'37.....	69
▣ Starea de asediu	69
▣ Starea de asediu din mart.'33 [guv.PNȚ- Vaida].....	70
▣ Starea de asediu din dec.'33 Guv.IGDuca.....	70
▣ Dizolvarea G de F.....	70
▣ Măsurile legislative recente.....	71
▣ Competințe prea mari instanțelor militare.....	71
▣ Încălcarea Constituției.....	73
▣ Abuzul puterii executive.....	73
▣ Anarhia spirituală ; Criza de autoritate.....	74
▣ Creșterea puterii executive în detrimentul legislativului.....	74
▣ Modificarea Costituției !.....	74
▣ Echivocul guvernului PNL, cramponarea de putere.....	74
.....	75
Guv.Tătărescu .Vacanță parlamentară .Pregătiri de alegeri.....	75
.....	75
17.) Armd.Călinescu, Însemnări politice.....	75
▣ Oamenii regelui : Călinescu -Tătărescu.....	75
▣ Apogeul crizei în PNȚ.....	75
18.) Zaharia Boilă , Amintiri și considerații asupra mișcării legionare ,.....	76
▣ Carol II - Codreanu - Maniu (p. 51 - 55).....	76
▣ Paris : Întâlnire Maniu -Madgearu-Titulescu (p. 56 - 59).....	78
▣ Rotativa guvernamentală (p. 59 - 60).....	80
▣ Guvernul Tătărescu = guvern de coaliție.....	80
▣ Maniu revine la șefia PNȚ.....	80
▣ Pactul electoral Maniu - Gh.Brătianu- Codreanu (p. 60-65).....	80
19.) Corneliu Zelea Codreanu , <i>Circulări și Manifeste</i> , 1927-1938 ,.....	81

▫ Atitudini politice : față de Vaida ; față de Maniu . (p. 167.168).....	81
20.) Note . Acțiunile lui CZCodreanu , 6 , 21 , 25 , 26 apr.; 27 aug. 4 oct. 1937.....	82

 Documentele în ordinea introducerii pe calculator

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - 20 mart.'37
 - continuare -

-
1. **Vasile Marin** , **Crez de generație**,
 - **Democrația, dușmanul naționalismului** , [**naționalismul lui Vaida**] , 1 apr.'36
 - **Ofensiva ludei și a fariseilor** [**Adevărul** ; **Teodorescu Braniște** , **I.Mihalache**]
 - **Fronturile studentești :diversiuni "antifasciste"** [**Kominternul, Comuniștii**] 28apr.'36
 - **Ciocoiașul** [**Armand Călinescu**] mart.' 37
 2. **Zaharia Boilă** , **Amintiri și considerații asupra mișcării legionare** ,
 / **Asasinarea lui Stelescu** / **Vezi fișier Garda de Fier VIII-scrieri**
 3. **M.Ghelmegeanu** (PNT) : la Regulament / **Proiectul** - 46 decrete-legi / , 16 dec.'36
Virg.Madgearu , intervenție : nesocotirea Parlamentului !
Mircea Djuvara - răspunde ; **Madgearu** : Replică
 4. **Ghiță Pop** (PNT) - **Interpelare -Comunicare / cenzurată** / , 16 , 17 dec.'36
 / marea polemică "**Ardeleni**" - "**Regăteni**" /
O. Goga (naț.creșt.) ; **N.Constantinescu -Bordeni** (georgist)
George Fotino , **C.Tătăranu ș.a.** (național -liberali majoritari **Proteste**
M.Ghelmegeanu, Virg.Madgearu , Victor Moldovan (naț-țărăn.)- **Declarații** .
O. Goga -Replică ; **Pamfil Șeicaru** ("Curentul") -**Intervenție** ;
Virg.Madgearu , Victor Moldovan - Contrareplici
 5. **Pr.de lege** : ratificarea **decretelor - legi** (46 !) din vacanța parlamentară ,18 -19 dec. '36
 / polemici privind procedura / conflict de doctrină / conflict de interese / conflict politic /
 ▫ Sistemul **decretelor -legi = anticonstituțional , antidemocratic , antiparlamentar**
 ▫ Reformă parlamentară !
 ▫ Regim democratic - simțire democratică
 ▫ **Decrete - legi = aberație parlamentară**
 Doc.integral - fișier **Parlament VIII**
 - b.) **Crăciun Șerbănescu** (PNT) : **Abuzul decretelor-legi**
 - e) **Șefan Mihăescu** (PNT) **Bătjocura sistemului parlamentar.**
 - h.) **Virgil Potârcă** (PNT) - la **Regulament - Pericol de dictatură**
 - j.) **V.Serdici** (PNT) : **Apel la Grupul H din PNL pentru respingere**
 - k.) **Virgil Madgearu** (PNT) : **Apel la majoritate pentru respingere**
 - l.) **M.Ghelmegeanu** (PNT)
6. Scandalul **afacerii cu armament vechi " Caranfil -Dorman "** , 21 -22 ian.'37
Virgil Madgearu - întrebare , interpelare , replică
Gr.Iunian - asociere întrebare, interpelare , replică
Gh.Tătărescu - răspuns , contra-replici .
 7. Scandal diplomatic : "**cazul Jan Șeba**" : "**Rusia și Mica Înțelegere**" , 3 , 6 febr.'37
 / **slăbirea coeziunii Mici Înțelegeri / relațiile româno ruse : Titulescu / Antonescu /**
Virgil Madgearu (PNT)
 8. **M.Ghelmegeanu**, la pr.lege , **Institutul Național de Credit Agricol**, 5 febr.'37
M.Cancicov (Finanțe) - inițiator ; **Onose** - raportor
 9. Incident diplomatic : **ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin** , 13 febr.'37
Armand Călinescu (PNT) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37
Gh.Tătărescu (prim-ministru) -răspunde
Declarații , la **Sumar**, Cameră , 17, 18 , 19 febr.'37

- Octavian Goga, Pamfil Șeicaru, I.Modreanu, Gr.Iunian, Gh.Brătianu, C.Argetoianu**
Răspunsuri : **Ion Inculeț** (vicepreșed.al Cons.), **Aurelian Benteoiu** (subsecretar de Stat)
Grigore Gafencu (PNTJ -senator) **Declarație**, la închiderea incidentului, când? febr.'37
10. **Al.Rotta** (Fr.Rom),Comunicare : **studenți naționaliști arestați**, 1 mart.'37
Madgearu (PNTJ), **Goga** (PNC)- intervenții , precizări, delimitări .
 /**Curentele extremiste : naționaliști versus comuniști & antifasciști]**
11. **Atentatul contra lui Tr.Bratu** (1 mart) - în dezbateră Camerei , 2 mart.
Armand Călinescu (PNTJ) **Victor Iamandi** (ministr .Culte și arte),
Gr.Iunian (PRTJ) **GH.I.Brătianu** (PNL-2) **VTPrelipceanu** (PNC)
G.A.Cuza (PNC) **O.Goga** (PNC)
12. **Atentatul contra prof.lector Tr.Bratu, Senat, 2, 3 mart.'37**
 prof.C.Stoicescu prof.I.Botez prof.Dragomir Hurmuzescu
 prof.dr.C.Angelescu (ministr. Ed.Naț), prof.**Al.Lapedatu** (președ.Senat)
prof.N.Iorga **prof.ACCuza** **IPPS Miron Cristea**
Gr.Gafencu **DR Ioanițescu** **N.Costăchescu**
- 13 a. . **G.I.Brătianu** (PNL-g), intervenție :**Reațiile partidelor cu G de F** , 4 mart.'37
 / **pentru PNTJ - citat Zaharia Boilă]**
- 13.b **Corneliu Zelea Codreanu** , **Circulări și Manifeste** , 1927-1938 ,
Circulară : respect față de Maniu , 4 mart.'37
14. Incident diplomatic : **ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin**, 9 mart.'37
Camără (dimineața) : **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
Armand Călinescu (PNTJ), **Gh.Brătianu** (PNL-2), **Gr.Iunian** (PRTJ),
Oct .Goga (PNC) , **Adam Ionescu** (Fr.Rom.) - declarații , replici, polemici
Senat / dupăamiaza) : **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
Grigore Filipescu (P.Conservator) , **DRIoanițescu** (Fr.Românesc-Vaida) ,
M.Manoilescu (Liga .Corporatistă) , **ACCuza** (PNC) , **N.Iorga** (PND) ,
Vict.Antonescu
15. **dr.C.Angelescu** : **Legea pentru învățământul universitar** (modificări) Senat , 5 mart.'37
prof.Teofil Sauciu Săveanu (PNTJ)
16. Pr.de lege ptr. **Prelungirea stării de asediu** (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '37
Aurelian Benteoiu(subsecretar deStat, justiție) **I.Damian** (raportor)
Vasile-Rădulescu -Mehedinți (PNTJ) **Iosif Jumanca** (PSD)
DRIoanițescu (Fr.Rom.) **N.Iorga** (PND)

Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Pregătiri de alegeri . 1937

- LD** : mai completează cu informații **Armand Călinescu** -
17. **Armd.Călinescu, Însemnări politice** , ian- aug.'37
18. **Zaharia Boilă, Amintiri și considerații asupra mișcării legionare.**
 ▣ **Carol II - Codreanu - Maniu** (11mart 1937)
 ▣ **Paris : Întâlnire Maniu -Madgearu-Titulescu** (mai 1937)
19. **Corneliu Zelea Codreanu** , **Circulări și Manifeste** , 1927-1938 ,
 ▣ **Atitudini politice : față de Vaida ; față de Maniu .** (19 iul.'37)
- 20 . **CZCodreanu / Note** ale Poliției de Siguranță / 6, 21, 25, 26 , apr.37
 / tentative de alianță politică cu partide " constituționale" ;
 / broșură despre Elena Lupescu /
 / atitudinea față de Maniu și Vaida / 27 aug., 26 sept. .37

Vezi fișierul următor

- continuare -

1.) **Vasile Marin** , Crez de Generație,

▣ Democrația, dușmanul naționalismului , [**naționalismul lui Vaida**] , 1 apr.'36

(Din " Vestitorii" , sub titlul " **Democrația ardeleană**")

[LD : din aceas art. se vede simpatia neascunsă a autorului față de Vaida -Voevod, care nu știu cât se trage din "convertirea" la legionarism, sau dacă , nu cumva, este mai vechea legătură a sa cu ministeriatul Vaida]

" Pe urma **recentei ofensive naționaliste** , pornită cu vijelioasă impetuozitate care a caracterizat totdeauna **acțiunile marelui român Alexandru Vaida -Voevod**, s-au născut o serie de probleme cari se cer neapărat lămurite [-----]

" **Îmbibat de crez naționalist - autentic** pe linia marilor sale preocupări de totdeauna [-----] **dr Alexandru Vaida -Voevod** , **îngrijorat** de situația tragică a românilor în propria lor țară și **adânc preocupat** de soarta tineretului naționalist luptător, **aduce în plenul Comitetului Executiv al fostului său partid** , **ecoul tulburătoarelor sale preocupări**.

" **Rezultatul acestei intervențiuni** este cunoscut ; **cu excepțiunea câtorva adeziuni** [-----] **majoritatea vizirilor puși în slujba internaționalei** , **s-au pronunțat categoric împotriva unei politici pur naționaliste** și , pe temeiul unor considerațiuni doctrinare inventate " pro causa" , **au respins propunerea** , **dezavuând public și pe inițiatorul ei**. [-----]

" **democrația** aceasta care-și **maschează turpitudinile cu formule perimate** scoase din muzeul patologic al revoluției franceze , a trecut, și de data aceasta, cu succes, **examenul instinctului său de conservare** . [-----]

*

" **Alexandru Vaida - Voevod**, ca și în alte vremuri, **a dat semnalul de alarmă**.

A jetfit prietenii, pentru credințe, și a înlăturat oameni , pentru a îmbrățișa neamul .

El. **Leul Ardealului** , care cunoaște mai bine decât oricare cât rău a purtat statului habsburgic , prin adoptarea tacticei democrate în interesul național al neamului său,

a svârlit peste bord concepția statului democrat

și **a îmbrățișat formula statului național integral**. [-----]

" **Și peste calculele interesate ale demagogilor uriii, peste zvârcolirile antiromânești ale democraților, peste atacurile înveninate ale neputincoșilor** [-----] **se va ridica** , **peste stârvul democrației dizolvante** ,

statul unificat, autoritar, totalitar, legionar, de mâine"

V.Marin / 1 apr.'36

V.Marin / 1 apr.'36

▣ Ofensiva ludei și a fariseilor [**Adevăru!Teodorescu Braniște, I.Mihalache**] (p.169-170)

("Vestitorii" , 1 apr.'36)

[-----]

De două luni de zile , opinia publică românească , care se vrea cinstit informată , este metodic zăpăcită de **alarma presei din Sărindar** ; de două luni de zile tolerăm și stăm cu brațele încrucișate în fața **obrăzniciei jidovimii și a slugilor ei** , cari **scuipă cu venin** în obrazul curat al Țării ; de două luni de zile **ne înfruntă rânjind** , **trinitatea Blumenfeld - Sochor-Honigmann** .

În slujba acelorași interese, Ion Mihalache și echipa lui țărănistă au intrat în diavoleasca horă. Prin declarații care îi scot din rândurile neamului nostru, printr-o **agresivitate** care poartă în ea **ura și neputința** , **Ion Mihalache** , prin acțiunea sa din urmă și prin ideile sale de totdeauna, s-a transformat în **unealta ludei** și s-a consacrat pe vecie **dușman al reînvierii nemului românesc**. I-o stăgăm de aici ca să știe și ca să se știe.

Să știe și să ia seama Ion Mihalache și presa lui din Sărindar că nimeni și nimic nu mai poate împiedica neamul acesta ca , în sfârșit, să-și cucerească drepturile pentru cari luptă de atâta amar de vreme [-----] " Vasile Marin / 1 apr.'36

Vasile Marin [Vasile Munteanu] / 1 apr.'36

▣ **Fronturile studențești :diversiuni "antifasciste "[Kominternul, Comuniștii]** (p. 171- 177)

(Din "Cuvântul studențesc" , 1 apr.'36)

[LD : 28 aug.2003. Biată România prinsă ca în clește între două amenințări totalitare !
Poți spune că nu se știa ce face Moscova ? Ce au fost acele " Fronturi" antifasciste ?
Care au fost "antifasciștii" din România și ce voiau ei ?

Cum să -i etichetezi de "anti fasciști " pe comuniști ?! Și invers .]

[-----]

"La sfârșitul acstei ierni primăvăratică, sub acțiunea dinamizată a <soarelui de la Răsărit > pe copacul vieții publice , au răsărit [.....] **mugurii blestemați ai comunismului** , etichetat pentru circumstanță < **antifascism** > de către trăgăătorii de sfori de la Moscova .

[-----] **Hora < antifascistă >** s-a întins până la Hunedoara, unde în grațiile PNT , identic prin compoziție și structură cu **Partidul Radical-Socialist francez, comunismul** și-a făcut jocul pe spinarea < **plugarilor** > lui **Groza** , și a tras o poliță de recunoștință asupra **conducătorilor PNT** , căruia, **sub injoncțiunea Moscovei, marxiștii și comuniștii îi pregăteau venirea la guvern .**

[-----]

"În lumea publică, **jocul comunist** al < **antifascismului** > îl conduce **gupul de presă** al ziarelor jidovești , în frunte cu : **Dimineața, Adevărul, Lupta, Zorile, Tempo, Facla, Aurora, Cuvântul Liber** , și multe altele ... În lumea studențească , produse ale celorlalte rotative, au apărut : **Studentul roșu, Tănărul Leninist, Ajutorul Roșu, Tănărul Evreu, Studentul român** , și toată gama de titluri răsunătoare. [-----]

"S-a trecut la organizarea și la realizarea diverselor Fronturi.

În jurul procesului lui **Constantinescu -Iași** , în jurul jidoavcei agitate și sterile **Ana Pauker** , s-au grupat **cețele de mărunți slujitori ai Moscovei** , din lumea studențească. [-----]
În pact cu **gruparea avocaților democrați** , **grupul studenților democrați**

[-----]

Fronturi studențești ? Pentru ce ? Nu aveți la dispoziție puternicile **organizații studențești creștine** , o studențime **revoluționară în spirit și metode** ? [-----]

Iar voi , **agenți ai Moscovei, borfași de presă din Sărindar, și minusculi oameni politici români : potoliți-vă !** [-----] "

V.Marin / 1 apr.'36

Vasile Marin / 28 apr.'36

▣ **Scrutator [Kalman Blumenfeld]** (P. 179-180)

(Din "Vestitorii " , 28 apr.'36)

"**Stăpânul presei jidovești și mentorul politicii democratice.**

[-----]

" **Teribil și temut** ca un lehovah, **Scrutator ține în mâinile sale fulgerele presei din Sărindar.**

Miniștrii și prim-miniștrii democrației, îi cultivă intimitatea ;

șefii de partide democratice îi cădelnițează ;

corpurile constituite îi solicită bunăvoința cu bani mulți și grei.

" În calitatea lui de **prim-ministru al Israelului** , de ani de zile **se agită multiplicat în presă , în parlament, în partide**, în bruma de opinie publică , întrucât îi acordă atâta credit .

Iar în aceste două luni , cu deosebire , **foștul salariat al nemților** din vremea războiului, **se indignează < patriotic >**și, urmat de toată gloata masono-democrată ,

conduce campania de dinamitre a fundamentelor românești. [-----]

Vasile Marin / 28 apr.'36

▣ **Ciocoiașul** [**Armand Călinescu**] (p. 181-183)

("**Cuvântul Argeșului** " , mart.1937 [**postum**]

[LD : un sugestiv și reușit pamflet , realizat de **fostul național-țărănist**, convertit la **legionarism** . Bine spunea cineva că ferească-te Dumnezeu de prietenul de ieri, devenit adversarul (sau inamicul) de azi !

Și , din acest p.d.v , PNȚ -ul a avut parte de o galerie impozantă :

Nae Ionescu, Mihail Manoilescu , Nichifor Crainic , Ion Petrovici , dr N.Lupu (cu intermitențe care s-au succedat toată viața), **Al.Vaida -Voevod** și.... nu peste mult timp ...

Armand Călinescu , Mihai Ralea, Ghelmegeanu . fiecare cu traectoria sa ; fiecare cu motivația sa ; fiecare cu doza sa de dezamăgire sau oportunism.

În anii '33-'36 , a fost rându lui **Vasile Marin** .]

" **Armand Călinescu** !

Numele împerecheat a identificat pe plan politic , o corcitură.

" **Pentru lumea ciocoiască** al cărui răsfațat partener de bridge este , pentru prietenii cu care trăgea chefuli la Paris, în timpul studiilor, pentru **saloanele de recepție** pe care le frecventează după ce a fost o dată căftănit cu o strapontină ministerială , **se numește Armand** ; un nume cu rezonanțe literare , dat la botez de vreo nașă rămasă cu lectura la Dama cu Camelii....

" **Pentru opincarii Argeșului** , pe care îi îmbată cu **demagogia unei fraze goale și sonore** , pentru **țuicarii** din agentura electorală, pe care i-a **ghiftuit cu fondurile de la O:P** în timpul guvernării și **le-a dat pe mână bugetul județean** ca să ferească Argeșul cu șosele , cu poduri și cu școli , , **pentru cadrele** cele multe ale **statului țărănesc**, al cărui cel mai reprezentativ produs este, **se numește simplu, d.Călinescu**, nume confecționat din ruralul și neaoșul nostru Călin....

"**Împerecherea** aceasta de nume nu este o întâmplare , ci **o predestinare.**

Acest argeșan **lanus bifrons** (lanus cel cu două fețe) **concentrează în ființa lui toată ideologia și toată așezarea viitorului stat țărănesc.**

Ca și Armand Călinescu, **statul țărănesc de mâine** va avea **o față întoarsă zâmbitor**

- **fața Armand** - către societatea "**putredă**" pe care prin program și discursuri incendiare o condamnă , dar **din ale cărei putrede și corupte mijloace își trage sucul de existență ; iar alta - fața Călinescu** - întoarsă către **o țărănime obidită și exploatată** , pe care clăditorii de " țară nouă " o vor fericită cu **discursuri și cu panglicării ideologice** , copiate din **manualul bunului comunist** .

" **Stat țărănesc = Armand Călinescu.**

Armand = trusturi gen Auschnitt -Kaufmann-Blank - saloane cu bridge și rumba + palate în București și ferme voievodale la țară.

Călinescu = demagogie + ochiade pentru admiratorii frontului popular + cămăși de circumstanță purtate pe deasupra pantalonilor.

Dacă trecutul reprezintă o garanție, apoi interpretată prin prisma trecutului, **ecuația de mai sus** ne apare din nou **strălucit de exemplificată** , în modul următor :

Statul țărănesc sub forma Armand :

1. **Împușcă muncitorii români la Grivița** , pentru că cereau o pâine mai mult pe zi. În vremea aceasta, **Madgearu , vistiernicul, nașul lui Auschnitt , dansa rumba în saloanele exploataților.**
2. **Schinguiește și infundă temnițele cu legionarii** care voiau să ridice un dig țăranilor din Vișani, pentru a le salva ogoarele de prăpădul apelor .
3. **Votează cu ghiotura legi de protejirea industriei "naționale"** - de protejirea lui Auschnitt ,Margulies, Kaufman - aducând în sapă de lemn țărănimea , care va trebui să plătească înzecit tabla, cuietele , sârma, plugul , uneltele .

Statul țărănesc sub forma Călinescu

- 1) **Urlă pe toate răspântiile demagogia reformelor imposibile, inundă țara cu tipărituri** , care la fiecare rând ascund **o minciună și la fiecare pagină o înșelătorie.**
- 2) **Confecționează alegeri** , plătite cu bani grei, din fonduri pe care nu le poate justifica.

3) **Adună la București** omenire de pe la sate , încovoiată de mizerie și de lipsă de gospodărire, căutând s-o **înfrățească cu jidanii și comuniștii** , cari vor să ia țăranilor pământul.
" **Fotografia** pe care o dăm aici este **edificatoare** :
La țară, **Călineștii statului țărănesc** umblă , de ochii lumii, **în carul cu boi** , se pupă în bot **cu bețivii satelor** transformați în agenți electorali , **jură că vor distruge orașele și le vor împărți** cui nu are , **mint cu sfruntare** populația pe tema clădirii viitorului **stat țărănesc**.
La orașe, acolo unde cred că nu sunt văzuți, **Armanzii statului țărănesc** își clădesc **palate cu ascensoare** , se așează la **banhete** care costă atât cât s-ar putea hrăni un județ un an întreg, **împușcă muncitorii** și pe fiii de țărani din ordinul stăpânilor lor - Kaufmann, Blanck, Auschnitt - în ale căror saloane **se destăbălează în șampanie și parfumuri, dansând în frac**. [-----] "
Vasile Marin / mart.'37

2.) **Zaharia Boilă** , Amintiri și considerații asupra mișcării legionare ,[cca 1971-'72 ?]

Biblioteca Apostrof, Cluj -Napoca, 2002

Ediție îngrijită de Marta Petreu și Ana Cornea, cu o prefață de Livia Titieni Boilă

Livia Titieni -Boilă / 25 iun.2000

LD : fișez opiniile lui despre mișcarea legionară la Fișier Garda de Fier VIII - scrieri

▣ **Geneza mișcării legionare din România**

▣ " **Nașii** " **Gărzii** : liberalii, Vaida , Carol

▣ **Nae Ionescu** - "nașul " **spiritual**

▣ **Asasinarea lui Duca (1933)**

▣ **Asasinarea lui Mihail Stelescu (1936)**

Cluj, la 10 iulie 1971, dr.Zaharia Boilă "

Z.Boilă / **Amintiri și considerații** / Vezi fișierul următor /

3.) **M.Ghelmegeanu** (PNT) : la Regulament / Raportul : 46 decrete-legi / , 16 dec.'36

Virgil Madgearu - intervenție

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 , p. 260-261)

[**LD : Cu un an în urmă, tot Ghelmegeanu , ridică aceeași problemă a abuzului executivului cu metoda decretelor-legi , pentru a ocoli parlamentul. Acum, intevenția lui va prilejui un scandal în lanț, la care se vor încăera mulți politicieni .**]

Ghelmegeanu, Madgearu / 16 dec.'36

▣ **Nesocotirea Parlamentului**

▣ **46 de decrete - legi !**

S-a depus la Biroul Camerei , pentru ratificare , Raportul .

El cuprinde **enunțarea titlurilor celor 46 de decrete -legi**, fără să se difuzeze textul lor, nici în Cameră , nici în Comisii. Acest lucru este inadmisibil.

- **Leon Scridon** (PNC- Goga) : se alătură obiecțiunii lui Ghelmegeanu .

- **Virgil Madgearu** : Este oare admisibil ca atunci când **guvernul este făcut** atent asupra unei

proceduri parlamentare complet inadmisibile , să nu dea nici un răspuns ?

Se cere Parlamentului să voteze în alb , pe baza unei simple înșiruiți de titluri ,
46 de legi de fapt , este posibil acest lucru ? Dacă este posibil, închideți mai bine Parlamentul
, desființați-l complet și puneți în loc mașinăria decretelor . (aplauze la PNȚ)

Dar nu este posibil jocul acesta , pe care îl face încontinuu guvernul cu Parlamentul.

Dacă vreți ca lucrările Parlamentului acestuia să mai fie respectate

și ca regulile parlamentare să fie urmate de către noi, parlamentarii,

vă rog să nu vă bateți joc de Parlament în așa măsură

și să binevoiti a avea respectul cuvenit față de el

și a răspunde precis la întrebările pe care le facem noi pe baza **Regulamentului**

și a **practicii constituționale** , care mai este în ființă în această țară. (aplauze la PNȚ)

Cerem guvernului să ne răspundă "

- **loc.col. P.Petrescu** (PT Radical -Iunian) Se asociază și PRȚ la părerea PNȚ rugându-vă să
păstrați neștirbit prestigiul Parlamentului , procedând după Regulament .

- **Take Slăvescu** (vicepreșed. Cameră) : dezbaterile nu vor începe

până nu se vor distribui și textele decretelor -

- **Djuvara** : "Guvenul și Biroul Camerei nu numai că nu a încălcat nici un principiu
parlamentar și de drept public, dar au dat o dovadă de o deosebită deferență față de
Parlament " Acest proiect este " o lege de ratificare a unor decrete ,
pe care guvernul este autorizat printr-o lege cu depline puteri să le dea și să le facă.
[-----] decretelor sunt deja în aplicare [-----] Pe vremea când era ministru Madgearu ,
nu era totdeauna respect așa de sfânt pentru Parlament...

- **Madgearu** : **Noi nu am lucrat cu decrete -legi .** (aplauze la PNȚ)

- **Voci** : Închiderea discuției ! Închiderea discuției !

- **Madgearu** : " Evident că o asemenea discuție ar conveni guvernului ,
pentru că afirm cu anticipație că majoritatea decretelor -legi sunt ilegale ,
deoarece guvernul și-a încălcat cadrul competenței acordate de Parlament. (aplauze la PNȚ)
sunt decrete -legi care sunt adevărate fără de legi , pentru că guvernul nu avea voie să le dea.

" În Parlament suntem cu toții egali . În Parlament , nu se întreabă dacă cineva are
competență juridică sau dacă are competență economică sau administrativă
Parlamentul acesta este al votului universal și , în Parlament , se presupune
că deputatul care ia cuvântul a studiat chestiunea după cum se presupune că ministrul
cunoaște chestiunea. [-----] Lăsați discuția largă , este în interesul nu numai
a prestigiului Parlamentului dar în interesul valabilității - în fața justiției - a decretelor
care vor deveni lege după votarea Parlamentului "

Madgearu -Djuvara / 16 dec.'36

4.) **Ghiță Popp** (naț-țărăn.) - Comunicare : "**Ardeleni**" - "**Regățeni**" , 16 , 17 dec.'36

(DAD, M.O . 11, 16 dec,'36 , p. 265 - 270)

(DAD, MO 12 , șed. din 17 dec.'36, p. 282 -284)

N.Constantinescu -Bordeni (georgist) ; **M.Ghelmegeanu** (PNȚ) **C.Tătăranu**,

O.Goga (PNC) **Pamfil Șeicaru** (presă) **Ghiță Popp** , **Victor Moldovan** ,

Virg.Madgearu , **Petre Andrei**, **Cezar Spineanu** , **Aurel Dobrescu ș.a.**(naț-țărăn.)

/ **Scandal "ardeleni " -"regățeni" /** Doc.integral : **fișier XIV - PNȚ**

[LD, 16 oct.2003 : Nu am **Comunicarea** de debut a lui Ghiță Pop (care nu a apărut în M.O. -
hotărâre parlamentară fără multe precedente iar **cenșura a interzis publicarea ei în presă.**) ,
urmată de o **încăerare** cu gogo-cuziștii , în Care Popp a fost pământuit .

Acest incident a declanșat una din cele mai teribile polemici pe tema "**ardeleni**" - "**regățeni**" ,

Am fișat **marele scandal** ce a urmat , în care s-au aruncat în Parlament

toate "**reproșurile**" , toate "**greșelile**" , toate "**gafele**" , dintre "**frați**" :

năpăstuirea Ardealului de către Vechiul Regat , prin exagerata centralizare .

Era calul de bătaie, ideea fixă , a lui Iuliu Maniu , **împotriva liberalilor , împotriva Bucureștiului**
, de la **Consiliul Dirigent** și până la **sfârșitul sfârșitului .**

Fenomenului acesta grav pe care eu l-am detectat la "provinciali", în diverse momente , și care se manifesta ,**uneori îndreptățit**, cel mai adesea, **inoportun** , **în toate confruntările politice** . În 1937 ca și în 1928 ! În 1928, ca și în 1919 !
Reversul lozincii dezavuate a < **Ardealului fără ardeleni !** >
a sunat : < **România fără regăteni !** >]

Din desfășurarea dezbaterii, **împotriva p.d.v. al PNT** se exprimă prin aprobări și aplauze toate celelate grupări parlamentare :

PNL 1 și 2, Frontul Românesc-Vaida, Un.Agr.-Argetoianu .

LD : 16 oct.2003 Numai că Goga deriază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de acord - **la atacul naționalist** , **chiar rasist** .

Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă de la un **registru patriotic**, la un **registru sovini** ?

Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ?

Indiferent de nuanță, **era o otravă** care , insinuată în discursuri pătimăse, repetată cu diverse prilejuri și variante , **va face și din Madgearu o victimă**

LD : 16 oct.2003 . Cum erau ardelenii ? Goga este năprasnic când face profilul clasei "dirigente" ardelene : **mediocritate și ingratitude**. Dar ...

LD : în final : ce important pot fi , uneori, vorbele unui politician ! Mai ales atunci când, din diverse motive, și-a schimbat credințele. Iată **Goga , liderul PNC , alături de ACCuza ,** combătut cu opiniile lui **Goga , lider al PP , alături de Averescu !**

Goga , susținătorul **descentralizării** și ... Goga pervertit la **ideea de autoritarism**.

Mă gândesc , prin extrapolare , la **situația României , după 1944** , când la putere au venit **comuniștii !**

Și mă mai gândesc - de ce nu ? - **la noua clasă politică , după 1989 .**

Nu cumva este aceasta **o fatalitate ... după marile schimbări ?**

N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) : **Greșala lui Ghiță Popp**

M.Ghelmegeanu (PNT) : **Regretabila ciocnire Goga -Popp**

C.Tătăranu (PNL- majoritar) **PNT să dezavueze pe Popp**

O.Goga (PNC) :

▣ **Respingerea insultelor lui Popp**

▣ **Mentalitatea regionalismului**

▣ **Sufletul ardelenesc hibrid**

▣ **Consiliul Dirigent = pagină tristisimă**

Șeicaru ("Curentul") : **Valoarea elementului circulant românesc**

Goga : continuare :

▣ **Ardealul primejduit ? Invazia regătenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

[**Băncile ardelenesti ?**][**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

[**LD : bolșevici versus hitleriști ?**][**LD : diversiune sau tactică ?**]

[**LD : integralismul național - frumoasă idee a lui Goga ...**]

Victor Moldovan (PNT) /

▣ **Patriotismul ardelenilor ;▣ Sanționarea actelor de violență și scandal**

Virgil Madgearu (PNT) ▣ **Inconsecvența opiniilor lui Goga** ▣ **Răstălmăcirile lui Goga**

O.Goga : ▣ **Declarațiile PNT** ▣ **Glaspul sângelui ...la Madgearu**

▣ **Poziția desamăgitoare a PNT** ▣ **Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu**

▣ **Palmele date pe obrazul țării** ▣ **Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

▣ **Nu regionalismului !** ▣ **Integralitate națională**

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român**

▣ **Nu există mișcări antinaționale**

▣ **Nu există regionalism provincial**

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ **Interpelarea lui Ghiță Popp ;▣ Furtuna montată de Șeicaru**

▣ **Centralism versus descentralizare ;▣ Inconsecvența lui Goga**

////////////////////////////////////

N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) / 16 dec.'36

▣ Greșala lui Ghiță Popp

"Sunt unii oameni urșiți ca , din când în când, să comită câte o mare greșală .
Eram în **Constituanta** de la 1922 -1926 , și îmi amintesc de o scenă asemănătoare ,
provocată în Cameră tot de d-l deputat Ghiță Pop ...

- **Voce** : Este recidivist !
- **N.Constantinescu -Bordeni** : ...care fusese atăcat atunci pentru că dăduse publicității ,
imediat după Unire, un articol prin care căuta să convingă pe conducătorii noștri politici
că granița spre Ungaria ar trebui să treacă dincoace de Oradea Mare ,
susținând că **Oradea -Mare trebuie să rămână Ungariei .**
- **Pamfil Șeicaru** : Foarte grav !
- **N.Constantinescu -Bordeni**: Am avut atunci personal un conflict cu dl Ghiță Pop,
căruia îi făceam imputarea că **nu se cuvine ca tocmai d-sa , care venise din Ardeal**
și era **profesor de limba germană** la Liceul *Sf.Petru și Pavel* din Ploești ,
să scrie un asemenea articol. **Astăzi , dl Pop a săvârșit o nouă și mare greșală .**
- **Voce** : O mârșăvie!
- **N.Constantinescu -Bordeni** : "**Cuvintele pe care d-sa le-a spus de la această tribună**
în comunicarea pe care a făcut-o , **ne îndurerează adânc și în special pe toți aceia**
care am sângerat în război pentru România Mare , făurită cu atâtea sacrificii .
Și vă închipuiți că noi, care avem ca șef al partidului nostru un voluntar de război
[Gheorghe Brătianu] , căzut rănit pe front cu ochii țintă la Ardeal , cu atât mai mult
avem dreptul să ne revoltăm , când dl Ghiță Pop **debitează de la tribună asemenea ineptii .**
) : D-lor deputați, socotesc că **pentru astfel de comunicări ,**
care jignesc profund sentimentul național și care nu pot decât să ne păgubească ,
este cazul să aplicăm o **sanctiune imediată și severă** și de aceea eu **propun**
ca **nici în presa românească ,** oricare ar fi ziarul, **nici în dezbaterile parlamentare ,**
să nu apară comunicarea d-lui Ghiță Pop . (aprobări, aplauze , bravo , la :
PNLmajoritar - Dinu Brătianu , PNL-Gh.Brătianu ,PNC- Goga și Fr.Românesc -Vaida)
////////////////////////////////////

a)M.Ghelmegeanu (PNT) / 16 dec.'36

▣ Regretabila ciocnire Goga -Popp

"Sunt gata să înțeleg reacțiunile sufletești ale tuturor membrilor acestei Adunări, din orice
grupare sau partid ar face parte (aplauze)

Cred însă că pentru prestigiul acestei instituțiuni căreia îi aparținem ,

chiar dacă unii dintre dvs nu sunt entuziaști partizani ai parlamentarismului ,

dar cel puțin atâta vreme cât înțeleg să activeze în lăuntrul Parlamentului ,

cred că între noi toți **trebuie să găsim un teren neutru** , unde să fim de acord ,
independent de pasiunile care ne animă și de credințele social-politice , pe care le servim.

"Acest teren neutru cred că poate fi găsit în ceea ce **nu se mai putea repeta una din**
manifestările , care , în timpul din urmă , într-adevăr spre nefericirea regimului și a vremurilor
prin care trecem, **se repetă foarte des aici și prin care**

se caută să se înlocuiască și în această incintă lupta de idei , oricât de pătimășe ar fi uneori,
prin violență . (protestări , sgomot la PNC)

- **Voci PNC** : A insultat !
- **Ghelmegeanu** : Cred că nici talentul , însușirile și trecutul de luptă ale d-lui Octavian Goga
 , nu sunt compatibile cu unele reacțiuni , care au avut loc aici...
- **Gh.A.Cuza** : Pentru **insultele** rostite de dvs ...
- **Ghelmegeanu** : ...pentru că , atât dl Octavian Goga , cât și coreligionarii săi politici ,
au la dispoziție destule mijloace ...
- **V.T.Preliceanu** : Vorbiți de **insulte** .De aceasta este vorba, nu de idei .
- **Ghelmegeanu** :... care să fie compatibile cu prestigiul acestei instituțiuni și

prin care **se poate riposta** cu aceeași vigoare , la **ceea ce s-a considerat o insultă**.

Altminteri , **dacă noi dăm exemplu** că **nici în lăuntru**l acestei incinte , **nu ne putem stăpâni** pasiunile și **nu putem înfiera** cu verbul revoltei noastre ceea ce este **o insultă** , cum mai putem să cerem țării

să respecte instituția pe care noi înși-ne nu o respectăm ?

DI.Goga îmi șoptește că **țin limbaj de salon** .Cred că , dacă **această instituție** are un merit , este că **transplantează luptele de stradă , în conflictele de idei** , care au loc aici .

" De aceea, trecând la **al doilea aspect** al discuțiunii de astăzi, vă rog să-mi dați voie să mai fac **o observație**. **DI.Goga a dat expresiune unor simțăminte firești** din partea d-sale .

Noi nu putem să stăm pe terenul de-a ne contesta unii altora simțămintele pe care le avem, dar dl Octavian Goga trebuie să recunoască că, **prin intervenția d-sale** ,

a dat ocaziunea unui spectacol , care , într-adevăr, **a fost dureros pentru inimile noastre , ale celor din Vechiul Regat .**

Am asistat la **spectacolul trist** că , în fața noastră , **doi oameni ai Ardealului** , evident, cu **merite deosebite** , cu **situații și stagii deosebite** ,

dar , totuși, doi oameni **din aceeași scumpă provincie a Ardealului** ,

să se înfrunte pe simțămintele pe care , dle Goga, vă rog să fiți sincer și să recunoașteți că în fond **le are și acela** împotriva căruia **ați combătut cu atâta vehemență** .

Ca să vă dovedesc acest lucru este suficient să vă reamintesc că

dl Popp face și d-sa parte - o știți foarte bine - din **falanga acelor luptători** care , independent de pasiunile care ne despart astăzi și deosebirea de idei ,

au luat parte la actul fundamental , care constituie **titlul istoric al României** de astăzi , **Adunarea de Unire de la Alba Iulia** . (**întreruperi la PNC**)

Firește, aveți foarte multă dreptate să observați că **aceasta nu constituie un merit**, fiindcă nu a fost decât **îndeplinirea unei datorii**.

Trebuie însă să constatați , în același timp, că **în diferite provincii** am avut , din nefericire **și spectacolul acelor puțin rătăciți** ,

care **nu au înțeles să răspundă prompt la această îndatorire** .

Pentru că dl Goga a fost atât de îngrijorat de ecoul pe care desbaterile de astăzi l-ar putea avea în Parlamentul de la Budapesta ,

eu găsesc că în lupta din trecutul colegului nostru , d-l Popp , se află suficiente titluri , ca dvs , cu situația pe care o aveți , **să-l puteți aprecia într-o lumină mai puțin dureroasă** ,

mai puțin disprețuitoare și cu un sentiment mai frătesc decât ați dat dovadă astăzi . "

////////////////////////////////////

b)C.Tătăranu (PNL- majoritar)

▫ PNT să dezavueze pe Popp

" Țin să aduc la cunoștința d-lui Ghelmegeanu că **suntem gata să aplaudăm absolut tot ce a spus d-sa** , cu o **singură condiție** : **dacă răspunde neted și precis** că **dezavuiază ceea ce a spus colegul dvs** , căci considerăm că **parlamentarismul** nu poate fi interesant decât într-atât

întrucât el este în slujba țării " (**aplauze la PNL**)

- **dr. M.Macavescu** : " **Nerăspunzând, înseamnă că d-lor se solidarizează cu ceea ce a spus d-l Giță Popp** "

////////////////////////////////////

c)O.Goga (PNC) / 16 dec.'36

▫ Respingerea insultelor lui Popp

" Eu am apreciat întotdeauna în d-l Ghelmegeanu un distins **parlamentar** și un **bun mânuitor al vorbii** .Mi s-a spus că d-sa este și un **bun avocat** .

Dle Ghelmegeanu, toate aceste calități ale dvs , **nu puteți să le puneți astăzi în valoare** .

Puteți fi un bun parlamentar, un bun mânuitor al cuvântului și un foarte distins avocat, **fără ca dvs să aveți câștig de cauză** prin cuvintele pe care le-ați spus .

Cauza însăși este foarte ingrătă .

Dle Ghelmegeanu , dvs căutați să **deplângeți parlamentarismul** , de pe urma incidentului petrecut . **Nu este astăzi cauza parlamentarismului în joc , ci revolta unanimă** a tuturor acestor parlamentari , **în fața insultelor care s-au rostit și de care dvs nu vă ocupați .**

- **dr.I.Costinescu** (ministr.Sănătății) : **Este revolta și a țării întregi .**

- **O.Goga** : Dle Ghelmegeanu dvs spuneți că s-a produs un spectacol dureros între doi ardeleni - **dureros spectacol !** - și adăugați **că aceste cuvinte ale mele ar fi produs spectacolul dureros.**

Cuvintele mele nu erau **decât rectificarea afirmațiunilor** care au produs o revoltă sufletească , **de care dvs nu vorbiți.**

Cât despre Parlamentul de la Budapesta , **să nu vă îngrijiți.**

Parlamentul de la Budapesta are să înregistreze **realitatea :**

s-a găsit un om care , din motive pe care nu vreau să le calific de data aceasta , **a avut inconștiența să rostească asemenea lucruri de la această tribună** și el, mai întâi și mai întâi , **a fost refuzat în atitudinea lui**

de către unanimitatea de simțire a tuturor partidelor politice din țară ,

la care **vă invit și pe dvs** , d-lor de pe băncile **Partidului Național -Țărănesc** ,

vă invit să vă alăturați , ca **să salvați principiul consensului unanim al țării** , **împotriva tuturor** acelora care , în mod **întârziat** ridică asemenea **idei anacronice** , pe de altă parte , s-au mai găsit **și oameni care** , în revolta lor , **nu s-au mai putut stăpâni** și au produs **o infracțiune regretabilă** , **împotriva parlamentrismului .**

Fiți siguri că în oricare Parlament din lume , **pe deasupra regulilor parlamentare** , este **sentimentul de apărare al patriei .** (**Aplauze la PNC și PNL**)

Cine este **infractorul** acestei apărări naționale are **să sufere consecințe** , mai mult sau mai puțin drastice . **Acesta este adevărul . "** (**aplauze la PNC**)

Nu-mi aduc aminte , **în cei 18 ani de la război încoace** ,

să se fi rostit cuvinte mai puțin lipsite de tact , decât acelea rostite de dl.Ghiță Popp astăzi. (**Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc**)

Dumnealui vine aici,însă , de la această tribună ,**să vorbească global** , **în numele nedreptății Ardealului , ca provincie** , din partea cui ? **Din partea Vechiului Regat !**

- **Voci PNC și PNL** : Rușine ! Rușine ! (**sgomot**)

Goga /

▣ **Mentalitatea regionalismului**

" Aceasta răspunde unei **mentalități bolnave** , pe care eu o cunosc , **o mentalitate peste care însă s-a trecut** , pe care **politica românească n-o mai înregistrează** , pe care **bunul simț al poporului nostru a disturs-o** de la început , este **mentalitatea unui regionalism politic** a câtorva **oameni politici din Ardeal** , care neavând de a face cu sentimentul popular , au crezut că devin ei **colecționari de dureri** pe care să le transforme **în bani mărunți electorali** , la ei acasă .

(**Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc**)

Să examinăm chestiunea mai de aproape . **De ce se plânge dumnealui ?**

De invazia elementelor din Vechiul Regat care trec munții dincolo **și sunt așezați în diverse funcțiuni publice în Ardeal .**

Care este realitatea ? Realitatea este că **în Ardeal** , după **stăpânirea ungurească** de atâta vreme , ne-am găsit **descoperiți în toate ramurile de viață publică ;**

n-am avut elementele trebuincioase pe care **să le punem în funcțiuni** , unde nu existau .

Pe vremea ungurilor , de pildă , nu existau decât foarte puțini magistrați români .

Când s-a unit Ardealul , nu erau **decât 4 magistrați români.**

Atunci , cu tot sentimentul local , care până la un punct este justificabil , chestiunea se punea limpede : sau **admitem să fie mai departe magistratura în mâna ungurilor** ,

sau **aducem români din Vechiul Regat ...** (**întreruperi**) Dle Ghelmegeanu , vă rog ...

- **Ghelmegeanu** : Vorbeam cu dl Șeicaru ...

- **Pamfil Șeicaru** : Spuneam că **se poate** ca , la un moment dat , **să scapi un cuvânt**

care depășește gândul, dar nu înțeleg să te încapățânezi și să menții cuvântul.

DI. Mihăescu [PNT] zicea adineauri că acum începe **invazia**...

- **Goga** : Spuneam , dlor , că **dilema era simplă : sau** te hotărăști să rămâni mai departe **situația paradoxală** ca într-o Românie unită , **magistratura să fie plină de unguri , sau faci apel la românii din Vechiul Regat** . S-a făcut apel la românii din Vechiul Regat .

D-lor deputați , când eram ministru , mi se aducea din partea d-lor , **acuzăția că protejesc elementele din Vechiul Regat** , în defavoarea celor din Ardeal.

Eu cred că nimeni nu poate să pună la îndoială sentimentele mele de bun ardelean.

În cursul vieții mele , **am descifrat în toate detaliile spiritul ardelenesc** și

am căutat să-i dau **o semnificație superioară** , literară chiar , **fondului local ardelenesc , pentru conservarea naționalității noastre** .

Goga /

▫ **Sufletul ardelenesc hibrid**

[**LD : zgârcenie sau egoism ?**]

Dar tocmai pentru păstrarea ideii naționale române , când mă găseam în lipsă de mijloace , făceam apel la frații noștri de aici ca să ne dea mână de ajutor (**Aplauze la PNC și PNL**)

Sunt oameni care , însă , sau sunt jumătate sânge (**Aplauze la PNC și PNL**)

- **Ghiță Pop** : D-le Goga , vă rog , dați-mi voie... (**sgomot , întreruperi**)

- **Goga** : Aceasta este o categorie ; **sau fac parte din altă categorie , din categoria hibrizilor sufletești** (**exclamații ironice la PNL**)

Nici unii , nici alții nu pot înțelege acest proces de liberă circulație a valorilor , la adăpostul marelui tot al patriei noastre.(**aplauze , bravo , la PNL și PNC**)

Întrucât mă privește , **am urmat această tendință normală** ,

de a duce mai departe procesul de înfrățire .[-----]

[**LD : ingratitudine sau înstrăinare ?**]

Oare Vechiul Regat era bun **numai să dea contribuții de sânge ?** (**aplauze , ovațiuni , bravo , la PNL și PNC ; deputații se ridică în picioare , ovaționând îndelung**)

Nu duc mai departe această elementară și penibilă lipsă de grațitudine

în fața **sacrificiilor care s-au făcut** , pentru ca unirea să se săvârșească.

Las acest capitol la o parte . **Vă spun însă că hibrizii nu înțeleg acest lucru.**

[**LD : carența apartenenței sau pretenția superiorității ?**

Lozinca **< Ardealul fără ardeleni ! >**

se poate întoarce și așa : **< România fără regăteni ! >**]

Am fost acuzat de trădare .S-au scos broșuri împotriva mea : < Trădătorul ! > !

Cui am trădat eu Ardealul ? Ungurilor ? Sau l-am trădat vouă , Vechiul Regat ?

Eu nu am trădat Ardealul ! Am văzut Ardealul prin prisma unirii și prin prisma marilor interese ale neamului nostru integrat . (**aplauze prelungite la PNL și PNC**)

[**LD : autonomie sau separatism ?**]

Ca să înțelegeți cât de bolnavă a fost această mentalitate inițială.

Goga /

▫ **Consiliul Dirigent = pagină tristisimă**

D-nealui vorbea de Consiliul Dirigent

O pagină tristisimă din anele noastre istorice .

Nu știu dacă voi avea o dată ocazia să-mi scriu memoriile ca să arăt ce era acest

Consiliul Dirigent : jumătate hilariant , jumătate supărător prin activitatea lui .

În orice caz , **am făcut câteva lucruri în viață**. Dar dintre **acelea care contează**

la răbojul mulțumirii mele și în fața posterității , este faptul că **am desființat acest**

Consiliu Dirigent ,care constituie , pentru binele țării , poate **cea mai pozitivă faptă politică pe care am săvârșit-o** . (**aplauze prelungite la PNC**)

[**LD : nepotism sau aburcare ? Dar și crudă răutate la Goga !**]

Dar să vă arăt unele lucruri , fiindcă d-lui vorbea de dl Iuliu Maniu .

Când a venit la Consiliul Dirigent chestiunea înființării **Universității din Cluj** ,

s-a pus problema ca el, **Consiliul**, să numească profesorii, adică să confecționeze un corp profesoral. **Goga a propus o Comisie** mixtă de la universități, la care să se prezinte candidații. După discuții interminabile, **s-a acceptat propunerea sa, cu excepția Facultății de Drept** unde i s-a spus că: **< avem oamenii noștri ! >**
 " Ei bine, duceți-vă la **Facultatea de Drept din Cluj**, și veți vedea pe **d-l Cassius Maniu** (**ilaritate la PNC**) fiindcă este **< de-al nostru >**
Avocați de provincie, ca **d-l Boilă**, care scrisese un articol de gazetă într-un călindar și tradusese o broșură de popularizarea socialismului de la Budapesta, a fost făcut **profesor de Drept Constituțional** !

"Domnii mei, **nu era mai normal ca în locul acestei incompetențe**, care era o fatalitate pe urma vremurilor triste, prin care trecuse Ardealul, **nu era normal să facem apel la Vechiul Regat**, unde **de 2-3 generații**, lumea era în contact cu Occidentul și cu toate domeniile de intelectualitate ? Era indicat să facem apel. Ceea ce s-a petrecut cu universitățile, s-a petrecut și în alte domenii.
Au venit deci oameni cu cultură, ca să introducă în Ardeal elementele civilizației românești. Iată invazia Vechiului Regat ! [-----]
 //

d)Șeicaru ("Curentul") / 16 dec.'36

▣ Valoarea elementului circulant românesc

[**LD : invidie sau intoleranță ? ; complex de inferioritate sau de superioritate ?**]

- **Pamfil Șeicaru** : D-le Goga, dar mai este și un alt aspect .**De ce uită ardelenii ...**
- **Goga** : Dar nu uită ardelenii !
- **Șeicaru** : ... acea largă **contribuție a ardelenilor care au trecut în Vechiul Regat ?**
Sunt județe întregi, ca Prahova, Buzău, Brăila, Constanța în care sunt așezați ardeleni aici. La un moment dat, **când reacțiunea împotriva influenței grecești a adus elemente ardelenesti în Vechiul Regat** .
 Atunci mă întreb un singur lucru : **de ce se uită că țara aceasta, toată unitatea minunată românească s-a realizat numai prin elementul românesc circulant, de o parte și de alta a Carpaților ?**
- **Ghiță Popp** : **Elementele românești care au venit în Vechiul Regat ...**
- Voci : Jos! Jos! [**Înteruperi, tumult, proteste la PNC**]
- **Ghiță Popp** : **" Elementele ardelenesti au venit în Vechiul Regat cu o muncă productivă pe terenul economic, înlăturând pe străinii de aici, iar nu ca să ia locul românilor.** (**înteruperi, vociferări, sgomot**)
- **Pamfil Șeicaru** : **Mai toți episcopii din Vechiul Regat sunt ardeleni. Patriarhul României este tot din Ardeal și totuși nu a fost un singur glas împotriva lui .**
- **Ghiță Popp** : **Acestea sunt cazuri excepționale. Majoritatea ardelenilor au venit aici să facă o muncă productivă .**

//

e)Goga / reluare / 16 dec.'36

▣ Ardealul primejduit ? Invasia regătenilor în Ardeal ?

▣ Înfrățire unitară și solidaritate !

" D-lor deputați, **cuvintele înăcrite pe care le-a rostit d-l Ghiță Popp, nu au nimic de face cu starea sufletească a Ardealului .**

Duceți-vă acolo, oriunde, și veți vedea că **bunul simț popular** vede toate lucrurile prin prisma intereselor generale ale țării.

Dacă sunt mizerii oriunde, ele sunt probleme care trebuie remediate .

[**Băncile ardelenesti**]

S-a făcut amintirea aici, de exemplu, de **problema băncilor din Ardeal.**

Ne-am adunat nu tocmai de mult cu toții , oameni politici și reprezentanți ai guvernului , sub conducerea **mitropolitului Sibiului** și am spus : cerem ca aceste bănci , care reprezintă **o veche osatură economică , să fie temelie pe care să se clădească viața economică a Ardealului** și pe mai departe

Punctul acesta de vedere **a fost admis și de Banca Națională și de guvern**

Și așteptăm ca această chestiune să se rezolve.

[**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

"Aceasta , însă , nu are a face cu **ideea nenorocită că Ardealul este primejduit și că Ardealul este pus deoparte** .Nu d-lor! Mizerii sunt în multe părți .

Criticați guvernul pe chestiunile generale , pe chestiunile locale ,

dar nu veniți cu ideea politică , că există o provincie care suferă apăsarea călcâiului guvernului . " (aplauze la PNL și PNC)

[**LD : bolșevici versus hitleriști ?**]

Cât despre asemenea cuvinte , vă rog să le scoateți din vocabularul dvs ,

sau , dacă voiți să le întrebuițați , să treceți cu ele la bolșevici ,

cu care stați de vorbă și care v-au ales în Parlament " (aplauze prelungite)

- **Ghiță Popp** : **D-ta ai stat de vorbă cu Hitler** (sgomot , protestări)

- **Goga** : **Îmi face cinste că am stat de vorbă cu Hitler .**

Îl invit însă pe **dl Popp** să meargă să stea de vorbă cu țărani noștri și să-i întrebe :

care este invaziunea din partea Vechiului Regat ?

Ei vor răspunde : da , știm că a fost o invaziune , dar aceea a fost a armatei românești , care a invadat veche monarhie , să ne scoată de sub jugul unguresc .

(aplauze prelungite)

- **Popp** : Armata română noi am chemat-o !

- **Goga** . D-ta ? (mare ilaritate)

- **Iuliu Nasta** : D-ta nu ai chemat armata română ;

d-ta ai scris articole bolșevice pentru Rakovski .

- **Popp** :D-ta meriți disprețul meuNu am ce să-ți răspund. Ești un profitor al centralismului

- **dr. N.Hasnaș** : **te-a pus Maniu să torpilezi partidul !**

- **Ștefan Mihăescu** : Dlor , lăsați să-și spună cuvântul și dl Popp .

Ce fel de discuție este aceasta ?

- **Goga** : Eu vă rog să mă lăsați să vorbesc până la sfârșit . Și aș ruga în deosebi

să nu se ridice de pe acele bănci (arată spre PNL) clănțai electorali ,

ca să strige într-o chestiune despre care habar nu au

[**LD : diversivne sau tactică ?**]

- **Goga** : "**Eu știu că în timpul din urmă , sub presiunea desfășurării evenimentelor politice , se găsesc printre politicienii din Ardeal**

elemente care sunt în căutarea unei noi platforme de agitație electorală .

Și , de aceea , au repus în circulație legenda oropsirii Ardealului ,

prezentându-l ca un fel de - spun ei - provizoriu ocupat de către Vechiul Regat .

[**LD : printre cele mai frumoase idei ale lui Goga ...**]

Eu însă consider această legendă absolut stupidă ;

ea nu va avea , din punct de vedere politic , nici un efect .

Masele populare din Ardeal își dau perfect seama că rostul lor este numai

într-o înfrățire unitară cu soarta Românilor de pretutindeni .

Țăranul din Banat cere îmbunătățirea , dar își dă perfect de bine seama că această

îmbunătățire nu se poate realiza decât atunci , când ea se va produce

și pentru țăranul din Vechiul Regat .

Soarta unora este intim legată de a celorlalți .

Cel din urmă Român , cel mai prost , care nu este umbrat în psihologia lui de infuziune străină ,

de orice categorie socială ar fi , își dă seama că această frățietate e organică :

ori trăim cu toții , ori murim cu toții " (aplauze)

- **George Fotino** : Dle Goga , noi suntem atât de încredințați că

în unanimitatea sentimentelor românești este altceva

decât am simțit în cuvintele d-lui Popp , astăzi ,

încât **păstrez credința că însuși dl Popp** , când peste două trei zile va citi ecoul din presa de la Budapesta , **va avea căința că s-a rostit așa cum s-a rostit astăzi , aici "**
(aplauze prelungite la PNL)

////////////////////////////////////

[LD : Rezultă că în ziua precedentă, a încercat să ia cuvântul **Ion Mihalache** , dar **nu a fost lăsat să vorbească** sau așa ceva,

A doua zi, PNȚ a venit mai pregătit și și-a îndreptat tirul spre el .

Victor Moldovan a citit o declarație în numele PNȚ, **dezavuând violența ;**

Madgearu i-a semnalat criticile regătenilor **în materie economică**

Petre Andrei i-a reamintit tiradele politice privind **sistemul " proconsulilor " ...**

Polemica și ciroul a continuat... și va continua]

f)Victor Moldovan (PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Patriotismul ardelenilor

▣ Sanționarea actelor de violență și scandal

" [-----] Amintind atitudinea hotărîită pe care, cei dintâi, **membrii ardeleni** ai Partidului Național-Țărănesc au luat-o împotriva primejdiei revizioniste și a tuturor revizioniştilor , cerînd grabnica înarmare a țării și întărirea alianțelor noastre firești pe linia politicii noastre externe naționale,

Partidul Național -Țărănesc își exprimă părerea de rău că ,

prin exploatarea ,în interes de partid, a sentimentului național ,

de care nimeni nu s-a gândit să se atingă (aplauze la PNȚ) ,

o parte din membrii acestui Parlament au riscat să arunce o umbră de îndoială

cu privire la desăvârșita unitate de gândire și de simțire ,

pe care se sprijină și se va putea sprijini patria noastră.

Partidul Național -Țărănesc înfierează cu toată hotărîrea

actele de violență care dezonorează viața parlamentară ... (aplauze la PNȚ)

- **G.A.Cuza** : Să vă fie rușine !

- **Nichifor Robu** .Cer cuvântul ...

- **Victor Moldovan** : ... și cere sanționarea severă a unor elemente

al căror rost politic este provocarea de scandal și de bătaï " (aplauze la PNȚ)

////////////////////////////////////

g.)Virgil Madgearu_(PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Inconsecvența opiniilor lui Goga

Goga a considerat că nu este suficientă ședința de ieri , pentru **exaltarea singurului capitol**

pe care d-sa îl exploatează în viața publică a acestei țări : **capitolul naționalismului .**

DI Goga s-a urcat și astăzi la tribună și a căutat să dea o interpretare

declarațiunii nete și categorice pe care a făcut-o dl **Victor Moldovan ,**

în numele Partidului Național Țărănesc .

Dacă ieri **președintele nostru n-ar fi fost supus unui asemenea tratament**

- ca acela pe care l-a regretat și dl **președ. al Camerei** -

ieri, președintele partidului nostru ar fi rostit aceleași cuvinte de la tribună

- **Goga** : Dar astăzi nu a venit să răspundă .

- **Madgearu** : Eu , d-lor deputați , înțeleg un lucru ca atunci când un deputat , prin prezentarea unei chestiuni , a săvârșit o greșeală, să o reparăm. **Dar ce interes național este ca să se**

ridice această chestiune la proporțiile unei afaceri naționale , pentru ca , peste granițe,

să-și închipuie ungerii că există o asemenea neînțelegere în viața publică a acestei țări ?

Da, nu există ! Dacă nu există , **pentru ce exaltarea acestei chestiuni de la această tribună ?**

Uită dl Goga că nu am avut timpul de ieri până astăzi să aducem discursurile pe care le-a ținut

d-sa de la tribuna Parlamentului , sau din alte foruri , la Cluj, și în alte părți ?

Crede d-sa că noi nu avem în amintire toate manifestațiile cu caracter naționalist în activitatea politică a d-lui Goga ? (aplauze la PNȚ) [-----] o să vă vorbesc tocmai de **o manifestație în domeniul economic** pe care **a rostit-o poetul Goga,** .
 În primăvara trecută [1935] , la **Congresul economic al Transilvaniei și Banatului** , referindu-se la băncile din Ardeal a spus : **< Am moștenit o rețea de 47 de bănci . Aceasta reprezintă tot ceea ce purta lupta pentru patrimoniul național . Aceasta trebuia să fie temelie pe care să se clădească . Era un comandament simplu și logic . În loc să facă aceasta , a intervenit gândul particularist al unora și altora , nu de caracter regional , ci mult mai meschin , gândul marilor afeceri bancare , de dragul cărora s-a instalat aici instinctele de concurență , puse în coastele băncilor românești . Și atunci s-a produs un fenomen paradoxal . În loc să avem mâna frățească , în loc să vedem cele două mâini care se unesc deasupra Carpaților , așa cum vrea poporul român , a venit concurența cu armătură mult mai solidă decât plăpânda așezare a băncilor noastre . Această concurență , venită cu reescontul de la București , s-a instalat aici . (sgomot și întreruperi la PNC) iar ai noștri au rămas pe dinafară .>** (aplauze la PNȚ) [-----]

- **Madgearu** : " Ce spuneți dvs altceva decât că Banca Națională s-a ocupat de instituțiile din Vechiul Regat , în frunte cu Creditul Rural , și nu a acordat același tratament băncilor românești din Ardeal ? " (aplauze la PNȚ)
- **GACuza** : Este adevărat că românii noștri au rămas pe dinafară , căci **au venit jidanii de la București** . [-----]
- **Petre Andrei** : În 1932, la discuția Mesajului, **Goga a vorbit despre " proconsulii " care se trimiteau în provincie.** (aplauze la PNȚ)
 Atunci îmi permit să vă întreb : **cum se împacă acest patriotism integral cu sistemul proconsular al Vechiului Regat față de Ardeal ? "** (aplauze la pNTȚ ; proteste la PNC)
- **Madgearu** : Dlor deputați, unul din punctele care formează textul interpelării încriminate cu atâta violență a colegului nostru Ghiță Popp , privea tocmai tratamentul acesta vitreg , considerat chiar de dl Goga ca atare , **pe care Vechiul Regat l-a avut față de băncile din Ardeal .** (aplauze la PNȚ)
Atenție LD ! : " în ceea ce mă privește , eu nu sunt de acord în această privință , decât într-o slabă măsură , nici cu dl Goga, nici cu d-l Ghiță Popp , pentru că eu cred că aceleași cauze care au măcinat băncile din Vechiul Regat au măcinat și băncile din Ardeal . Prin urmare , sunt chiar mai puțin regionalist decât chiar dl Goga ." (aplauze la PNȚ)

Virgil Madgearu_(PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Răstălmăcirile lui Goga

" Dar d-lor , de ce d-l Goga , să vină la această tribună , și să răstălmăcească , chiar cu textul cuprins în interpelarea de ieri a colegului nostru Ghiță Popp , spusese lui ?

DI Popp nu a vorbit de invazia Vechiului Regat în Ardeal. (întreruperi la PNC și PNL)

- **Voci PNC** : Ba da ! Ba da!

- **Madgearu** : " DI Ghiță Popp a spus textual : **< După desființarea Consiliului Dirigent , a urmat însă o perioadă de acaparare politică și economică , de invazie, aelementelor uneori vrednice, adeseori însă rău alese , rău selecționate . >**

- **Voci PNC** : Faals ! Nu a spus aceasta .

- **Madgearu** : Deci este vorba de elemente rău alese și rău selecționate , nu a Vechiului Regat . (aplauze la PNȚ ; proteste la PNC) Textul se găsește stenografiat ...

- **Șeicaru** : Dle președinte, vă rog să se aducă stenograma . (întreruperi la PNȚ)

- **NNSăveanu** : Discuția aceasta este zadarnică ; vom vedea textul stenogramei .

- **Voci PNC** : Este fals ce spune .

////////////////////////////////////

h)O.Goga / 17 dec.'36

▣ Declarațiile PNT

▣ Glasul sângelui ...la Madgearu

[LD 16 oct.2003. Goga deraiază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de acord - **la atacul naționalist** , **chiar rasist** . Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă de la un **registru patriotic** , la un **registru șovin** ? Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ? Indiferent de nuanță , era o otravă care , insinuată în discursuri pătimăse , repetată cu diverse prilejuri și variante , va face și din Madgearu o victimă.]

" **Cuvintele** rostite de la această tribună de d-l **Ghiță Popp** au avut drept consecință **solidarizarea tuturor Românilor** și atuturor elementelor conștiente din țară , care **afirmă unitatea neștirbită a României** .

" Trebuie să **mă ocup însă** , în două trei cuvinte , **de atitudinea** pe care a luat-o , prin cele două declarațiuni , **Partidul Național Țărănesc** . [-----]

Madgearu " s-a mulțumit cu foarte puțin , **d-sa a văzut foarte puțin din toată zguduirea sufletească ce a sbuciumat această Cameră și opinia publică** ,

fiindcă **cea mai mare știrbire** a găsit-o d-sa , după cum spune , în **atitudinea ireverențioasă a Camerei față de dl Mihalache** , în momentul extrem de grav când **cineva l-a chemat la telefon** .

- **Madgearu** :Așa este

- **Goga** : V-duceți aminte , **dl Mihalache** , ieri , a părăsit grabnic incinta și eu l-am întrebat : **< Când se pun asemenea chestiuni , de ce pleci la telefon , dle Mihalache ? >**

"**Iată ce preocupări importante** , l-au adus la această tribună pe **dl Madgearu** , să ceară o **reparațiune** .**D-sa suferă de un special daltonism în chestiunile mari** , care frământă țara , **în problema națională**

Eu nu mă mir de acest lucru , nu-l socot pe d-sa cel mai indicat ...

- **Madgearu** : Cer cuvântul .

- **Goga** : ... **să vină la această tribună** în asemenea momente .

Sunt prerogativele sângelui românesc care primează .(aplauze , bravo , la PNC)

O specială decentă , pe care , dacă n-o dictează **un impuls sufletesc** , trebuie să o dicteze **inteligența** , **ar trebui să impună o atitudine de discreție d-lui Virgil Madgearu** , atunci **când se vorbește de sângele românesc** .

(**aplauze puternice , strigăte de "bravo" la PNC ; proteste la PNT**)

De aceea , **d-le Madgearu** , eu mă mir că **dvs veniți acum cu asemenea banalități** .

Dacă nu puteți să vedeți **orizontul mare al problemei** , **atunci mai bine să rămâneți de astă dată în colțul dvs de atitudine liniștită** , **lăsând să vorbească alții** ,

iar **dvs să vă rezervați** pentru o problemă economică sau statistică , pe care noi o vom asculta cu bunăvoință .

- **Aurel Dobrescu** : **Orizontul hitlerist !**

- **Goga** : **Să nu fii obraznic d-ta !**

(**sgomot mare , vociferări , schimb de cuvinte între membrii PNT și PNC**)

- **NNSăveanu** : Suspend ședința (**la redeschidere** ...) : fac apel la dvs .

Am vorbit de **parlamentarism** și de dorința de a-l ridica cât mai sus și **văd că dvs vreți să-l coborîm cât mai jos** . De aceea , vă rog **să nu se mai producă scene** de acestea .

- **Goga** : fac și eu apel la **prietenii mei** , **rugându-i să asculte în liniște până la sfârșit** , însă , de la început **vă pun în vedere că liniștea aceasta va fi condiționată de interjecțiile domnilor de pe aceste bănci** (**arată spre PNT**)

O.Goga / 17 dec.'36

▣ Poziția desamăgitoare a PNT

▫ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu

" Cred că aceste cuvinte, deși par a fi o redacție personală a d-sale, nu sunt o emanție a judecății d-lui Victor Moldovan , ci cu aprobarea și consensul partidului [-----] a fost o mare și profundă decepție pentru mine.
Eu , după cele ce s-au petrecut ieri , mă așteptam la o declarație fățișă , loială, bărbătească , de desmintire categorică.

Noi n-am fi ajuns aici unde suntem , la această mare frământare sufletească ,
dacă în cursul ședinței de ieri, d-l Mihalache n-avea reaua inspirație să părăsească incinta , sub pretextul că-l chiamă un telefon, dacă d-sa rămânea aici și, după cele spuse de dl Ghiță Popp ,
se ridica și spunea , cu simplitatea și cuviința țărănească :
< **D-lor, ce-a susținut dl Ghiță Popp îl privește pe d-sa .**
Este o greșeală . Nu pot să apob atitudinea d-sale.
Ită care este judecata partidului meu . >

" D-sa însă plecat. Dl Gelmegeanu a crezut că trebuie să opereze cu apă te trandafiri și atunci a trecut ziua de ieri , lăsând o incertitudine în materie. "

Reacția presei Cenzura !

- **O.Goga** Citiți toată presa , de orice nuanțe , și veți vedea că **toți profeteau** , pentru ziua de azi, **o dezavuare netă , limpede**, pentru ca fiecare om își dădea seama de profunda , de regretabila greșeală , pe care a făcut-o dl Ghiță Popp , într-o eclipsă de judecată , când a venit să se exprime în felul în care s-a exprimat de la această tribună.
- **Cezar Spineanu : Opinie publică , cu cenzură !**
- **dr. M.Mcavescu : Ce are a face cenzura , cu actul de demență de ieri ?**
- **Virgil Solomon : Are, căci cenzura ne pune pumnul în gură : declarațiunile d-lui Ghiță Popp nu au fost publicate în ziare . "**

Goga / 17 dec.'36

▫ Palmele date pe obrazul țării ?

▫ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !

[LD : **iată-l pe poetul Goga ... justificând bătaia , pălmuirea , în Parlament !**]
- **Goga** : Ei bine, în loc să se vină cu o declarație lămuritoare , [----] **s-a venit cu subterfugii** [-----] În locul acestei desmințiri , în termeni foarte violenți [-----]
se protestează împotriva știrbirii parlamentarismului [-----] iar **subterfugii !**
Cine a știrbit parlamentarismul român, **palmele față de țară și față de străinătate :**
sau **palmele care au fost o corecțiune , pentru insulta supremă pe care a adus-o dl Ghiță Popp , sentimentului de unitate națională ,**
care ne călăuzește pe noi , pe toți ? (**aplauze la PNC !**)
Goga / 17 dec.'36

▫ Nu regionalismului !

▫ Integralitate națională

[**LD : splendid zis ! Acest citat trebuie neapărat să-l dau .**]

" Să vorbim limpede d-lor !

Să scoatem odată pentru totdeauna regionalismul din arsenalul politic.

Să nu mai vină nimeni , în numele acestui regionalism ,
ca să bată monedă curentă electorală. Aceasta este în contra intereselor țării ,
dar este și în contra sentimentului moral , care ne călăuzește pe noi toți ,
fiindcă **dacă este vorba să intrăm în domeniul sincerității implacabile ,**
pe chestiunea **cum au fost răsplătiți ardeleni în viața noastră politică,**
apoi d-lor , dvs care vă plângeți

- nu vorbesc de țărani fiindcă **țărani s-au împărtășit de soarta generală ,**

care nu este cea mai trandafirie , a întregii țărâni -
dacă este vorba de clasa conducătoare , apoi dați-mi voie ,
în calitatea mea de om al locului, să fixez **adevărul istoric** că

o arhirăsplătire s-a abătut asupra capului dvs. (aplauze la PNC și PNL)

" În ce mă privește, **nu mi-am făcut un special blazon de luptător ardelean după război ; eu am luptat pentru Ardeal , până la război** , iar după război m-am integrat în lupta mare de drepturi generale pe seama poporului meu . (**aplauze la PNC și PNL**)

" Am și spus-o , **eu nu mai sunt ardelean , din momentul în care unirea s-a făcut ;**

pentru noi toți, a încetat calitatea de ardeleni ;

Ardealul este o noțiune politică a trecutului

și nu mai are a face cu luptele noastre politice de astăzi .

(**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**)

Platforma de integralitate națională pe orice chestiune care privește **marele laborator politic al României** , aceasta este **singura platformă de manifestare .**

[**LD : 16 oct.2003 .Ardelenii ! Năprasnic este Goga !**

Dar mă gândesc , irezistibil la **situația României , după 1944 ,**
când la putere au venit **comuniștii !**

Și mă mai gândesc - de ce nu ? - **la noua clasă politică, după 1989 .**

Nu cumva este aceasta o fatalitate ... după marile răsturnări ?]

Eu nu vreau să deschid aici o **paranteză** și să arăt cum, după război,
oameni care erau **ființe umile** din punct de vedere al **ierarhiei intelectuale**,
și-au corijat norocul , au fost copleșiți de bunătăți nevisate .

Eu pot ca să afirm aceasta , în calitatea mea de ardelean :

s-au împărtășit de revărsarea tuturor bunătăților acestei țări

- **umpluți de decorații** de sus până jos - oameni care **nu ar fi putut fi nici perfecți ,**

în alte împrejurări , care **în colțul lor de pământ nu ridicau cuvântul**

și nici nu puteau să-l ridice , căci era **gâște domestice** ,

care **nu puteau să zboare sus** (**aplauze, ilaritate**)

asemenea oameni au condus țara , au venit cu **bagajul lor provincial**

pe banca ministerială , s-au plimbat în **vagoane ministeriale** de-a lungul țării,

au introdus sau au lărgit cultul incompetenței

și foarte mulți dintre ei **au fost de profesieune " ardeleni "** (**aplauze la PNC**)

Ei bine, **acesta este adevărul**. Sunt foarte **tentat să zugrăvesc o dată aceste pagini crude**.

Și dacă îmi va da Dumnezeu posibilitatea ca din vârtoarea luptelor politice

să pot smulge timpul trebuincios pentru **a fixa acest adevăr**,

care **trebuie să echilibreze situația** , atunci îl voi așterne pe hârtie ,

lăsând-l generațiilor viitoare ca **un testimoniu al zăpăcelii în care am trăit ,**

în care am văzut făcându-se Unirea,

venind ca un impuls al instinctului popular, ca o frământare de jos în sus,

de pe urma căreia , **dvs, neaducând nimic pe arenă,**

nu ați putut aduce nici măcar înțelegerea postumă a situațiunii.

lată spovedania unui om care vă vorbește nu în calitate de om politic ,

ci în calitate de om care a avut un zburcîm intelectual în această țară ,

tocmai în legătură cu Ardealul , ale cărui palpații sufletești a căutat , în trecut ,

să le aștearnă pe hârtie. " (**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**

Uniunii Agrare -Argetoianu)

////////////////////////////////////

i.)Virgil Madgearu / 17 dec.'36

«Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român

[**LD : scurtă biografie de român , în sens rasist-naționalist .Faptul că s-a simțit silit să o facă,**
denotă că atmosfera aceasta era percepută în România ca o "culpă" , și că oamenii voiau s-ă se
apere de această "calomnie" .Ce însemna asta ?!]

Goga i-a făcut **învinuirea** că , din "**cutremurul sentimentelor naționale**" , sensibilitatea sa, s-a prins **doar la ofensa adusă președ.PNȚ** , și a socotit că poate explica această poziție , prin faptul că **sângele său nu ar fi "atât de pur românesc "** ca al d-sale.

"**Am socotit** , dle Goga , că ceea ce **este îngăduit în întrunirile publice** , ceea ce , din nenorocire ,este **tolerat și în coloanele unei anumite prese, nu este posibil de practicat și de la înălțimea tribunii parlamentare .**

Înainte de a cunoaște adevărul , **nu vă era îngăduit să vă suiți la tribună și să atăcați un om în onoarea lui ...**

- **Goga** : Cer cuvântul.N-am atăcat onoarea nimănui .

- **Madgearu** : ... pentru că , pentru mine, **este o dezonoare ca dvs să spuneți că eu nu sunt Român.** Mergeți la **Primăria urbei din Galați .**

Cercetați **registrele de naștere** și veți vedea **cine sunt părinții mei** și veți vedea că **tatăl meu a fost tot așa de bun român ca și tatăl dvs,**

și **s-a născut din părinți tot așa de români ca și părinții dvs,**

și veți vedea că tatăl meu a fost **unul din negustorii români** care au făcut cinste **comerțului român** în orașul Galați , care a fost **președintele Camerei de comerț** opt ani de zile , care a reprezentat **interesele românești** în comerțul nostru , **în lupta cu elementele străine.** (**aplauze prelungite la PNȚ**)

Prin urmare **să nu socotiți descendența dvs , ca fiu de preot,**

vă poate justifica un **titlu de român superior** aceluia al meu ;

să nu socotiți că **ocupațiunea dvs de autor** , vă poate justifica o îndreptățire mi mult , **la titlu de român** , decât **ocupația mea de profesor universitar** . (**aplauze prelungite la PNȚ**)

să nu socotiți că **rolul** pe care l-ați jucat dvs , în timpul războiului,

decât **rolul pe care l-am jucat eu** , care **mi-am făcut datoria** , din prima zi , până în ultima zi

a războiului (**aplauze prelungite la PNȚ**) , datorie care a fost **răsplătită de Vintilă Brătianu** , fiind ministru de Război , înălțându-mă la rangul de **consilier tehnic**

al Ministerului de Război , în vremea războiului .

Și cei ce m-au cunoscut în timpul războiului , știu că **mi-am periclitat sănătatea**

(**exclamări, ilaritate la PNC**) Iar după război, medicii pe care l-am consultat , mi-au spus că

trebuie să mă cruț , pentru că sunt **candidat la tuberculoză.** (**exclamări, ilaritate la PNC**)

Iată , d-le Goga, cum mi-am făcut eu datoria față de țară .

Și atunci , vă întreb : ce justificare alta decât curajul , pe care îl puneți în toate acțiunile dvs

politice , **vă puteau îndreptăți să ridicați** , și de la înălțimea tribunei parlamentare ,

o jignire a sentimentului meu românesc ?" (aplauze prelungite la PNȚ) [-----]

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Nu există mișcări antinaționale**

▣ **Nu există regionalism provincial**

LD : sunt pe punctul de realiza **mijlocul prin care Maniu** - absent din Cameră , sau neluând cuvântul - **reușea , prin oamenii săi**, să țină **la ordinea zilei** unele din **părerile sale.**

Eu nu știu dacă Ghiță Pop (sau Popp) făcea parte din ramura rudelor lui Maniu , precum Ionel Pop sau Boilă .**Dar un Popp , un Moldovan, aduceau la tribună tezele susținute de Maniu** , iar "**castanele din foc**" trebuia să le scoată **Mihalache sau Madgearu**]

[-----] pentru a încheia această discuțiune în care **n-ați încercat decât** să faceți

ceea ce vă este în uzul dvs , **să speculați nota naționalistă** , vă spun :

părerea noastră este că așa cum socotim între noi , cu toții,

că nu există, din fericire pentru Țara Românească ,

nici regionalism și nici mișcări antinaționale

înăuntrul nici unuia dintre **partidele românești,**

să nu creiem această atmosferă nenorocită , ridicând continuu această distincțiune ,

care de fapt **nu există între partidele românești**(**aplauze prelungite la PNȚ**)

"Există între noi deosebiri de concepții ideologice și programatice ;

dar s-a dovedit , în toate împrejurările, că **în ceea ce privește naționalismul și patriotismul,**

există la Români un unison , de la stânga până la dreapta. (aplauze prelungite la PNL)

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ Interpelarea lui Ghiță Popp

▣ Furtuna montată de Șeicaru

" [...] cred că **sunt foarte puțini** dintre dvs. care **cunosc textul comunicării d-lui Ghiță Popp** , și vă mărturisesc în mod sincer că **și eu am luat cunoștință de textul acestei comunicări abia astăzi.**

- **Voci PNC și PNL:** Noi am fost aici și am auzit .
- **Vict.Moldovan :** Am remarcat un singur cuvânt , **subliniat de dl deputat Pamfil Șeicaru** , **cuvântul de " invazie "** ...
- **Șeicaru :** Pe care l-am rugat să-l retragă .
- **Moldovan :** ... pe care noi , **cu toții , l-am dezaprobat .**
Încolo , **textul acestei comunicări sau anunțuri de interpelare , mi-a fost imposibil să-l pot auzi .** Ei bine , d-lor , înainte de a se produce această comunicare , dl **Ghiță Popp , prieten cu dl Pamfil Șeicaru...**
- **Șeicaru :** Cer cuvântul .
- **Moldovan :** ... a făcut **imprudența** de a-i da d-lui Pamfil Șeicaru , **textul acestei comunicări .**
- **Șeicaru :** Cer cuvântul .
- **Moldovanu :** **Și se crede , d-lor deputați - să mă ierte dl Pamfil Șeicaru că-i fac un proces de intenție - se crede că toată furtuna de ieri a fost montată de d-l Pamfil Șeicaru (aplauze prelungite la PNL)** care , în momentul când s-a pronunțat cuvântul de "**invazie**" **s-a ridicat și a protestat , de drept , împotriva acestui cuvânt.**
- **dr.N.Hasnaș :** "**Tot spiritul de la Bădăcin predomină și asupra dumitale**" (**întreruperi**)
- **Moldovan :** Ei bine , d-lor , **eu regret că onoratul guvern a luat măsura ca textul acestei comunicări să fie suprimat din Monitorul Oficial**
- **Voci PNL :** **Camera , nu guvernul !**
- **Moldovan :** ... regret că **s-au luat măsuri ca textul acestei comunicări să nu fie publicat în gazete . De ce d-lor ? Poate fi cât de grav acest conținut , însă opinia publică presupune că Dumnezeu știe ce chestiuni grave a atins d-l Ghiță Popp , în această comunicare (întreruperi)**

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ Centralism versus descentralizare

▣ Inconsecvența lui Goga

[LD : ce importante pot fi , uneori , vorbele unui politician ! Mai ales atunci când , din diverse motive , și-a schimbat credințele . Iată **Goga , liderul PNC , alături de ACCuza , combătut cu opiniile lui Goga , lider al PP , alături de Averescu !**

Goga , susținătorul **descentralizării** și ... Goga pervertit la **ideea de autoritarism.**]

"Am fost **și eu** pe vremuri [1931/ '32 , **guv.lorga**] în situațiunea să ridic **chestiunea centralismului** în această Cameră . Atunci **când am ridicat eu această chestiune , onoratul domn deputat Octavian Goga mi-a ținut parte .**

- **Goga :** Ce-ai spus ?

- **Moldovan :** **Am spus și eu destule lucruri grave , am declarat următoarele :**

< **Atrag luarea aminte asupra gravelor consecințe politice ce pot deriva din această concepție de centralism exagerat - tot ce a spus și Ghiță Popp - care pierde din vedere axioma că un spirit de unitate nu poate rezulta , decât din satisfacerea dreaptă a revendicărilor locale .** >

Am spus mai departe : < În situația actuală, nedunmerirea stăpânește Ardealul, fără deosebire de partide politice ; iar valul de nemulțumire amenință să ia proporții regretabile, pentru care răspunderea nu poate cădea , decât asupra acelor cari, din primul moment , au pierdut din vedere soluția firească , de cântărire a cerințelor de stat . >

Firește, declarațiunile acestea , au deșteptat un protest cât se poate de energic din partea d-lui prim-ministru de atunci, d-l Nicolae Iorga , un protest extraordinar de energic , ca și protestul de ieri, însă am avut fericirea să am de partea mea pe un distins fruntaș al vieții politice, dl Octavian Goga , care a făcut următoarea declarație ...

- Goga : "Ai fost cuviincios, nu ai vorbit de invazie "

- Moldovan : " Nu am vorbit dar , poate , comunicarea mea a avut un conținut mult mai grav decât aceea a d-lui Ghiță Pop. Iată cum a înțeles dl Octavian Goga să-mi ia apărarea :

< Nu se pot urmări probleme tehnice de guvernare , fără să fie și reprezentanții normali ai tuturor provinciilor, participanți la această chestiune și, când vine cineva, care cere acest lucru, vă rog să nu vi se pară asta ca un act de adversitate .

Vă rog să nu vedeți o amenințare în ceea ce spune dumnealui , ci o constatare a unei stări, care sunt regretabile și care ,ași dori, cu o oră mai înainte, să fie înlăturate . >

(aplauze la PNT) "Dle Goga, dvs știți foarte bine că eu am față de dvs considerarea pe care o cunoașteți. Și vă rog să fiți bun și să ascultați .Mai departe :

< Interpelatorul spunea că numai prin satisfacerea nevoilor și revendicărilor locale, de acolo, se poate ajunge la un spirit de unitate organică , care să caracterizeze viața noastră de stat în pulsațiile ei. Având acest consimțământ, veți avea liniște în țară.

Lăsând însă impresia că Ardealul este politicește orfan

și că aici nu-și găsește o normală îndrumare de la centru , d-le prim-ministru, [Iorga] dați-mi voie să cred că tocmai dvs , care sunteți unul dintre îndrumătorii vieții sufletești ai țării , veți fi nemulțumit , iar atunci când veți constata că puteți să adunați la olaltă , sub ocrotirea dvs , aceste mari pulsații ale sufletului românesc de pretutindeni, desigur cel dintâi veți fi mulțumit .> Și acum :

< Un om care a luat contact cu realitatea și cunoaște această realitate ,

dacă vreți să nu se nască mișcări regionale, dacă vreți să înlăturați nemulțumirile cari pot să fie speculate , atunci vă rog să căutați să satsfaceți cât mai mult

aceste nevoi ale Ardealului , prin oamenii de acolo, ca ei să fie colaboratorii dvs

.Eu constat acest adevăr : noi, ardelenii , fără deosebire de partid, bine înfipti cu picioarele noastre în solul Patriei , ne dăm perfect seama că , după ce o dată ne-am încleștat laolaltă,

nici o putere nu poate să ne smulgă din pământul țării > (aplauze la PNC)

- Nichifor Robu : Dacă citești așa , poți continua toată ziua , fiindcă ne place .

- Moldovan : Un domn de la dvs a întrerupt mai înainte , spunând că suntem comuniști

[-----] [LD : aici mi se întrerupe xeroxul, dar știu că nu mai urma mult .]

Scandalul ardeleni -regățeni / 16 -17dec.'36

5.) Pr.de lege : ratificarea decretelor - legi (46 !) din vacanța parlamentară ,18 -19 dec. '36

/ polemici privind procedura / considerații doctrinare / suspiciuni de interese / conflict dintre puterile în stat : legislativul dominat de executiv .

(DAD, MO nr. 13, vineri, 18 dec. ; M.O.nr. 14, sâmbătă, 19 dec.'36)

b.) av. Crăciun Șerbănescu (PNT) (p. 313) / 18 dec.'36

▣ Abuzul decretelor-legi

Guvernul, bine sau rău, constituțional sau neconstituțional, a obținut pe baza Legii deplinelor puteri (7 apr.'36) , un mandat cu caracter limitat , în timpul vacanței , pentru a legifera în chestiuni de o absolută necesitate .

După ce guvernul a prorogat deschiderea Parlamentului cu o lună,

cu o zi înainte de vacanța de Crăciun, cu un ceas înainte de ședință, deputații au primit la intrare, un dosar cu 46 decrete -legi .
Nu au avut timp nici să citească titlurile și rezumatele...

El se va referi la câteva decrete care privesc statutul de avocat ,
deoarece peste altele , nu a avut nici timp , nici competență .

////////////////////////////////////

e) Ștefan Mihăescu (PNT) (p.322) / 18 dec.'36

▣ Batjocura sistemului parlamentar.

[LD : Este simptomatic faptul că un țărănist , de data aceasta invocă tradiția PNL ca o tradiție pozitivă , pe care actuala guvernare a încălcat-o .

Principiile liberalismului - **constituționalismul și parlamentarismul** - sunt apărute ca un tezaur de preț ; înaintașii liberalismului - **Brătianu , Rosetti** - ca personalități luminoase

Una din două : sau PNT a devenit **noul partid liberal**....

sau PNL s-a îndepărtat de vechea-i doctrină .

În realitate , nu era decât postura în care se aflau față de guvernare]

"Asistăm , desigur , la o discuție unică , nemaipomenită în analele Parlamentului Românesc anume să discutăm dint-o dată 46 de proiecte de lege ,

cari ni s-au distribuit abia ieri după masă.

Chiar dacă ar fi fost vorba de un roman foileton , și încă nu ar fi cu puțință ca cineva să poată citi , necum să studieze , atâtea proiecte de legi , mai ales că unele dintrele sunt foarte, foarte importante . " Nu numai deputații au fost puși în această dificultate,

Consiliul Legislativ , această înaltă instituție , este obligat să dea avizul la atâtea legi !

Prin urmare , vă dați seama ce valoare morală și juridică vor avea aceste legi ale dvs.

Ex. Un prieten voia să scoată o gazetă zilnică , dar nu obținea aprobarea

de la ministrul de Interne. El personal a vorbit cu ministrul Luca , care a avut curajul

- tristul curaj ! - să-i confirme că d-sa nu aprobă apariția de gazete noi !

" Prin urmare , este o călcare categorică a însăși Constituției

și al unuia din principiile pentru care a luptat mult partidului liberal ,

au luptat frunțașii dvs, Ion Brătianu și Rosetti , din al căror prestigiu trăiți dvs încă și astăzi ."

Guvernul a dat atât de mică importanță acestui Parlament ,

încât nici nu s-a ostenit să-i facă o expunere de motive mai serioasă .

"D-lor deputați , eu nu înțeleg cum Partidul Național Liberal , care ,

prin gura frunțașilor săi , atât din ramura mai bătrână cât și din cea mai tânără ,

în special prin gura frunțașilor grupului H , care s-au întrecut prin a declara

că ei se mențin pe linia liberalismului - până și dl ministru Inculeț . de curând venit în PNL ,

a insistat la Severin și în alte ocazii , că partidul național-liberal

se menține pe linia lui - cum este posibil ca dvs să admiteți

această batjocură a sistemului constituțional -parlamentar ?!

" Dvs zâmbiți dle ministru [Djuvara] , desigur , vă simțiți foarte bine ,

pentru că dvs trăiți , după cum v-am spus ,

din munca și din suferința celor ca Ion Brătianu și CARosetti !

Sunteți pe banca ministerială , mai toți tineri și noi veniți în Partidul Național Liberal ,

așa că se poate să nu cunoașteți lucrurile !

Eu , care sunt în contact cu țara , vă asigur , dle ministru și d-lor deputați ,

că prestigiul dvs este foarte scăzut , chiar în această incultă și docilă populație

din Țara Românească , care sunt țărani .

Ei și-au dat seama că dvs nu mai reprezentați Partidul Național Liberal . [-----]

Veți vedea în curând , când veți trece în opoziție , cât de scump veți plăti

această batjocurare a principiilor , pentru care au luptat înaintașii dvs !

Dvs , prin această guvernare , ați înscris o pagină tristă în istoria Partidului Național

-Liberal , dacă acest partid va fi să mai trăiască .

Va fi o pată , o întunecată eclipsă [-----] în care ați batjocorit fără nici o jenă ,

principiile constituționale parlamentare , cu care vă place să vă lăudați la zile mari ,

principii care le revendicați din **trecutul glorios al dvs.**

Ex. decretul-lege prin care se comandă la Kopenhaga un **vapor de pasageri** (133 milioane lei) , pentru care ministrul Comunicațiilor , **Franasovici** , a fost decorat .. făcea parte din necesitățile acelea prevăzute în **Legea deplinelor puteri ?!**

Ex. decretul -lege nr. 1.861 , cu dispoziții privitoare la **înființarea de fabrici noi**, pentru produse nefabricate în țară , cu avantaje anticipate foarte mari , care trebuiau să aibă aprobarea Consil. de miniștricare vor duce la crearea de noi monopoluri

//

*** Petițiunea**

[**LD : zăpăceală mare ! Brambureală mare ! Ingrat rol mai avea Djuvara să obțină ratificarea !**
Votul era asigurat comod,dar atmosfera era încărcată de nemulțumiri și frustrări .]

- **Crăciun Șerbănescu : Dl Madgearu a plecat** pentru că **i s-a spus de la Birou** că discuția se prelungește pentru luni și marți
- **P.Ghiață** (vicepreșed. Camerei) : Mai sunt înscrisi la discuțiune o serie de deputați printre care Virgil Madgearu și Virgil Potârcă .
- **I.Hudiță** : Și eu vreau cuvântul !
- **Voci liberale** : Dați-le cuvântul !
- **Potârcă** : Eu nu aș vrea să vorbesc azi, dacă discuția se amână pe luni și marți .
- **Voci liberale** : Închiderea discuției !
- **P.Ghiață** : În conformitate cu Regulamentul Camerei , **Biroul a fost sesizat** printr-o **cerere** , semnată de numărul regulamentar de deputați , **pentru închiderea discuției** .
Consult Camera în legătură cu această cerere .
- **Voci PNT** : **Cerem cuvântul !**

//

h.) Virgil Potârcă (PNT) - la Regulament - (p. 348) / 19 dec.'36

▣ Pericol de dictatură

" **Nu este posibil ca un ministru al Justiției să spună un lucru și apoi să fugă de pe banca ministerială.** Noi am admis ca dl ministru al Justiției să dea câteva lămuriri , iar eu m-am urcat la această tribună nu din spirit de opoziție, fiindcă dvs știți că de trei ani de când stăm împreună în această incintă , nici o dată n- am luat cuvântul în chestiuni inutile , ci numai când am avut ceva de spus. (aprobări) Atunci, mai ales că **dl Djuvara îmi este coleg, am crezut că mă găsesc între oameni de onoare și că această Cameră ține la onoarea membrilor guvernului.** "

Djuvara spusese că nu intenționează să facă presiuni ca discuția să fie restrânsă, ci să fie cât mai largă. Până ce lista înscrisurilor nu se va epuiza, nu se va sista discuția . Încrezătorii în cuvântul dat de un ministru , **au așteptat să le vie rândul.**

Acum ce va hotărî majoritatea ? [-----]

Voise să ia cuvântul și să pună chestiunea pe un alt tărâm.

Acum , dacă i se ia cuvântul, ține să rămână acest protest al lui.

"**Știu că nu o să vă impresioneze , însă d-lor deputați , nu este nici cuminte, nici în avantajul dvs, nici al nimănui. Fiindcă , prin acest act, dvs întăriți și mai mult anumite critici care se fac la adresa Parlamentului , și să dea Dumnezeu să nu se întâmple ceea ce voiam să vă arăt că are să se întâmple :**

prin asemenea acte pregătiți , încetul cu încetul , un alt regim, și astfel dvs înșivă , votați, hotărâți, moarte parlamentarismului . (întreruperi la majoritari)

D-lor, **dacă ar fi să examinăm mai de aproape, poate am ajunge la concluzia**

că este mai bine să lucrăm fără Parlament , prin decerete -legi .

V-o spun în mod sincer : **decât fățarnicie , eu vreau mai degrabă o situație netedă și clară.**

Decât o autoritate în comandă , pe acțiuni, mai bine să avem o situație netedă , ca să știm cine răspunde de toate abuzurile care se fac. "

- **Voci PNL** : Vorbiți pentru partidul dvs .

- **Potârcă** : **Eu vorbesc pentru toți.** Voiam să examinez această problemă,

Însă dvs îmi luați acest drept. Atunci, fiindcă văd că vă interesează ceea ce vreau să vă spun, **vă rog să votați contra închiderii discuțiunii**, și fiți siguri că **veți avea ce auzi** "

j.) V.Serdici (PNT) (p. 349) / 19 dec.'36

▫ Apel la Grupul H din PNL

[LD : revezi fișele despre grupul H (doctrină, componentă, 1934) la fișierul PNL VIII

[LD: Vasile Serdici încearcă să **spargă unitatea " majorității "**, încurajând, îmboldind , argumentând , provocând (la sugestia lui Madgearu -opinia mea)

deputații liberali din grupul H la respingerea tentativei guvernamentale.

Nu știu dacă , din p-d-v al eficienței, **ceea ce face Serdici este nimerit și moral.**

Mă gândesc chiar, **dacă nu cumva a provocat o reacție inversă !]**

"Venisem la această tribună să arăt grupului H **întinderea abdicării pe care o consimte.**

Venind, însă , la Cameră, **am văzut pe lista oratorilor înscriși** o mulțime din membrii

grupului H și **am aflat că vor face opoziție acestui proiect de lege.**

Dacă n-aș fi constatat acest lucru, aș fi spus grupului H, că abdicarea aceasta ,

de care se face vinovat în fața unui proiect de lege , **ar fi dovedit țării întregi ,**

că **nici un cheag sufletesc nu unește pe membrii acestui grup ,**

decât apărarea unor interese particulare sau personale.

Față , însă , de atitudinea grupului H de astăzi, și **auzind cuvintele** spuse de colegul nostru

Popescu de la această tribună [LD : **luase cuvântul la Sumar , cerând dezbatere largă**]

- **sunt obligat să modific această atitudine** și să recunosc că grupul H , în momentul de față,

face o acțiune extrem de frumoasă , mai ales **dacă va persevera** și până la urmă

va contribui la răsturnarea acestui proiect de lege .

"D-lor deputați, **nu era vorba numai de abdicarea grupului H,**

era vorba și de **abdicarea guvernului .**

Dl ministru **Djuvara** , când se afla pe băncile majorității ,

de multe ori **ne-a mișcat prin declarațiile sale** , atât de frumoase ,

pătrunse de caracter democratic parlamentar.

De când , însă , **debutează pe banca ministerială** , a uitat aceste principii, și **ne prezintă spre votare un astfel de proiect de lege.**

Să-mi permită d-l Djuvara să dau citire unui **citat din 1887** , al unui ascendent de al său,

Gheorghe Djuvara , deputat de Brăila, care spunea : **< Consilieri ai Coroanei,**

să ne fie iertat să vă întrebăm , prin ce fapte v-ați ridicat până acum

atât de sus deasupra cetățenilor dvs, încât să fiți în stare să le impuneți tirania ?

Care sunt nemuritoarele servicii ce ați făcut Regelui și patriei ?

Obscuri și mediocri , ca dvs , n-o întreceți decât prin îndrăzneală ! >

"D-lor deputați, această abdicare a guvernului , dacă grupul H își menține atitudinea,

devine, evident, inutilă. **Dacă este adevărat că grupul H va persevera** până la urmă

în atitudinea frumoasă pe care a schițat-o astăzi. Este adevărat că grupul H ,

după cum sunt informat, cere numai o amânare a discuției . [-----]

"**Eu sunt foarte mândru de colegii mei de partid și de colegii din opoziție** [-----]

și sunt și acum sub emoțiunea **discursului d-lui Lunian** , care , cu marele său talent,

a apărut o cauză justă. [-----] am văzut cum ieri, și **dvs [liberalii] erați de părerea lui.**

" **Dvs [liberalii]** aveți obligațiunea , **ori să veniți** la această tribună și **să apărați** cu tot curajul

acest sistem de legiferare prin *decrete legi*, **asumându-vă răspunderea ,**

să cântați laude Consiliului legislativ care a abdicat de la orice rol al lui dat prin legile Statului

și **să declarați** , prin aceasta , **caducă și Constituția.**

Ori , dacă nu faceți aceasta, atunci **să adoptați atitudinea cealaltă ,**

să veniți și **să perseverați** în gestul grupului H , și **să retrageți acest proiect de lege.**

"Vă asigur, d-lor deputați, că **ceea ce încearcă să facă astăzi guvernul** , nu este un lucru la

care dvs să puteți zâmbi, **este o adevărată lovitură de stat**

Dvs , prin acest sistem, și prin aceea **ce încetățeniți astăzi,**

inmormântați parlamentarismul și vă asigur că **veți fi aspru judecați de Istoria**

Țării Românești, pentru că **dvs vă faceți unealta distrugerii tuturor drepturilor publice** din această țară , tuturor **libertăților** pe care **nu dvs le-ați câștigat**, **ci sutele de mii de oameni** care și-au vărsat sângele pentru ca **dvs să puteți gândi liber**.

" De aceea, d-lor [-----] **îmi pun toată nădejdea în această reacțiune frumoasă și demnă**, pe care a schițat-o astăzi majoritatea și, în această încredere , **că dvs veți sforța guvernul să retragă acest proiect de lege**, închei cuvântarea mea și vă rog **să nu confundați solidaritatea cu servilismul** , **să nu confundați autoritatea cu abuzul "** (aplauze pe băncile opoziției)

////////////////////////////////////

- **P.Ghiață** : dă cuvântul lui Radian (Uniunea Agrară -Argetoianu)
- **Virgil Madgearu** : Dle președinte, am auzit că s-au înscris la cuvânt **membri ai grupării H., pe care se reazămă astăzi guvernul liberal. Am dori să vorbească un domn deputat din gruparea H.**, pentru că până acum au vorbit numai deputați din partidul nostru
Dle președinte **am vrea să știm precis dacă intervențiunea grupării H a fost serioasă și sinceră , sau a fost numai o glumă de Crăciun ?**
Dacă a fost serioasă și sinceră, dacă gruparea H apără , într-adevăr parlamentarismul, cum noi vrem și o dorim, și am dori ca întregul partid liberal să se transforme în apărătorul acestei instituții, atunci am vrea să știm care este punctul de vedere al deputaților din majoritate asupra acestei procedări a guvernului .
- **P.Ghiață** : Dl deputat Madgearu are cuvântul .
- **Madgearu** : Dle președinte , **sunt înscrisi și alți oratori**, din alte partiede...

////////////////////////////////////

k.) Virgil Madgearu (PNȚ) (p. 350-351) / 19 dec.'36

▣ Apel la majoritate pentru respingere

[LD : foarte activ la dezbatere, **Madgearu apare și dispare din incintă ... întâmplător sau nu ... și nu ține acel discurs promis și amânat. P.d.v. final al PNȚ va fi rostit de Ghelmegeanu]**

"**Mie îmi pare bine că dl deputat Popescu** , cu argumente foarte serioase, învăluite astfel încât **să nu apară într-o formă de opoziționist** - și este normal, d-sa făcând parte din majoritate - vă atrage atenția **că nu a avut nici d-sa timpul să studieze** vreunul din aceste decrete legi, a căror ratificare se cere .El a mai adăugat că guvernul , **prin dl Valeriu Pop, a declarat că nu înțelege să forțeze discuțiunea.**

Problema se pune altfel :dacă un volum de 500 de pagini , cu literă corp 6 , pe două coloane, poate fi studiat în 48 de ore ; nici Consiliul Legislativ nu a avut timp să le studieze .

" **Dle ministru al Justiției, dvs nu vă puteți inaugura activitatea la Ministerul de Justiție în felul acesta . Dvs sunteți un jurisconsult emerit , dvs sunteți profesor de filozofia dreptului** **Ce exemplu dați studenților** dvs de azi, de mâine și de poimâine, **când prezidați o asemenea procedură parlamentară** pentru asemenea operă ?!

[-----] **Protestăm , pentru că nu vrem să fim complici cu dvs la dărâmarea prestigiului Parlamentului .** (aplauze la PNȚ) [-----]

////////////////////////////////////

l.) M.Ghelmegeanu (PNȚ) (p. 351- 353)/ 19 dec.'36

[LD :19 oct.2003. Astăzi am primit o scrisoare de la **Cici Ionițoiu (Paris)** , cuprinzând o evocare cu prilejul comemorării a **50 de ani** de la exterminarea lui Maniu . În scrisoare , vorbește despre datoria noastră la **neuitare și adevăr**.

Astăzi în România se desfășoară **referendum-ul** pentru noua **Constituție**.

[LD : 19 dec.1936.Ghelmegeanu rostește discursul opozant conclusiv ,

contra procedurii guvernului PNL .

Este un discurs elaborat , după toate tipicurile **artei oratorice parlamentare . .**

Este **un rechizitoriu la adresa practicii decretelor -legi** , după toate regulile avocațești ;

Este o pledoarie pentru **regimul constituțional, parlamentar , democratic .**

Frumos, patetic, convingător .

Numai după un an , Ghelmegeanu va trece , cu toate aceste arme și bagaje,

În tabăra **regimului Carol II** , iar peste alți ani, va sprijini **regimul comunist** .
Până atunci , eu trebuie să-i valorizez opiniile, ca **p.d.v. ale PNT**
Ceea ce este de analizat întrucât ele au fost îndreptățite și temeinice .]

Ghelmegeanu / 19 dec.'36

▣ Sistemul decretelor -legi

"Dacă facem **abstracție de pasiunile** care ne pot despărți și de **deosebirile de poziție politică și ideologie**, cred că **pot să degajeze o linie comună** , care să reprezinte sentimentul ce **unește la un loc și majoritatea și minoritatea** acestei Camere , asupra modului în care se discută și în care **guvernul a înțeles** să aplice **sistemul decretelor-legi**

"**Cu toții avem sentimentul** unei **inutilități vinovate** ,de care **guvernul rămâne răspunzător** în legiferarea prin decrete. [-----]

Excepțional , am admite sistemul decretelor -legi dacă ar servi scopuri de interes general, așa cum s-a întâmplat în toate țările , care au uzat de decretele-legi .

Ex. În Franța, în Belgia, în Elveția , și în toate țările cu regim democratic și parlamentar.

În Franța, în 1924 , guvernul Poincaré , a făcut apel la acest sistem, pentru **o operă de adaptare monetară** rapidă și necesară ;

în 1926, în Belgia, s- a făcut **stabilizarea la francul belgian** ;

în 1935, guvernul Laval a făcut o operație de **deflație economică** , pentru **a se putea lupta împotriva crizei** .

Același guvern prin **460 de decrete-legi** a încercat o operațiune de mare amploare ...

Mi s-a părut că dl ministru al Justiției surâde , crezând că **prin exemplul francez** poate să găsească **o justificare pentru practica românească** .

Aș soma atunci guvernul să ne informeze ce operă de interes național a realizat

prin cele 21 decrete-legi , prezentate de dl Valeriu Pop și

prin cele 46 decrete -legi pe care ni le prezintă dl ministru ?

- **Mircea Djuvara** : Ați spus că **în Franța au fost 450 decrete-legi**, cu aceeași procedură ...

Dvs ridicați **vorbele mari ale parlamentarismului**

și luați **exemplu unei țări parlamentare și democratice** .

- **Ghelmegeanu** : **Dvs credeți că eu am urcat la tribună ca să furnizez argumente pentru sistemul dvs de legiferare ?!** [-----] O operă de guvernământ, chiar **în această materie**,

se judecă după scopurile de interes național, care să justifice o derogare atât de excepțională , ca Parlamentul să dea dreptul puterii executive , să legifereze prin decrete (aplauze la PNT)

[-----] **somez guvernul să arate** în fața Camerei **care este marea operă de interes național** la înălțimea operelor realizate de democrațiile occidentale [-----]

care sunt problemele pe care le-ați atăcat ? [-----] care sunt marea opere pe care le-ați realizat

[-----] În afară de **chestiuni de interes privat**, și unele măsuri ale miniștrilor,

nu se găsesc aceste chestiuni care să nu fi putut fi compatibile cu modul obișnuit de a se lucra în Parlament.

S-a adus în iulie '34 **legea deplinelor puteri** . [-----]

Ați făcut **o operație lipsită de orice legalitate** [-----]

Guvernul însăși contribuie la crearea unei **atmosfere de neîncredere**[-----]

Modul cum întrebuițați decretele-legi constituie **o mare și vinovată inutilitate** .

Ele sunt **o provocare** , care se adresează tuturor partidelor de opoziție.

Ele sunt **o sfidare** pe care o adresați regimului parlamentar. [-----]

Prin sistemul dvs de guvernare , ajungeți ca , dincolo de instituții,

să **atacați însăși resorturile sufletești** ale vieții acestei națiuni.

Așa se explică **apatia care începe să planeze** asupra acestei instituții ; așa se explică

starea de descurajare care se resimte în țară ; așa se explică dezarmarea morală ; [-----]

Credeți că este în interesul Statului ca prin felul dvs de guvernare ,

prin **atacarea tuturor instituțiilor fundamentale** ,

să transformați națiunea într-**o națiune de roboți** , fără viață sufletească ?

Camera vă stă la dispoziție pentru ca să ne lămuriți

de ce faceți aceste acte de sfidare , surpând o instituție , care corespunde unei necesități naționale ?

Ghelmegeanu / 19 dec.'36

▫ Reformă parlamentară !

"Este incontestabil că **regimul parlamentar are unele defecte.**

Are nevoie de o completare printr-o reprezentare profesională a grupurilor.

Individul nu trăește izolat , ca o abstracțiune a revoluției franceze , el activează în grup , are o profesiune , se leagă prin interese care reprezintă realitatea socială.

Este nevoie și de o reprezentare a competențelor . [-----]

Prin urmare, **regimul acesta poate dura ; el se poate corecta** . [-----]

Sunt incontestabil reforme care trebuiesc făcute

chiar cu privire la **modul de a lucra** în corpurile legiuitoare .

De sigur **se poate pretinde un travaliu mai îndelungat și mai conștiincios în comisuni , un verbiaj mai restrâns , o utilizare mai rară a tribunei** .

Puteți să cereți reducerea discuțiilor .

Era o vreme , când, **chiar în Camerele pe care le-am avut noi înainte de război , foarte puțină lume îndrăzne să se ridice la tribună** .

Se stabilea o ierarhie firească a valorilor , care se poate restabili .

Înteruperile erau așa de puțin permise și uzul urcării la tribună

așa de puțin răspândit , încât, de pildă, în parlamentul monarhiei franceze , de la 1830, președintele Dupin , amenința pe înterupători în acești termeni :

< Vă rog nu mai înterupeți , fiindcă altminteri vă dau cuvântul ! > [-----]

Nu fac guvernului liberal o vină , că nu a perfecționat regimul parlamentar

sub raportul competenței , sub raportul reprezentării profesionale și al travaliului legislativ ;

dar guvernul are această mare vină că cel puțin nu a păstrat , ceea ce a existat și că a zdruncinat instituțiuni , fără ca să pună măcar ceva în loc .

Numai cu **70 de decrete , fără utilitate națională** , fără folos pentru Stat ,

fără însemnătate pentru națiune, **nu se poate justifica decăderea parlamentului ,**

fiindcă viața publică , ca și cea fizică , nu cunoaște vidul."

Ghelmegeanu / 19 dec.'36

▫ Regim democratic - simțire democratică

" Se vorbește deseori că **regimul democrat ar fi perimat** , că sunt **curențe noi care răstoarnă situațiunile câștigate** , în care **generații după generații s-au învățat să trăiască și să se dezvolte** .

Democrația și regimul parlamentar sunt învinuite de a fi pentru noi un articol de import .

De sigur, **că forma de organizare a Statului , s-a imitat de aiurea** ,

dar d-lor, **democrația , ca stare de simțire** .

intră pe linia de acțiune și de simțire națională .

Fiindcă, **de când ne-am pomenit , în toate aspirațiunile noastre ,**

am voit să trăim ca popor liber."

Ghelmegeanu [**suvernitătea națională - internă și externă**]

Desigur, că în **vremurile de demult , nu am avut noțiunea abstractă a suveranității naționale** . Aceasta poate să fie o abstracțiune a dreptului revoluționar francez .

Dar toate revoluțiile noastre au fost totodată naționale și sociale .

Am voit să trăim ca națiune liberă ; dar , înăuntrul Statului ,

am voit să trăim ca națiune stăpână pe destinele ei .

Și atunci, **este normal** , mai ales în vremurile de astăzi, când atâtea interese se întretaie în lumea întreagă , **ca suveranitate națională și respectarea ei**

să devină un articol despre care nu se mai poate vorbi ?

Dar **titlurile de existență ale Statului Român** , nu stau numai în tratatele de pace, fiindcă **pe deasupra tratatelor , stă voința de liberă hotărîre a provinciilor noastre de a trăi unite într-un Stat organizat** .

Suveranitatea națională este titlul nostru de existență .

Dar , d-lor, pentru ca suveranitatea națională să se poată impune în afară, **ea trebuie respectată înăuntru** .

Nu este admisibil ca suveranitatea națională , dreptul națiunii de a dispune de ea, să constituie în raporturile cu celelate state , **un titlu de existență** , de existență istorică, de garantare a ceea ce avem astăzi pentru totdeauna , **când această suveranitate națională devine înăuntrul țării un articol care incomodează viața publică.**

Ghelmegeanu / 19 dec.'36

▣ **Decrete - legi = aberație parlamentară**

"Ei, d-lor, **decretele-legi** , în condițiunile care le aduceți, în care cereți să le votăm, cu lipsa lor de utilitate și fără nici o autorizare a Parlamentului , toate acestea sunt o verigă dintr-un lanț întreg de mari erori politice ; iar din punctul de vedere al situației între partide , constituie un act de provocare și o aberație parlamentară " (apluze la PNT)

"Noi am înțeles apelurile care s-au făcut ; noi înțelegem că vremurile de astăzi nu mai permit luptele sterile de partid ; am redus proporțiile luptei noastre , tocmai pentru a răspunde imperativelor categorice ale acestor timpuri.

La acestea , răspundeți prin **acte care nu se pot justifica cu nimic**, prin **acte care nu sunt admise în forul intim al conștiinței dvs** , nici membrii majorității.

"Nu putem să ne facem complici la toate actele politice nesăbuite , cu nimic justificate , care nu corespund **nici intereselor Statului** , **nici regimului parlamentar** și constituțional și **nici regimului partidelor politice** .

" În lipsa oricărei utilități, nu putem să votăm ceea ce ne oferți și , ceva mai mult, considerăm că acest sistem , de care abuzați într-un mod nepermis , constituie actul decisiv prin care se dovedește că **Partidul Național Liberal se desparte de regimul parlamentar constituțional și democrat "**

(aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni , pe băncile PNT)

- **Emil Labonțiu** (vicepreșed.) Cameră : dl deputat Madgearu are cuvântul
- **Voci** : Nu este în incintă .
- **Emil Labonțiu** : dl deputat Simian are cuvântul .
- **Voci** : Nu este în incintă .

////////////////////////////////////

Djuvara / 19 dec.'36

▣ **Latura politică**

▣ **Opoziția : obstrucția guvernării**

"S-a creat o atmosferă **intenționat foarte agresivă** împotriva acestei legi de ratificare .

S-a spus : este un **act de tiranie politică** , este un **atentat adus parlamentarismului** și **câte și mai câte** . "

Se știe că după război, în țările cele mai democratice - Anglia, Franța , Belgia - s-a pus problema **întării executivului**, pentru **îndeplinirea unor însărcinări**.

"Este posibil ca nouă să ni se aducă învinuirea că **înăbușim parlamentarismului** și că facem **acte de tiranie** ? Cred că **această acuzație** este provocată mai mult din **dorința de a face obstrucție și dificultăți guvernului** ,

decât din dorința obiectivă de a contribui la progresul juridic și organic al acestei țări.

[-----]

Ratificarea decretelor-legi / 18 -19 dec.'36

6.) **Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman " , 21 -22 ian.'37**

Virgil Madgearu - întrebare, interpelare, replică .

Gr.Iunian - la întrebare , interpelare, replică

Gh.Tătărăscu - răspuns , contra-răspuns, contra-replică
(DAD, MO 17 și 18 , din 21 și 22 ian.'37)

Doc.integral -fișier Etică : Afacerea Skoda , Caranfil ...

[LD 21 oct.'2003. Poate că unele situații și zvonuri erau adevărate.

Cum aceste afaceri erau legate de armată și erau puse sub supapa de cenzurare a chestiunilor militare ... este foarte greu să-mi fac o idee obiectivă.

Am încercat cu "Skoda " și prea departe nu am ajuns...

Din partea lui Madgearu - străduința PNȚ de a găsi o afacere "tip Skoda " pe seama PNL , pentru a provoca, pe ultima sută de metri, căderea guvernului .

Din partea lui Iunian - perseverența în a demola prestigiul ambelor partide , și prin aceasta , **sistemul " rotativei "** .

Din partea lui Tătărăscu - orgoliul de a-și apăra guvernul , de a-și prelungi guvernarea.

În rest , aceleași **mizerii și calomnii** , care au dominat dezbaterile parlamentare și ziarele de scandal . Fișez doar câteva informații și ... conotațiile politice sau etice]

a.) Virgil Madgearu - întrebare / 21 ian.'37 (p. 605-606)

Întrebă pe Tătărăscu (prim-ministru , ministrul al Armanetului și ad-interim la Externe)

dacă cunoaște conținutul unui **Manifest** iscălit de "**Uniunea Sacră a Brațului care nu iartă** " .

Citează din Manifest învinuirile care se aduc **ex-ministrului trădător Caranfil**

(subsecretar de stat la Ministerul Armatei, pentru Aviație)

care a pus la cale **livrarea de material de război ... armatei Internaționalei a III-a comunistă,**

(în schimbul unui comision de 400 milioane franci francezi)

lăsându-ne dezarmați în fața bolșevismului și revizionismului.

Recunoaște că asemenea manifeste- zvonuri - calomnii , sunt puse în circulație

pentru a compromite , rând pe rând, bărbații politici ai acestei țări .

Admite că ceea ce cuprind asemenea manifeste sunt " exagerațiuni " ...

Dar consideră guvernul vinovat că nu a lămurit onest ce este cu vânzarea de armament vechi și cu demisia lui Caranfil .

- **Tătărăscu** : Este un **fact divers, o diversiune**. Este profund regretabil că se vine cu asemenea chestiuni la tribună .

- **Madgearu** : Opinia publică știe că **s-a intenționat o asemenea afacere** ; că ea **nu s-a făcut** grație Serviciului de Siguranță care a pus mâna pe un dosar cuprinzând și scrisoarea semnată de vicepreșed.Senatului, Ciugureanu ; că **guvernul a mușamalizat scandalul** . Demisia lui Caranfil nu este "**un fact divers** " !

- **Tătărăscu** : "**Nu suntem sub regimul Skoda**, dle Madgearu ! S-au schimbat timpurile ! **Ați mușamalizat dvs , nu noi !** Am să vă dovedesc imediat . " (**aplauze PNL**)

- **Madgearu** : " Intervențiunea dvs vă caracterizează , deoarece **chestiunea Skoda** a format obiectul unei **anchete parlamentare** și ea și-a găsit deznodământul în **sentința Înaltei Curți de Casație** (**aplauze PNȚ**)

Și este regretabil, d-le prim-ministru , că dvs nu respectați nici măcar o sentință a Casației , care înseamnă **lucru judecat** . (**aplauze PNȚ**) În fondul conștiinței dvs dvs știți foarte bine

că **această chestiune Skoda nu a fost decât o mașinațiune politică , împotriva Partidului Național -Țărănesc** . (**aplauze PNȚ**)

Cere să i se pună la dispoziție "**Dosarul Dorman**" ...

////////////////////////////////////

d.) Virg.Madgearu - dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 628 - 634)

[LD : nici o dată nu mi s-a părut Madgearu mai ... penibil ... mai pătimăș și mai plicticos....]

Face considerații ironice privind persoana lui Dorman și tratativele lui Carnafil cu el ;

dă o serie de detalii tehnice privind categoriile de armament vizat ...

insinuiază în scandal pe Petre Bejan (subsecretar la Armamentului)

scoate din cauză pe Daniel Ciugureanu

critică faptul că nu s-a comunicat cauza demisiei lui Caranfil

revine la manifestul " Uniunii Sacre a Brațului care nu iartă " ...

află că Dorman a fost expulzat (pentru că s-a dovedit a fi un aventurier) dar

pune la îndoială formalitatea expulzării ...

acuză organele Siguranței că ascultă telefoanele , precum CEKA ...

conchide că ... **s-a ridicat să apere demnitatea națională** ,
încălcată de guvern, pentru că nu informează opinia publică . .
////////////////////////////////////

g) Virgil Madgearu (replică lui T.) / 22 ian.'37

Regretă că Tătărașcu a plecat ... Regretă că l-a bănuț de patimă, cu tendință de răzbunare

"DI Tătărașcu a dovedit astăzi că știe să mânuiască intriga, dar mai ales tactica de bagatelizare ,tactică de subtilizare a fondului unei chestiuni prin minimalizare .

[-----] **pe canalul mexican** - se scurgeau regulat **materiale de război în Spania** este oare de presupus că **Ministerul Afacerilor Străine nu avea cunoștință** de un lucru de care eu, un simplu cititor de ziare , am putut să fiu informat ? [-----]

Prin urmare , unde este vigilența ? [-----] **Vigilență ?!** **Dacă aceasta se cheamă vigilență , prost testimoniu pentru guvernările țării românești !** [-----]

Dar ce rol a avut dr.Ciugureanu ? Încearcă **șeful Basarabiei liberale** să-i ia apărarea [lui Dorman] [-----] Am arătat ce amestec. **Când apare dl Ciugureanu ?**

Când afacerea fusese sistată , prin ordinul președ.de Consiliu. [-----]

intenția de a înfrânge rezistența ministrului Apărării Naționale ,

este **singura explicație** a apariției , **ca un deus ex machina**, a d-lui dr Ciugureanu .

Vă rog să nu mă forțați să nu fiu delicat , și să nu luați delicatețea mea drept o slăbiciune .

[-----] Dar dl președ. al Consiliului **să-și cerceteze până-n fund conștiința**

și să răspundă în fața țării , dacă nu știe care trebuia să fie **rostul prezenței dlui Ciugureanu** , ca integrat , în această afacere , după fericita expresie a lui Dorman [-----]

Este o fatalitate cum căpeteniile senatului liberal se îneacă , unul în **devize** , altul în **petrol** , altul în **armament** .Rând pe rând **s-au înecat toate căpeteniile** care au compus **biroul Senatului** , în cursul acestei legislaturi a dvs. [-----]

Este ușor când ești în capul băncii ministeriale să te înfățișezi

în această **mantie de intransigent** , este ușor când **ai toate dosarele** , pe care le ții cu chei , și când **mai ai și cheia de la gura presei** [-----]

"Noi știm și cum se pregătesc campaniile de defăimare , și cum se creiază atmosfera din jurul acțiunilor celor mai curate , dar nu avem deocamdată nici dreptul de a suspiciona , dar nu avem nici posibilitatea ca să luăm de bună credință toate aceste declarațiuni

asigurătoare și toate aceste auto-laude , de care se servește , oricând este vorba de înarmare,

dl. președinte al Consiliului . **Să lăsăm ca viitorul apropiat , când o guvernare nouă va înlesni și apropierea altor ochi de toate dosarele , să vă dea certificatul pe care-l meritați .**

[-----] Aș fi putut să termin **dacă d-sa nu ar fi încercat să creeze o atmosferă , ridicând din nou un steag** .De obicei, dumnealor, în tradiția liberală, ridică steagul care se cheamă **totdeauna tricolorul.;** de data aceasta se cheamă **armata** .

Dar cine oare , în tot decursul acestei discuțiuni, a pus la îndoială armata ?

Nu a existat nici o suspiciune din partea nimănui [-----] [-----]

Și atunci **ce utilitate poate să aibă această încercare de diversiune ,**

această ultimă încercare de diersiune , **pe care o servește dl președ.de Consiliu ?**

Una singură : tricolorul nu putea să fie ridicat , pentru că nu era în discuție nici o problemă economică , nici o problemă socială, nici o problemă de politică generală .

Fiind în discuție o problemă morală și o problemă politică ,

s-a ridicat imediat steagul " armata !" [-----]

[---- **ingratitudea lui T.făț de onestul Caranfil ; rolul infect dat organelor de Siguranță care ascultă telfoanele -----]**

Să fim bine înțeleși că n-ați păcălit pe nimeni prin metoda pe care ați folosit-o , ca să deșertați de conținut dosarul . **V-a reușit și de data aceasta , dar numai din p.d.v. penal.**

Din p.d.v. moral și mai ales din p.d.v. politic , să știți că opinia publică rămâne la convingerea la care am ajuns noi , după studiul efectiv al dosarului." (aplauze la PNȚ)

Madgearu / 21, 22 ian.'37

7.) Scandal diplomatic : "Cazul Jan Șeba" : "Rusia și Mica Înțelegere" , 3 , 6 febr.'37

(DAD, MO 23, șed.de miercuri , 3 febr.'37 ; MO.24, șed. de sâmbătă, 6 febr.'37)

Doc.integral- fișier **Diplomație VII**

i.) Virgil Madgearu (PNT)

[**Răspunderea guvernului : scandal diplomatic !**] [**Jan Șeba**]

[**Ministrul Antonescu**] [**Raporturile româno-sovietice**]

- **Șeicaru** : Iată deci **articolul care i-a fost cenzurat !** În care nu există nici un atac la adresa d-lui Șeba ! În care el a **gândit numai la interesele românești** .

De ce un gazetar din România nu ar avea voie să comenteze faptul ?

"Am refuzat să cred un singur moment ,d-le ministru de externe, că dvs ați îngăduit un asemenea act nesăbuit din partea cenzurii !

- **Victor Antonescu** : **Ministerul de Externe nu are nici un amestec !**

- **Șeicaru** : Tocmai de aceea, eu țin să subliniez acest fapt de la tribuna Camerei .

- **Madgearu** : **Iată expresiunea unui guvern unitar : Ministerul de Externe nu știe ce face Ministerul de Interne** (**întreruperi**) [-----]

i.) Virgil Madgearu (PNT) (p. 885-886) / 6 febr.'37

[**Răspunderea guvernului : scandal diplomatic !**]

Discuția la tribuna Parlamentului este "**penibilă**" și putea fi evitată **dacă :**

guvernul își procura textul, răspundea clar și precis , la polemicile din presa străină și românească , nu asmuțind cenzura -....

nu apăreau **broșuri de soiul " Protectorat ceho-sovietic"** , menit să creeze o atmosferă ministrul de externe nu era absent, și lămurirea lucrurilor la timp....

[**Jan Șeba**]

" Împărtășim împreună cu dvs elogiul pe care l-ați făcut cu privire la activitatea d-lui Șeba

[----] Este adevărat , **d-l Șeba a arătat** prin toată atitudinea lui și prin toată activitate lui ,

un atașament aproape sentimental față de această țară , și am fi surprinși dacă am constatat o contradicție între această atitudine netă și consecvență și diferite pasagii ale operei sale .

Dar în momentul de față **nu este îngăduit** - să mă ierte dl George Brătianu -

ca să se tragă concluzii din traducerea unor anumite pasagii .

Ne află în fața a 3 traduceri [-----] Aceste traduceri au fost variate [----]

Aceste cazuistici de texte ...

- **Goga** : **DI Brătianu a venit cu 3 profesori** , printre care **dl Cancel, traducător oficial...**

- **Madgearu** : **Eu am traducerea d-lui Silviu Dragomir** [----] Eu afirm că **nu se poate face cazuistică de texte** [-----] relevând anumite pasaje [-----] **să se tragă concluzii și să se stabilească responsabilități** [-----]

[**Ministrul Antonescu**]

Răspunderea cade integral asupra guvernului , care n-a găsit până astăzi, timpul necesar să prezinte Camerei un text complet ; **discuția era necesară**, din moment ce sunt opinii divergente ; **guvernul , prin cenzură a împiedicat exprimarea p.d.v.**

ale partidelor cu răspundere în această țară ;

[**Raporturile româno-sovietice**]

Chestiunea trebuie lămurită , nu tangențial, ci integral.

"Am auzit aici o declarație netă și precisă din partea d-lui ministru al Afacerilor Străine.

Ce interes ar fi ca să facem aici o polemică retrospectivă în această chestie ,

mai ales **când lipsește cel care este supus atacului** din partea unora dintre colegii noștri ,

dl Nicolae Titulescu ? DI Titulescu , când s-a aflat în postul de ministru al Afacerilor Străine, a lămurit punctul său de vedere în această chestiune ,

care era acoperit atunci de întregul guvern.

DI Șeba are o altă părere ? Să lăsăm pe dl Titulescu ca, în această chestie,

să răspundă d-sa dlui Șeba " [-----] **concluzia cu care voi încheia :**

mult sgomot pentru nimic , dar un sgomot care, cel puțin din anumite lagăre ,

are un tâlc și acest tâlc nu este compatibil cu interesle noastre naționale ,

care pretind o consolidare reală a tuturor alianțelor noastre .

În această privință, discuția de azi nu ne-a apropiat cu nici un pas " (**aplauze la PNT**)

////////////////////////////////////

8.) M.Ghelmegeanu, la pr.lege , Institutul Național de Credit Agricol, 5 febr.'37

(DAD, MO 24, șed. de vineri 5 febr.'37, p. 852-853)

Legea prezentată de ministrul de Finanțe **Mircea Cancicov** ; raportor **Gh.Onose** .

[LD : Prin Ghelmegeanu, **PNT se prezintă** , cu consecvență , ca un **apărător al intereselor agrare** , în general, și **ale celei țărănești , în special**.

Până și în analiza ce o face însă la legea adusă în dezbatere,

ocoloște perioada sa de guvernare, alegându-și ca **țintă doar guvernările liberale** , cărora le atribuie toate neîmplinirile , datorate **doctrinei financiar -industrialiste** .

Mărturisesc că , deși am urmărit toate marile dezbateri pe problemă,

nu pot îmbrățișa p.d.v. național -țărănist . Doar la arătat cu degetul , la critici ,

pe care le inventariez cu toată obiectivitatea]

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **Credit agricol ? Credit țărănesc ?**

▣ **Scepticism .**

Prin legea de înființare a unui **Institut de Credit Agricol** , se aduce în dezbaterea Camerei chestiunea delicată a **creditului agricol** în general , și **în special creditul pentru țărănime**.

Ministrul de Finanțe a făcut o **îndoită declarație** , prin care a asigurat

că **guvernul PNL nu înțelege să facă din acest institut o armă de partid**.

" **PNT a luat act de această declarație , deși ea exprimă**

o **<generozitate>** la care nu a apelat nimeni. "

Dacă PNL va izbuti cu adevărat să rezolve problema creditului agricol,

și mai ales **a creditului țărănesc**, aceasta trebuie **să constituie un merit al său**

și să intre **în patrimoniul de realizări al acestui partid**. "

În a doua declarație, **ministrul a solicitat pe conducătorii vieții politice ,**

să participe la conducerea instituției , bineînțeles și la împărțirea retribuțiilor . "

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **Colaborarea dintre partide.**

" Desigur, sunt momente în viața publică când **partidele politice ,**

peste deosebirile de ideologie, trebuie să colaboreze ;

dar să colaborăm de la partid la partid pentru salvarea acelor instituții politice

care sunt **fundamentale , în cadrul regimului în ființă .**

Să colaborăm , desigur, cu toții peste deosebirile de partid,

pentru **întărirea regimului constituțional ;**

să colaborăm cu toții pentru ridicarea prestigiului Parlamentului ;

să colaborăm cu toții pentru întărirea regimului de partid și

pentru înlăturarea unui regim excepțional ,

pe care **nu-l reclamă necesitățile reale ale Statului și , cu atât mai puțin ,**

nu-l reclamă legile țării.

lată , d-le ministru de finanțe, **un câmp vast de colaborare .**

" A ! **Când este în joc înființarea unor instituții financiare și economice,**

desigur aceste instituții **pot să fie foarte bine conduse** și de către acei care ,

având toată **competența necesară** înțeleg **să respecte legea organică** a acelor instituții.

Este chiar bine, d-le ministru al finanțelor, pentru morala acestei țări ,

să nu se creadă că , în cele din urmă, clasa conducătoare a României constituie un fel de

cenaclu închis al câtorva auguri, care însoțesc schimburile de amabilități

cu împărțirea de jetoane.

" **De aceea, d-le ministru , nu ne interesează nici dacă** din acest proiect de lege

veți face sau nu o armă de partid, și nici felul cum se vor împărți retribuțiile .

" Este o **singură problemă care ne preocupă ;** pentru aceasta m-am urcat la tribună,

de a cerceta împreună cu dvs, **dacă Guvernul Național -Liberal a izbutit , în sfârșit,**

să găsească concepția potrivită și ducătoare la scop,
a înființării reale a unui credit țărănesc, la dispoziția agricultorilor țărani. "

Din acest p.d.v., are o mare îndoială .[-----retrospectiva istorică -----]

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37, retro'

▣ Evoluția creditului agricol

" Partidul Național Liberal nu este la prima lui încercare . Ministrul Canciovov, apărător foarte abil și temerar al patrimoniului de realizări ale PNL, a înlocuit **Expunerea de motive** care l se prezentase, printr-o alta, semnată de el. După el, s-a luat "inimosul raportor" Onose, care a arătat toate înfăptuirile PNL de la 1873 , până azi.

Las la o parte că **Creditul Funciar Rural** a fost destinat mai mult pentru agricultura mare . S -au evocat : **Casele de Credit Agricol** (1881) ; unificarea acestor case în **Institutul de Credit** (1882- 1907) ; înființarea **Caselor de Împrumut pe gaj** (1915) ; secțiune bancară pentru agricultorii mici , la **Creditul Rural** (1923) .

Toate aceste organizări, constituie în adevăr o galerie impresionantă de instituții,

La 1925, se produce un act răsunător , atât prin conținut cât și prin instituția implicată

Gubernatorul BNR , Oromolu, prezintă adunării acționarilor un **Raport** ,

Ministrul Canciovov nu-l pomenește ! Pe atunci era " în coalescență politică " .

cu bilanțul activității PNL în 44 de ani, de la înființarea primei Case de Credit județean ,

în care spunea : < Ceea ce **lasă , însă , mult de dorit** , este **situația creditelor agricultorilor**,

în genere , și a celui mic , așa numitul credit popular .

Într-adevăr , țara este încă agricolă ; am pus la îndemâna comerțului o instituție ca

Banca Națională ; am pus la îndemâna industriei o instituție de forță , deja cunoscută,

mult crescută a Creditului Industrial și nu s-a făcut același lucru pentru agricultură ,

deși principala ocupație a locuitorilor români , este agricultura . >

"După atâtea decenii, raportorul Onose [în 1937, după 12 ani !]

încheie cu o frază optimistă : < **Institutul Național de Credit Agricol** ,

vine să completeze și să rezolve integral și în mod fericit

marile probleme agrare ale țării noastre . >

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?

▣ Scepticism .

" Atunci ridic această problemă : **dacă în curs de atâtea decenii n-au lipsit bunăvoinți** din partea patrioților , care au vrut să servească această țară,

dacă au fost conducători care au înțeles nevoile ei , pentru ce , după atâtea instituții

nu avem și rezolvarea problemei creditului

pentru agricultură și în special a creditului țărănesc ?

Mă cuprinde îndoiala ca nu cumva și noua instituție de **Credit Agricol** care se proiectează , să intre în rândul celorlalte instituțiuni , **pentru ca rezultatul să rămână același .**

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ Agricultură românească - Creditul Agricol

▣ Bilanț , deficiențe

[LD : încerc să fac niște statistici, niște diagrame, din datele vehiculate de Ghelmegeanu

Din păcate **sunt bálmojite, par diferite** la distanță numai de câteva rânduri...

Încât , până la urmă , **sunt nevoită să iau de bună concluziile lui .]**

Politica de credit , în general, cuprinde două lucruri deosebite :

în primul rând, **organizarea instituțiilor ca instrumente de credit**

În al doilea rând, **repartiția creditului** în condițiuni corespunzătoare importanței ramurilor de activitate în economia națională , la formarea venitului național.

El va lua **două momente de referință** :

1931 (când s-a declanșat criza agrară) și **1937** (acum , la înființarea instituției)

An	Nr.Bănci	Credit financiar	Nr.cooperativelor	Credit financiar
1931	1.102	80 miliarde	5.239	8 miliarde
"	1.102	68 miliarde		
Instituția de credit		Investiții agricultură	Procent	
Băncile		8 miliarde	10%	
"		10 miliarde		
Creditul Funciar Rural		900 milioane		
Casele de credit		450 milioane		
Casele de împrumut pe gaj		300 milioane		
Cămătarii satelor		11 miliarde		
Total investiții agricultură		9.650.000.000 lei	11%	
"	"	20 miliarde	26%	
Total investiții industrial.comerc.		58 miliarde	74%	

Venitul Național Contribuția comerț-industr. Contribuția agricult.

110 miliarde 49 miliarde (45%) 61 miliarde (55%)

Ghelmegeau : "Prin urmare, la 1931, întregul sistem de credit cu 1.102 bănci , furnizează agriculturii țărănești 10 miliarde ,

egală cu suma pe care o pun la dispoziție cămătarii satelor

, care au făcut ca **proprietatea agricolă până la 10 hectare să fie grevată** în 1932 , cu peste 32 miliarde .

lată rezultatul repartiției creditului în raport cu diferite ramuri de activitate în 1931."

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ **PNL - sistem bancar-financiar importat**

[LD 30 oct. 2003 . Privesc, ascult , sunt șocată ce se întâmplă cu agricultura românească după 1989. Bruma de industrializare din epoca comunistă se topește văzând cu ochii .

Agricultura este în cea mai grea suferință... fiind întoarsă (din p.d.v. tehnic și economic) la situația de la începutul secolului.

Oare , chiar și din **invocarea acestui citat căutat de Ghelmegeanu cu lumânarea**,

izvorât din teoria "**formelor fără fond**" ,al unei țări eminate **"agrară"** ,

oare este hazardat să consider **doctrina țărănistă conservatoare ?**

Fără a da sens depreciativ sau peiorativ acestei doctrine,

la urma -urmei , care trebuia să fie, să rămână și să supraviețuiască agricultura românească ?

Subiectul rămâne deschis...]

Actualul secretar general de la Finanțe, **Mircea Durma**, element tânăr foarte bine

pregătit , scria într-un studiu **Problema creditului bancar în România**

("**Analele Băncilor**" 1931) :

< În cadrul unui studiu mai amănunțit al societății românești s-ar putea arăta că,

și aici, ca și în alte domenii, am imitat numai aparențele ,

fără să importăm premisele și am clădit pe nisip o structură economică

- chiar poate o civilizație - care ne este străină.>

"Da, am clădit pe nisip - dl Druma spunea chiar **o civilizație care ne este străină ! -**

în orice caz, o politică de credit care a fost complet dezavantajoasă agriculturii.

De ce am ajuns în această situație ? De ce , cu toate încercările făcute în decursul atâtor generații , care au avut onoarea să aibă răspunderea destinului politic al Partidului Național Liberal, **rezultatele au fost atât de dezastruoase ?**

Pe deasupra tuturor bunelor voinți, și a sentimentelor de patriotism,

pe care **nu le contest la unii** dintre conducătorii PNL din trecut,

am fost victima unui sistem care și astăzi se continuă de către guvernul liberal.

care , cu toate schimbările aparente, **păstrează vechile tradiții , mai ales în ordinea financiară și economică .**

Din cele **1.102 bănci**, care existau în momentul crizei din 1931 , cu **80 de miliarde** ca mijloace de acțiune ,

numai 16 mari bănci , din care **11 se aflau în Capitală , posedau 33 miliarde , restul de 1.086 bănci** , în care intrau și **vrednicile bănci provinciale** din ținuturile unite, **nu aveau la dispoziție** , ca mijloace de credit, **decât 47 miliarde.**

" Exista o **concentrare financiară** în mâna unui **monopol bancar de fapt**, care **nu acționa însă prin propriile sale mijloace financiare** , ci cu acelea pe care **le pompa de pe piața internă.**

16 mari bănci dețineau jumătate din totalul depozitelor tuturor celorlalte bănci din țară , care stăpânesc scontul la Banca Națională ...

Ghelmegeanu / 5 febr.'37

9.) Armd.Călinescu (PNȚ dipl.străini la înmormântarea lui Moța și Marin , 16 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, șed. de marți, 16 febr.'37) **Doc.integral - fisier Nationalism IV**

Gh.Tătărăscu (prim-ministru ; interimar Afaceri Străine) - răspuns

[LD : Este dificil să plasezi incidentul într-o anumite categorie :

Este expresia faptului că , pentru PNȚ , orice fapt era un bun pretext pentru a culpabiliza guvernul, în continua **campanie de răsturnare** care **intra în al patrulea an** , an decisiv, electoral ?

Este expresia unei reacții la confruntarea cu mișcările naționaliste, din ce în ce mai tensionată, mai agresivă ?

Este expresia realei neliniști pentru evoluțiile pe plan internațional, în care **războiul civil spaniol** ajunsese a fi **punct de referință** ?

Probabil din toate câte ceva.

Dar, din punctul de vedere al **Gărzii de Fier** ?

Înmormântarea celor doi eroi-martiri - cu toate valențele ei politice, morale, emoționale - **indirect contestată, blamată** , devenită subiect de **scandal diplomatic** .

Războiul continuă ? Războiul intră în altă fază ? Se aleg apele ?

Și toate acestea , vor avea ca **exponenți principali** , **două personaje** :

CZCodreanu și Armand Călinescu. Astfel privit , avem de a face cu **un nou episod din vendeta celor doi**. Dar ar fi simplistă o atare tratare .

Guvernul Tătărăscu ? : locul real de răspundere și , paradoxal, **rol secund**.

/ **Armand Călinescu** (în numele PNȚ) : **Declarație - somare** a guvernului .

/ **Gh.Tătărăscu** : **Răspuns - parțial** , până la cercetare

a.) Armand Călinescu (PNȚ) (p. 1036) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

" Am onoarea de a adresa , **în numele Partidului Național Țărănesc , următoarea comunicare d-lui președinte al Consiliului de Miniștri :**

" **Sâmbătă, 13 crt.**, s-a desfășurat în **Capitală ceremonia înhumării a doi tineri**

[**Moța și Marin**] **căzuți eroic în războiul civil din Spania.**

Desigur, **orice partid politic poate socoti legitim să proslăvească pe membrii săi**, așa cum crede de cuviință. Din acest punct de vedere , **noi nu avem să ne amestecăm și**, prin urmare , **nu vom prezenta nici o observație .**

Cât pentru **problema ordinii publice**, **nu o vom releva , deocamdată .**

" **Cu prilejul semnalat** , a avut loc , însă, **și o manifestație**

care **depășește cadrul restrâns al unei organizații de partid**, pentru a **atinge importante interese de Stat .**

În adevăr , **ziarele au anunțat** că la ceremonia amintită ,

au participat reprezentanți diplomatici ai mai multor State .

Întreb pe dl președinte al Consiliului de miniștri , **dacă are cunoștință de acest fapt ?**

" **Partidul Național Țărănesc socotește de a sa datorie să afle dacă guvernul este fixat asupra caracterului și semnificației acestei participări ?**

Întâiu : a fost ea **un act oficial** ? În acest caz, **întreb guvernul** dacă a avut cunoștință despre **intenția reprezentanților acreditați a 4 State** de a face **un asemenea act și de a participa la o ceremonie**, la care guvernul însuși lipsea ?

Nu a fost prevenit de o asemenea manifestație ?

În acest caz , **care este situația în care a fost pus guvernul ?**

Al doilea : **au participat reprezentanții străini ca simpli particulari ?**

Oare un asemenea act, prin care se manifestă sentimente în legătură cu fapte din viața publică internă a țării, **este compatibilă cu actele diplomatice ?**

" Noi știm că, **spre mândria acestei țări, epoca în care consulii străini se amestecau în luptele interne de partide, a dispărut** încă din timpurile Divanurilor adhoc (**aplauze la PNT**) și credem că **sentimentul de demnitate națională impune** oricărui patriot să **împiedice reîntoarcerea**, sub orice formă, a unei asemenea epoci de tristă aducere aminte " (**aplauze la PNT**)

" Dar, în afară de aceasta, **de 8 luni de zile**, **opinia publică** de pretutindeni , **privește cu înfrigurare războiul civil din Spania** ;

există temeri ca acest curs să nu primejduiască pacea europeană ; de aceea, Puterile fac eforturi spre a **îngrădi extinderea conflictului**.

" În asemenea împrejurări , **nu socotește guvernul nostru că este dator să vegheze**, cu excepțională atenție, pentru ca **prin amestecul insolit a unor factori din afară**, ori de unde ar putea să vină , **să nu transforme România într-un focar de agitațiuni primejdioase pentru viitorul Statului**

" Mai mult decât atât, **noi socotim nu numai că trebuie să împiedicăm aprinderea unor focare de agitațiuni**, dar că **avem datoria să evităm chiar un simplu echivoc**.

" În momentul de față, **credem că se impune o atitudine limpede și fermă menită să risipească orice îndoială în relațiunile de politică externă**.

" Am onoarea , așa dar, să întreb pe dl președinte al Consiliului , **dacă guvernul este în măsură să adopte o asemenea atitudine** și care este **punctul său de vedere** în chestiunea pe care am ridicat-o ? " (**aplauze la PNT**)

////////////////////////////////////

b.) Gh.Tătăărăscu -răspuns (p. 1037) / 16 febr.'37

"**Comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu , reclamă un răspuns** care nu trebuie, care nu poate să întârzie. **Faptele cuprinse în această comunicare**, în adevăr **au fost aduse la cunoștința guvernului** și, ca interimar la Departamentul Afacerilor Străine [**LD : Antonescu era , probabil încă în Turcia ?**] **am dispus un act de cercetare** .

"**Oricare ar fi rezultatele acestui act , oricare ar fi explicațiile date , mă grăbesc să precizez că, dacă faptele relatate** în comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu , **dacă faptele aduse la cunoștința guvernului , se vor dovedi întemeiate , evident , guvernul se va găsi în fața unei situații serioase**.

" D-lor deputați, **este un principiu unanim admis** în practicile noastre internaționale și potrivit căruia **reprezentanții Statelor străine**, ai tuturor Statelor străine, **mici sau mari, nu pot , nu trebuie , nu au îngăduința , să participe , direct sau indirect , la manifestări de politică internă .**

"**Întrucât se va dovedi** că acest principiu a fost înfrânt - declar de pe acum că , **participarea agențiilor diplomatice la o solemnitate religioasă , făcută sub egida unui partid politic și transformată astfel într-o manifestare politică , este o înfrângere a tuturor principiilor și a tuturor uzanțelor internaționale** .

(**vii și prelungite aplauze pe băncile PNL și PNT**)

" **Guvernul va lua în grabă considerare , situația creată** .

Mă grăbesc să adaug că **această situație creată de acte cu caracter personal, nu poate să aibă nici o repercusiune** asupra **raporturilor dintre țara noastră și țările reprezentate**, pe care **le dorim din ce în ce mai strânse și din ce în ce mai prietenești**.

(**vii aplauze la PNL**)

" **Rog** deci pe dl deputat Călinescu, **rog Camera întreagă , să creadă** că **guvernul va cerceta și va soluționa acest incident**, **zelos de prerogativele acestui Stat**, care timp de aproape trei pătrimi de veac , de la independența sa, **nu a practicat decât principiile demnității naționale .**

(vii aplauze pe băncile majorității , strigăte de bravo)

- **Armand Călinescu** : " **Aș fi voit să fiu în măsură de a mă declara mulțumit cu răspunsul d-lui președinte de Consiliu** . Fiindcă în momentul în care **am ridicat o chestiune**, care este în **legătură cu situația țării , în raporturile sale de politică externă**, eu nu am înțeles să mă adresez unui guvern al PNL , sau unui guvern de partid, **ci am înțeles să mă adresez guvernului țării .**

" **DI președinte** al Consiliului a binevoit să recunoască astăzi **gravitatea situației** pe care am relevat-o .**D-sa a adăugat însă că va examina** de aproape această chestiune și va aviza la măsurile compatibile cu demnitatea și prestigiul țării.

" **Să-mi permită d-sa , așa dar , să-mi rezerv răspunsul definitiv , până în ziua când dl președinte al Consiliului va fi în măsură să înfățișeze Adunării un rezultat pozitiv al politicii sale.**

Până atunci voi adăuga un singur lucru :

D-le președinte de Consiliu , în momentul acesta dvs v-ați asumat o gravă răspundere . Vă rog să credeți că **nu este vorba aici numai de interesele și de răspunderea** care poate să se abată asupra **unui singur guvern** - la urma urmelor guvernele sunt trecătoare - **aici este vorba de interesele țării** , pe care toți , și dintr-o parte și din alta , **trebuie să ne silim să le salvăm .** " **Aștept , deci , dle președinte rezultatul pozitiv ,** pe care îl veți înfățișa Adunării Deputaților . (**Aplauze la PNȚ**)

////////////////////////////////////

Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036 - 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[**LD : al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) , acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez ,** la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier**, despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol.**

Este doar **o limpezire de ape : naționaliști - democrați ;**

este doar **un pretext** de răfuială politică : **opoziție - liberali ;**

este **un mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este **un prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**

Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .] Doc.integral - **fișier Nationalism IV**

a.) Octavian Goga(PNC)

[**Blamarea atitudinii PNȚ**]

[**Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise**

[**PNC : preocupare patriotică**]

c.) I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida)

[**Înmormântare , nu "manifestație politică " !**]

[**Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național**]

d.) Gr.Iunian (PRT)

[**De acord cu protestul PNȚ**]

[**Politicianizarea este la ceilalți**]

[**PNL, PNȚ preocupate de succesiune,rotativă**]

e.) Ion Incuțel (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)

[**Sucesiunea ? - la terminarea mandatului !**]

h.) C.Argetoianu (Partidul Agrar) -

[**Cusur parlamentar : "scandalul ! "]**

i.) Grigore Gafencu (PNT) , Senat

[**Rezolvarea incidentului diplomatic**]

[**Politica de pace a României**]

[**Răspunderea guvernului**]

a.) Octavian Goga (PNC) / 17 febr. / (p. 1063 -1064)

"Dle președinte, d-lor deputați, vă rog să-mi îngăduiți să fac o declarație, în legătură cu cele desbătute ieri, în ședința Camerei, la care nu am asistat .

[**Blamarea atitudinii PNT**]

În ședința de ieri a Camerei, printr-o interpretare volnică și interesată, s-a pus în discuțiune înmormântarea tinerilor Moța și Marin, săvârșită în ziua de **13 februarie**.

" **Partidul Național -Țărănesc**, prin rostul d-lui **Armand Călinescu**, deformând aspectul acestui act de pietate

și coborându-l la nivelul măruntelor preocupări politicianiste,

eu mă cred dator să fac unele constatări conform adevărului, ca unul care am luat parte la mișcătoarea ceremonie religioasă, menită să răsplătească, o dată cu simțământul de doliu, și o înaltă reculegere morală.

" D-lor deputați, moartea eroică a celor doi tineri intelectuali, căzuți pe frontul războiului din Spania, trebuie privită prin prisma semnificării ei reale, care este dincolo de raza obișnuită a luptelor noastre politice.

Resorturile sufletești care au determinat-o,

nu au nici o înrudire cu orizontul îngust al micilor întreceri pentru acaparea puterii și spiritualitatea care le-a pus în mișcare,

nu se poate acorda cu imboldurile de cras materialism

ale arenei politice din trecutul apropiat " [-----]

[**Sentimentul de pioșenie al opiniei publice**]

" Acest sentiment de elevație morală, pe deasupra categoriilor politice, le-a întovărășit scriirile în drumul de reintegrare în țărâna strămoșească.

Veneau acasă doi morți ai unui ideal de resurecție națională.

Primirea lor respectuoasă era, pe seama celor înțelegători, o datorie elementară de cuviință, în fața supremului devotament pentru țară.

" Cu această interpretare a alergat lumea să aducă morților salutarea cea de pe urmă. S-au grăbit să-i cinstească, alături de mulțimea anonimă, personalități reprezentative de diversă înfățișare.

" Ce mâna, oare, în gara din Cluj, pe Alexandru Vaida -Voevod

și atâția membri ai Academiei Române sau profesori universitari,

dacă nu impulsul normal de a omagia, ca totdeauna, jertfele vitejiei românești ?

" Ce îndemna pe Patriarhul țării [Miron Cristea] să le ofere scutul bisericii

și o dreaptă pomenire, iar pe mitropolitul Ardealului [Nicolae Bălan] să le împlătească o cunună de martiri la solemnitatea îngropăciunii ?

De sigur, că nu chemarea unui act politic, ci preferințe de ordin moral.

[-----]

[**Diplomații străini ? : sentiment moral**]

" Ei bine, în această învăderare de respect public pentru cei doi morți, s-au încadrat, conform uzanțelor consacrate, și câțiva miniștri reprezentanți diplomatici ai mai multor State, nefăcând un act de demonstrație politică,

ci afirmând, cu prezența lor, un sentiment de ordin moral

[**Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise**

Tătărescu : - retorică ușoară]

" Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții, înfășurați în îndurerarea unanimă, s-au coborât sub glie,

un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învăderată,

politicianizează actul de pietate obștească și, prezentând la tribuna parlamentară,

gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivola în treburile interne,

invocă cu grandilocvență ultragiată < mândria Statului nostru .>

" Nu vreau să insist asupra acestei manifestări de jalnică disonanță morală,

și nu vreau să o analizez, fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine

a politicaștrilor responsabili, cu deprinderile lor, pentru actuala fierbere din țară.

Inadaptabili și incorijibili, acești martori ai unei mentalități anacronice,

vor fi înlăturați mai curând sau mai târziu de valul cotropitor al renașterii românești.

" Mă miră însă faptul că dl președinte al Consiliului n-a trecut , cu un zâmbet înțelegător , la ordinea zilei , asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios pentru câteva clipe, acordându-i chiar unele accente de retorică ușoară , în legătură cu comandamentele demnității naționale."

////////////////////////////////////

c.) I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida) / 17 febr. '37 (p. 1066)

"Dle președinte, d-lor deputați, la sumarul ședinței de ieri, în numele **Frontului Românesc** condus de dl **Alexandru Vaida -Voevod** , vă rog să-mi permiteți să citesc de la această tribună , următoarea declarație :

" **Frontul Românesc, organ de politică națională dincolo de barierele de partid,** ține cu această ocazie să afirme principiul că respinge în mod absolut orice amestec străin în actele lăuntrice ale țării , ori de unde ar veni și din partea oricui.

[Înfirmare , nu "manifestație politică " !]

"Nu înțelegem însă de ce **Partidul Național Țărănesc și guvernul au luat drept manifestație politică** ceremonia înhumării celor doi tineri , căzuți eroic pe frontul civil din Spania , când la această ceremonie au participat , spontan , printr-un instinct comun, o **imensă mulțime românească** , care , dincolo de politic , a interpretat acest moment ca un omagiu adus jefei eroice în lupta pentru credință , neam și Rege. "

" **Dacă** **Partidul Național -Țărănesc** a înțeles să transforme o clipă de izbucnire națională , într-un instrument de speculație de partid ,

în nici un caz guvernului nu-i este permis să cultive acest echivoc, întrucât el singur a înlesnit , fără să aibă scuza surprinderii , toate posibilitățile ca manifestarea să-și capete și caracterul și grandoarea care-l înspăimântă acum.

" Desfășurarea manifestațiunii funerare de-a lungul țării, timp de mai multe zile, a îmbrăcat un caracter quasi oficial , întrucât tot timpul s-a semnalat prezența organelor oficiale : autoritățile publice, școlile, biserica cu întreg forul conducător, de la smeriții preoți de sate până la Înălții Chiriarhi. [-----]

(aplauze la Fr.Românesc și PNC)

////////////////////////////////////

d.) Gr.Iunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068)

[LD : Iunian echilibrează puțin "temperatura " dezbaterii , după discursurile predecesorilor.

Și o face ca un magistrat al barei. Reușește o performanță uluitoare :

/ să-și atragă succesiv sau alternativ aprobarea (prin aplauze) :

PNL+PNȚ + PRȚ sau PNȚ+ PNLgeorgist + PRȚ sau PNL -georgist + PRȚ ;

/ să găsească fiecărui partid vinovății și responsabilități condamnabile :

PNC-Goga ; Garda de Fier -Totul pentru Țară ; PNL și guvernului ; PNȚ și guvernării ;

/ să facă elogiul democrației , a parlamentarismului, a pluripartidismului

dar ... să nu-și depășească condiția lui de lider de partid disident, minor, intrigant , vorbind , mai ales , pentru urechile lui Carol al II-lea !]

Gr.Iunian /

[De acord cu protestul PNȚ]

[Politicianizarea este la ceilalți]

- Iunian : Dvs ați spus aici adineauri că momentul este foarte grav și că atitudinile pe care noi le luăm, trebuie să cântărim bine consecințele acestor acte , argument valabil și pentru ipoteza în care gestul celor doi miniștri, care au asistat la ceremonia pioasă, ar fi avut indiscutabil un caracter politic . Așa am înțeles. Atunci chestiunea este : poate România să primească o asemenea invitație, la o permanență supunere a tuturor injoncțiunilor și a tuturor amestecurilor în treburile noastre interioare ?

- Goga : Nu .

- Iunian : Și chiar protestând , am putea risca unele consecințe grave ?

Eu nu cred că se poate întâmpla ceva mai grav pentru neamul nostru , decât pierderea simțământului de demnitate și a încrederii în forțele noastre proprii

(**aplauze puternice**) S-a spus că intervenția de la această tribună a **Partidului Național Tărănesc** ar însemna o **tendință de politicianizare** a actului pios săvârșit sâmbăta trecută .
Să mă iertați, **am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .**

(**Vii aplauze la PNT**) [-----]

Întreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic,
pentru că **asa au crezut aceia care aveau conducerea partidului**
cărui i se dedicaseră **Ion Moța și Vasile Marin .**

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic,
atunci chestiunea se schimbă . [-----]

Nu este posibil ca noi să ne aflăm la intervale scurte , acum 10 zile,
în fața unei **manifestări** ca aceea a unui reprezentant al unui Stat total amic și legat de noi ,
cum a fost cazul d-lui ministru Jan Šeba ,
iar astăzi să ne găsim în fața manifestării reprezentanților Italiei și Germaniei ;
atâtea amestecuri , pe care , dacă nu le-am lua în seamă și nu ne-am gândi la măsuri de
apărare , **parcă ar înfățișa prezicerea zilei de mâine ; ar putea însemna **prefata****
amestecului ceva mai hotărît și mai direct , care se practică în nenorocita Spanie ,
ce este **pradă amestecului Statelor străine** în războiul civil care se desfășoară acolo " "
(**aplauze la PNL, PNT, PRT**) Cred că guvernele statelor respective sunt conduse
de un **spirit de cumințenie și de înțelegere** . [-----] **am dreptul să sper** și avem cu toții datoria
să credem că guvernele acestor două țări **vor înțelege** , împreună cu noi,
această lipsă de la un sentiment de delicateț
față de **suceptibilitatea demnității noastre naționale "**

(**aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNT și PRT**) [-----]

Dar , înăuntrul țării noastre , sprijinul de către străini a unei mișcări sau unei
concepții împotriva celeilalte , acordat astăzi de către unul, mâine de către altul,
este un lucru inadmisibil. [-----]

O imixtiune de neîngăduit astăzi, o imixtiune de neîngăduit mâine ;
la început având doar **grija să îmbrace secretul** , pentru ca să nu adauge la caracterul grav
al imixtiunii , și **acel ofensator al ostentației** ; ei bine, **de aici până la amestecul în forma în**
care ea s-a făcut acum, nu era decât un pas . **El a fost făcut .**
De la acest pas făcut , și în lipsa unui protest general al țării în contra unor asemenea
practici , nu este decât unul **până la aservirea totală a noastră și până la distrugerea**
sentimentului național - și aceasta **noi avem dreptul să o împiedicăm "**

(**aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNT și PRT**) [-----]

lunian /

[**Poliția de Stat / poliția ocultă**]

" **Dle ministru de Interne** , în zilele din urmă s-au petrecut **lucruri foarte grave** ,
pe care nu se poate să nu le cunoașteți .

Avem la noi , **în afară de Poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional ,

o poliție particulară , care are un **cabinet de inchiziție** [-----]

(**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**)

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică** ,
pentru comoditatea dvs , **v-ați trezit apoi neputincioși și ați făcut **neconținute compromisuri**,**
care să vă salveze situația , fără să vă dați seama că **împingeți țara la război civil.**

(**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**) [-----]

lunian /

[**PNL, PNT ... succesiunea...rotativa ...**]

" **Eu am schițat numai** [----]

imputările care vi se aduc dvs , pentru situația pe care ați creat-o .

Ele trebuie să ducă neapărat la o consecință : vă rog să vă revizuiți conștiința ,
să vă faceți un **examen serios de conștiință** , să cântăriți tot răul pe care l-ați adus țării
prin această **diminuare de prestigiu în afară** ,
și prin această **totală înlăturare a autorității înăuntru**
și să vedeți dacă nu a venit vremea ca

să nu mai persistați în această acțiune răufăcătoare și să lăsați întronarea unui alt spirit ,

care să se poată dezvolta pe o altă bază de guvernare decât aceea pe care ați făcut-o dvs !

Nu am mare nădejde că apelul acesta va fi ascultat .

Văd deja schițându-se surâsul a tot cunoscătorului problemei naționale , spirituale , ale țării , d-l vicepreședinte Inculeț " (ilaritate la opoziție)

- **I.Inculeț** : **Dacă aș fi sigur** că ai veni d-ta în locul meu , cu plăcere
ți-aș ceda locul imediat (ilaritate, aplauze la PNL)

- **lunian** : Mulțumesc pentru amabilitate , dar eu **nu am cerut acest lucru** ,
ci am cerut **să vină acei pe care țara îi vrea.**

Dacă majoritatea țării vrea un partid sau altul , să o spună pe căi legale , a alegerilor libere

Să încetăm o dată cu regimul acesta al celor presupuși de a stăpâni situațiile ,

pentru că , după trei ani de guvernare ,

vedem cum au corespuns garanțiile pe care le-ați oferit dvs de a stăpâni situația, și

bănuim care ar fi aceste garanții dacă s-ar trece mâna altei formații de partid [vizat PNT]

care vine și reclamă ea dreptul de a governa singură, cu metode mai înțelepte ca dvs.

Am cunoscut și metodele lor și slăbiciunile lor .

Vorbesc de cei în numele cărora s-a ridicat la tribună d-l Armand Călinescu ,

ca să știm cât de adânc s-ar prelungi răul și în ipoteza acestei schimbări

de echipă de guvernare , sortită să se dezvolte în aceleași condiții nenorocite

în care s-a condus țara și până acum.

" **Lăsați țării libertatea să spună ce fel vrea să fie guvernată ;**

lăsați-i ei responsabilitatea , lăsați-i ei directivele ,

pentru că atunci când o hotărâre se va lua în acest Parlament,

fie în politica externă, fie în politica noastră internă,

să se știe că este politica țării, iar nu a unui temporar favorit ,

a unuia din cei doi factori [aluzie PNL și PNT ?] **care hotărăsc**

despre cei îndreptățiți să apere țara " (Aplauze la PRT)

////////////////////////////////////

e.) **Ion Inculeț** (vicepreșed.al Consil.de miniștri .) (p. 1068)

[-----]

Inculeț /

[**Sucesiunea ? - la terminarea mandatului !**]

" În ce privește chestiunile de ordin intern, pe care le-a ridicat dl deputat lunian,

să le lăsăm pe altă dată , când le vom discuta în cadrul rezervat politicii interne.

Suntem de acord cu dl lunian, asupra unui lucru :

d-sa spune că țara trebuie să aibă guvernul pe care îl dorește ea .

D-le lunian, iată guvernul și iată Parlamentul pe care , în mod constituțional,

I-au dorit țara acum trei ani în urmă. (aplauze la PNL)

Când se va sfârși mandatul nostru, țara se va pronunța

și va avea atunci Parlamentul și guvernul pe care îl va dori " (aplauze prelungite la PNL)

- **lunian** : Țara merită mai bine !

////////////////////////////////////

h.) **C.Argetoianu** (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37

[LD : trebuie să recunosc **perspicacitate și simț " diplomatic "** la Argetoianu.

Poate că aceste sugestii, date în momente descumpănitoare...

I-au propulsat pe Argetoianu în atenția lui Carol II ,

sau viceversa, prin el , glăsua chiar " camarila" .

Cert este că **soluția avansată de el va fi adoptată de guvern,**

și ea va diminua avalanșa de " scandaluri diplomatice" care se prăvălise , succesiv ,

prin actele sau atitudinile unor diplomați acreditați la București :

Ostrovski, Șeba , ambasadorii Italiei și Germaniei ...]

Argetoianu /

[**Cusur parlamentar**]

Mulțumește că i s-a dat cuvântul la **Sumar** , pe care nu are de gând să-l conteste .

Leagă intervenția sa de intervenția de ieri a lui Gh.Brătianu .
El nu luase cuvântul până atunci , deoarece **considera incidentul
intrând în atribuțiile cancelariilor .**

"Noi avem în **moravurile noastre parlamentare cusurul
de a bagateliza** , de multe ori , **chestiuni mari** , și **de a umfla** , altele , **pe cele mici** .
Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe**.
Primul ministru , **interimar la Externe [Gh.Tătărescu] a răspuns**.
"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului
Ei da, **dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România**
și fiecare a trebuit să-și spună punctul de vedere .
Atâta vreme cât **am avut un tovarăș de tăcere , am tăcut și eu** , pentru că eram doi ;
Dar ieri m-a **abandonat și acest ultim tovarăș** ,
dl Gh.Brătianu , care și-a spus și el **punctul de vedere Am rămas astfel singur**.
Și cum **nu vreau să am aerul că mă codesc și că nu îndrăznesc** să-mi spun părerea
- ceea ce nu este cazul de loc - să-mi îngăduiți
să-mi **spun și eu cu câteva cuvinte** asupra acestei chestiuni ."
Nu are de gând **nici să atace guvernul , nici să pună gaz pe foc**.
[-----]
////////////////////////////////////

i.) Grigore Gafencu (PNȚ) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?

[**LD : nu am urmărit dezbaterile de la Senat , unde ministrul Antonescu a făcut o Declarație** .
Am acest fragment din intervenția lui Gafencu care ... denotă închiderea incidentului]

Gafencu /

[**Rezolvarea incidentului diplomatic**]

" Dle președinte, d-lor senatori, **am ascultat declarațiunea d-lui ministru al Afacerilor Străine**,
am ascultat de asemenea **declarațiunile guvernului german** ,
ale **guvernului italian** și ale **guvernului portughez** .

Luăm act că, **față de reacțiunea hotărâtă a opiniei noastre publice**,
ni s-au dat unele lămuriri , cu caracterul unei manifestațiuni care ne-a surprins,
cât și cu privire la **intențiunea acestor puteri** - Germania și Italia -

de a nu se amesteca în treburile noastre interne .

**Dorim, d-lor senatori, și noi , să păstrăm cele mai bune relațiuni politice și economice ,
atât cu Germania , cât și cu Italia**

.Dealtminteri, **aceste relațiuni, folositoare și nouă** , și acestor două puteri,
nu au fost puse nici o dată în discuție.

Ne dăm însă seama , că **bunele noastre relații cu Statele străine**,
depind de hotărârea și de sinceritatea cu care vom respecta , și unii și alții,
drepturile și prerogativele de suveranitate ale Statelor noastre .

Avem conștiința că , **în aceste vremuri** , când **curențele de idei , de simpatii** ,
și **uneori de interese , trec atât de ușor granițele** ,

ori și ce slăbiciune poate face **dintr-o țară pașnică** , **în câmp de luptă între frați**,
în dauna și spre ruina acestei țări, în primul rând,
în dauna și spre ruina țărilor vecine și a păcii generale .

De aceea, suntem hotărâți să ne ferim de asemenea slăbiciuni . "

Gafencu /

[**Politica de pace a României**]

" **Așezăm voința noastră de pace** , de **pace internă** ca și de **pace în afară**,
sub oblăduirea simțământului nostru de desăvârșită neatârnare națională ,
simțământ împărtășit de toți Români , fără deosebire de păreri politice.

" **Și cerem Statelor** , care vor să trăiască cu noi , cum dorim și noi,
să trăim cu ele, în bună pace și înțelegere ,
să dovedească că știu să prețuiască acest simțământ .

Gafencu /

[**Răspunderea guvernului**]

"Cu aceste observări , se încheie creditul pe care , din patriotism , vi l-am acordat , d-lor miniștri, pentru a vă înlesni să ajungeți la deslegarea acestui regretabil incident .

" Cercetând împrejurările în care acest incident s-a putut ivi, întârzierea pusă în rezolvarea lui, declarațiile atât de categorice ale d-lui președinte de Consiliu, angajamentele solemne pe care le-a luat și care păreau că izvorăsc dintr-o conștiință asupra căreia apăsa sarcina unor atitudini șovăitoare și nelămurite .

Cercetând de asemenea rezultatele la care s-a ajuns, constatăm :

) : Politica guvernului , neprevăzătoare în fapte , șovăitoare în acțiune, extrem de energică doar în cuvinte , întreține anumite stări dăunătoare , atât autorității Statului înăuntru , cât și prestigiului în afară .

Ordinea nu se apără prin zvâcniri sau porniri trecătoare și ușuratece , oricât de solemn ar fi exprimate . Ea se apără prin atitudini statornice și printr-o acțiune măsurată , susținută și unitară , care impune celor din afară , ca și celor dinăuntru, respect față de Statul nostru "

////////////////////////////////////

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

10.) Al.Rotta (Fr.Rom),Interpelare : studenți naționaliști arestați , 1 mart.'37

Madgearu (PNT) , Goga (PNC)- intervenții , precizări, delimitări .

/Curentele extremiste : naționaliști versus comuniști & antifasciști]

(LD : 2 nov.2003 . Greu an anul 1937

Comunism - fascism - democrație / Anticomunism - antifascism- antidemocrație

Doctrine, etichete, confuzii, înregimentări, echivocuri , consecințe.

Confruntări între curente , partide și presa românească .

[LD : interimar la Interne - VVSassu .Ce să spun ?! Farnec au atunci când le ascuți dialogul !

Cum încerci să extragi " esențe", concluzii parțiale sau generalizante, dispar nuanțele, dispar confuziile , dispăre atmosfera]

[LD : trebuie să tratez fără nici un echivoc **confuzia care s-a întreținut** , în epocă , și în istoriografia comunistă , privind "**etichetele**" **anexate de mișcarea comunistă** . În egală măsură, trebuie să indic, tot fără echivoc, **confuzia întreținută de naționaliști** , atunci când identificau **antifascismul cu comunismul**.

Și , fără scuze, **exploatarea acestor confuzii în beneficiul electoral**, de către partide, chiar și de către cele democratice.

Din acest **triplu evantai de confuzii**, s-au extras **sloganuri electorale**, care au provocat **grave confruntări**, de la **amenințări, huliganisme, bătăi**, până la **teroare și asasinat**.

Răspunderea și vinovăția este , de aceea, greu de cuantificat , dar consecințele s-au simțit . În cele de mai jos, o " mostră" ...

Consecința ? : **atentatul contra prof.Bratu !]** Doc.integral - **Frontul Românesc -Vaida**

Prelipceanu /

▣ prof.Bratu - "antifascist " !

V.Madgearu /

▣ PNT antifascism, nu mișcare antifascistă & comunistă

O.Goga / 1 mart.'37

▣ PNT -sprijinit de Frontul Popular

Madgearu / 1 mart.'37

▣ Diversiunile interesate : mișcările extremiste

Al Rotta / 1 mart.'37

▣ Atenție la mișcarea comunistă ! Dezaprobarea PNT !

- **VTPrelipceanu (PNC) : "D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că **studenții comuniști activează la Universitatea din Iași și Cernăuți** , însă au **marele avantaj** că au printre ei **profesori care îi susțin**. Așa , distinsul profesor Bratu a afirmat public**

, cu prilejul procesului lui **Constantinescu -Iași**, **că este antifascist** .
Întrebat : de ce ? A răspuns : **pentru că este țărănist "**

V.Madgearu / 1 mart.'37

▣ **PNT antifascism, nu mișcare antifascistă & comunistă**

- **Virgil Madgearu** (PNT) : "Dle președinte , **este foarte regerabil că** despre un om de autoritatea d-lui **rector al Universității din Iași , dl Bratu, se vorbește cu atâta ușurință** , cum a vorbit dl coleg. D-le **Prelipceanu**, dvs nu puteți să vă **faceți aici canalul de scurgere al tuturor calomniilor** care se publică împotriva oamenilor de valoare și distincțiunea morală a profesorului și rectorului Universității din Iași, **prof.Bratu** .
- **VTPrelipceanu** : " Aceasta nu este o calomnie . **Fiind întrebat de ce este antifascist, d-sa a răspuns : fiindcă sunt țărănist"**
- **Madgearu** . " **A fi antifascist este una și a fi comunist este alta . Antifascist înseamnă a fi împotriva dictaturii și a sistemului dictatorial , în general ; și orice democrat , în acest înțeles, este antiifascist .**
Noi am protestat pentru că **dvs ați vorbit de comunism , care este cu totul altceva**, dacă un om se înrolează într-o **mișcare antifascistă**, el ia o atitudine morală antifascistă .
- **VTPrelipceanu** : "Așa cum a fost și **Constantinescu -Iași !"**
- **Madgearu** : " **A se înrola într-o mișcare antifascistă este o greșeală**, socotim noi, pentru că **îndărătul antifasciștilor militează comuniștii**, **și noi am hotărît precis și categoric, că nu admitem această confuzie**, deci **nu tolerăm** ca vreo unul din **membrii partidului nostru să se înroleze în mișcarea antifascistă** .
Dar aceasta este o chestiune cu totul deosebită de **atitudinea principială , doctrinară, pe care orice democrat o are împotriva fascismului**, ca reprezentant al **sistemului dictatorial și deci împotriva sistemului constituțional și democratic**.
Eu vă rog să nu creați asemenea confuzii, într-un moment când claritatea de vederi se impune tuturor partidelor politice " (**apluaze la PNT**)

////////////////////////////////////

O.Goga / 1 mart.'37

▣ **PNT -sprijinit de Frontul Popular**

- **Octavian Goga** (PNC) : " D-lor deputați, vreau să iau parte pentru moment la această **luptă a d-lui Madgearu pentru apărarea antifascismului**.
Dvs **spuneți, d-le Madgeru, că ați stopat** pe toți luptătorii dvs pentru democrație , **să ia parte la lupta antifascistă**, pentru că **la spatele antifascismului stă comunismul**.
Este o teorie pe care am susținut-o , dacă vă aduceți aminte, cu ocazia **alegerilor de la Mehedinți și Hunedoara** și am dovedit că , în acea luptă electorală
 - este aici și **dl Nasta** , din majoritate , care cu mare competență a arătat acest lucru - **că dvs , în acea luptă electorală, ați fost în frontul antifascist** .
- **Madgearu** : "Nu este adevărat ! Lucrul acesta s-a precizat printr-un **Comunicat** care s-a dat în timpul campaniei elctorale în **ziarul " Dreptatea"** , în care se arăta precis **că noi nu candidăm cu alte organizațiuni , candidatul fiind candidatul PNT**.
Dacă unele organizațiuni au vrut să dea votul candidatului nostru, le privește !
- **Goga** : "D-lor deputați, d-lui zice că nu este adevărat .Ori, iată că a sosit **dl Nasta** tocmai la momentul oportun, și d-lui **poate să confirme**.
La alegerile de la Hunedoara , lucrul este limpede și dovedit, este un lucru pe care îl cunoaște țara, **s-a format Frontul Popular**, în care Front Popular au fost alături de dvs **și acești așa-zisi antifasciști și comuniști. Gazetele comuniste** din țară , care din nenorocire sunt foarte multe , **au certificat acest lucru** .
Și noi știm cu toții că acolo **comuniștii au votat alături de dvs**.
Acum , **că dvs , după ce acest serviciu vi s-a făcut,**

veniți în mod postum și desmințiți această frăție de arme, vă privește .

Însă **adevărul istoric este acesta** . Așa este d-le Nasta ?

- **Iuliu Nasta** : Da ! [-----]

////////////////////////////////////

Madgearu / 1 mart.'37

▣ **Diversiunile interesate ... cu mișcările extremiste**

[LD : am mai spus-o! Urât caracter are atât **Goga** cât și **Madgearu** !

Nici în acest context nu uită că sunt în **campanie electorală** !

Dar , printre **picăturile otrăvite** ... spun și lucruri adevărate ...]

- **Madgearu** : " Vreau să precizez un singur lucru .Este absolut **regretabil** că, ori de câte ori **apare un manifest , fie că emană de la comuniști, fie că emană de la Siguranța Generală** a Statului ...
- **O.Goga** : Ei, lasă !
- **Madgearu** : " Da, în preajma alegerilor , totdeauna se publică **asemenea manifeste , în care comuniștii recomandă să sprijine pe național-tărăniști** ...
- **Goga** : Vor fi știind ei ceva !
- **Madgearu** : " Noi am declarat întotdeauna că **nu avem absolut nici un fel de legături, nici directă, nici indirectă, cu mișcarea comunistă.**
- **Goga** : S-a văzut !
- **Madgearu** : În același timp, ori de câte ori **ni s-au trimis manifeste** , invitațiuni de acest fel, **le-am respins ; astfel că este regretabil ca să se ridice încontinuu asemenea chestiuni ..** Afară de aceasta, **se urmărește, în primul rând, să se creeze un substrat artificial pentru anumite mișcări , care nu-și găsesc un substrat real în viața noastră socială și politică .** În acest caz, **noi ținem să spunem** celor care încearcă acum , ceea ce au mai încercat în repetate rânduri, **în ultimii 18 de ani : nu au decât să continue , vor avea același succes ca până acum.** În ce privește manifestele, nu primim manifeste numai din partea aceasta ..
- D-le Goga , **de ce nu relevați faptul că primim manifeste și din celălalt lagăr ?** Noi am primit buletinul nr 6 , intitulat" Români din cele patru unghiuri ..." , iscălit "**Organizația sacră a brațului care nu iartă !** "
- **Goga** :Eu nu l-am primit .
- **Madgearu** : Eu primesc și de la cei care își zic **comuniști**, și de la cei ce-și zic **naționaliști ;** le primesc și de la unii și de la ceilalți ; eu însă nu pierd timpul Camerei să citesc **6 pagini bătute la mașină** .Vă asigur însă, că **sunt terfeliți toți oamenii politici , și din Partidul Național -Țărănesc, și din Partidul Național-Liberal, și din partidul dvs ,** d-le Goga ; **nu este cruțată nici Coroana .** De aceea, întreb continuu : **cum se exercită controlul la tipografii de către cenzură , când încontinuu apar tipărite asemenea manifeste și sunt răspândite cu atâta profunzime ? "**

////////////////////////////////////

(aplauze PNT)

Al Rotta / 1 mart.'37

▣ **Atenție la mișcarea comunistă ! Dezaprobarea PNT !**

" Nu mă preocupă atitudinea Partidului Național -Țărănesc ,dacă înțelege sau nu **să se desolidarizeze de partidul comunist,**

deși socot că o datorie de conștiință românească impune unui partid de guvernământ , unui partid ai cărui reprezentanți au fost sfetnicii Tronului ,

să dezavueze public asemenea manifestațiuni și să se pronunțe categoric contra . "

[-----]

Al.Rotta / 1 mart.'37

11) **V.P.Sassu** (ministr.Juстиției) - răspunde lui **Al Rotta** - 2 mart.'37

Atentatul contra lui Tr.Bratu (luni, 1 mart) - în dezbateră Camerei .

(DAD, MO 38, șed. de marți, 2 mart.'37, pag. 1806 - 1812 , după amiaza)

Armand Călinescu (PNȚ) **Victor Iamandi** (ministr .Culte și arte),

Gr.Iunian (PRȚ) **GH.I.Brătianu** (PNL-2) **VTPrelipceanu** (PNC)

G.A.Cuza (PNC) **O.Goga** (PNC)

V.P.Sassu (ministr. Justiției- din 23 febr.- ad-interim la Agricultură)

▣ **Arestarea legionarilor teroriști**

" D-lor deputați, în ședința de ieri a Camerei , d-l **deputat Rotta** a adresat guvernului o **întrebare** , și a **cerut un răspuns** cu privire la **arestarea unor studenți din București și Cernăuți** .

" Este vorba de **arestarea , de către organele parchetului militar , a acelor studenți care , prin teroare , au atras într-o cursă pe alți colegi ai lor , spre a-i pedepsi pentru faptul că nu le-au urmat calea și nu le-au urmat școala violenței și a teroarei.**

" **I-au sechestrat pe acești colegi și i-au maltratat în mod barbar , aplicându-se zice - o sentință a unui tribunal extra legal , deci inchiuzitorial - o sentință dată de oameni fără calitate , fără răspundere și - adaug - fără suflet .**
(**aplauze la PNL**)

" Fapta acestor studenți a fost cercetată de îndată și, atât justiția civilă , cât și cea militară , au constatat că fapta lor constituie delictul de < asociere contra liniștii publice > , prevăzut și pedepsit de art. 315 din noul Cod Penal ; iar potrivit art. 3 din Legea stării de asediu , asemenea delict merge în competența instanțelor militare , care au dat Ordonanțe de urmărire și au emis împotriva lor cuvenitele mandate de arestare."
[-----]

VPSassu / 2 mart.'37

▣ **Guvernul își va face datoria**

" D-lor deputați, **guvernul își va îndeplini până la capăt hotărîrea de a păstra liniștea publică , și eu , ca ministru al Justiției , în împrejurările de față nu am decât una și singura datorie : Aceea de a păzi ordinea legală , prin respectarea legilor și prin stricta și prompta păzire a lor .** (**aplauze, strigăte de bravo la PNL**)

Cred că **această misiune** este , pe cât de **grea**, pe atât de **delicată** ;

știu că în îndeplinirea ei , **am de întâmpinat obstacole mari , amenințări și riscuri ; dar sunt hotărît** - așa precum îmi este felul, **de a lua în serios însărcinările publice ce mi se dau - să-mi fac datoria cu hotărîre și fermitate , până la capăt . "**

////////////////////////////////////

Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37 (p. 1807-1808)

▣ **Atentatul la viața lui Traian Bratu**

" D-le președinte, d-lor deputați ieri seară, la Iași, **rectorul Universității ,dl prof. Traian Bratu**, pe când **se întorcea de la Facultate la locuință, a fost urmărit de câțiva tineri studenți , oprit într-o stradă întunecoasă, atăcat mișelește pe la spate cu cuțitele și lăsat într-o baltă de sânge.** Așa dar, **câțiva studenți, au încercat să asasineze** pe rectorul lor ;

Câțiva tineri au voit **să suprimă** pe învățătorul lor...

-**VVSassu** (ministr.Juстиției) : **Adevărat paricid.**

-**Călinescu** : ...și încă pe unul dintre cei mai **distinși profesori ,un adevărat caracter** în această țară . **Mă întreb cu durere :** dacă **studențimea noastră** cuminte **poate îngădui o asemenea rușine ;dacă biserica și preoțimea noastră pot lăsa nevestejit un asemenea act necreștinesc ;dacă nația** aceasta **poate tolera sistemul** de destrămare, prin **suprimarea** celor mai aleși fii ai ei .dacă poate exista în această țară **o conștiință care să nu înfiereze un asemenea odios act . "**

Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37

▣ **Răspunderea guvernului, a PNL**

" Din nefericire, **nu cred că pot veni astăzi să cer lămuriri guvernului**, care a supraviețuit, așa cum a supraviețuit, **asasinării șefului său**, mai poate aduce astăzi **un răspuns cu o garanție** de temeinicie și de liniște în această chestiune. (**aplauze la PNȚ**)

" Am venit însă, pentru ca, **în fața Camerei și în fața țării**, să ridic **un protest vehement împotriva stării de totală anarhizare în care a căzut aparatul nostru de Stat.**

" Și am mai venit, d-lor, **să mă adresez unei părți din această Cameră**. Dvs, în majoritate, **reprezentați un partid** căruia adesea i-a plăcut să se mândrească cu **tradițiile lui**, reprezentați un partid, care totdeauna a **proslăvit amintirea înaintașilor lui**.

" **Vă întreb**: în ceasul când **este atăcat regimul politic** la a cărui așezare au contribuit înaintașii dvs, în ceasul acesta **nu simțiți dvs oare tresărind sentimentul dvs de demnitate palmuit astăzi?**

nu simțiți **răspunderea pe care o aveți în fața țării și în fața istoriei?**

Nu vă gândiți că, dincolo de nevoia de a sprijini un guvern vremelnic, se pune **problema asigurării regimului politic din această țară?** (**aplauze la PNȚ**)

" În ce ne privește, **venim încă o dată**, după atâtea și repetate proteste ridicate de la această tribună, **să subliniem în fața țării halul în care am ajuns** și să degajăm răspunderile, care apasă asupra dvs.

" **O dată cu aceasta, voi adăuga în ceea ce ne privește, că ne vom face datoria de a sta mai departe, cu orice risc și cu orice jertfă, în slujba ideilor de libertate și de legalitate, care sunt la baza regimului politic din țară.**" (**aplauze PNȚ**)

////////////////////////////////////

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) (p. 1808-1809) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul la viața lui Traian Bratu** **Doc.integral la fișier PNL - XII**

" D-le președinte, d-lor deputați, **în numele guvernului și ca ieșan** îngăduiți-mi să-mi exprim **adâncă mea indignare și revoltă împotriva oribilului asasinat**, a cărui victimă a căzut rectorul Universității din Capitala Moldovei.

[-----]

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ **Personalitatea lui Bratu**

" D-lor deputați, rectorul **Universității din Iași**, nu are nevoie de **apărarea mea** și nu are nevoie de **apologia** nimăui.

Dar, pentru că este vorba de d-sa, **dați-mi voie să spun acelor care nu știu, cine este Traian Bratu.**

Este unul din caracterele cele mai impecabile, conștiința lui este de o **puritate cristalină**, **viața lui a fost închinată până la 60 de ani**, pe care o are astăzi, **excluziv învățământului național și cauzei românești.**

Puțini oameni în ceea ce privește concepțiunea pe care o au asupra îndeplinirii până la capăt a datoriei lor, **pot să primească onoarea care i se cuvine rectorului Universității din Iași.**

Fiu de țaran din Ardeal, a cucerit cu greutate, cu imense jertfe și cu nesfârșite neajunsuri, pe care noi le cunoaștem, terenul pas cu pas.

L-am avut profesor la Iași, acum 30 de ani. Îi cunosc întreaga activitate pe care a desfășurat-o, iar **de 5 ani** îi urmăresc munca și strădania pe care le depune ca **rector al Universității.**

DI Traian Bratu este una din figurile cele mai proeminente ale Universităților noastre și ale vieții publice românești" (**aplauze la PNL; la PNȚ și la PRȚ**)

[-----]

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ Guvernul - la datorie !

" În ce privește ultima întrebare a d-lui Armand Călinescu , **dacă guvernul și partidul liberal se mai simte în stare să facă față** situației destul de grele , din momentul de acum , **dacă prin măsurile pe care le-am luat și** , mai cu seamă , **prin hotărârea fermă de a le duce la îndeplinire până la capăt , vă asigurăm că, nu numai că vom menține ordinea legală , restabilind principiul autorității** [LD : lipsă ultimele rânduri]

////////////////////////////////////

Gr.Iunian (PȚR) (p. 1809) / 2 mart.'37

▣ Atentatul la viața lui Tr.Bratu

" N-am să fac un discurs. Am să fac o singură **declarație** , în legătură cu **atentatul odios** , care s-a petrecut ieri seară. Vreau să-mi exprim **profunda mea indignare** împotriva acestui act odios care lovește pe unul dintre **cei mai merituosi și din cei mai vrednici oameni din această țară** , și, în același timp, să-mi exprim toată **simpatia mea**, cred că a tuturor, .. **față de profesorul Bratu .** (Aplauze la PNL, PNT și PȚR) [-----]

" În momentul de față, vreau să mă dăruiesc în totul exprimării **sentimentului meu de indignare față de actul săvârșit și de simpatie pentru victima lui** " (Aplauze la PNL, PNT și PȚR)

////////////////////////////////////

V.T.Prelipceanu (PNC) (1809) / 2 mart.'37

▣ Antifascism = comunism

În ședința de ieri , el a făcut o " interjecție" prin care a afirmat :

"D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că **studenții comuniști activează la Universitatea din Iași și Cernăuți** , însă au **marele avantaj** că au printre ei **profesori care îi susțin**. Așa , **distinsul profesor Bratu a afirmat public, cu prilejul procesului lui Constantinescu -Iași, că este antifascist** . Întrebat : de ce ? A răspuns : **pentru că este țărănist** " . [-----]

- **Vict.lamandi** : Dle Prelipceanu, o singură întrebare : **de ce vedeți dvs în cuvântul < antifascist > , numai de cât o deviațiune de la obligațiunile naționale ale unui partid ?**

Eu convin că vor fi mulți **comuniști** care ,
ca să-și mascheze acțiunea de **comunism**,
duc cu ei antifascismul și activează ca atare ;

((! **dar poate să fie ceva în contra concepțiunii fasciste și, cu toate acestea , să fie un bun naționalist** " [-----]

- **G.A.Cuza** : " În orice caz, dl ministru Luca , în calitate de fost **ministru de Interne**, și dvs , dle lamandi , **trebuie să știți** foarte bine că,
în momentul **când mișcarea comunistă a fost descoperită și compromisă**,
a venit de la **Kominternul din Moscova o dispoziție** , prin care se spunea
să adopte această formulă a antifascismului ,
ca să-și poată dezvolta mai departe propaganda ."

- **lamandi** : Nu știu în ce măsură , ceea ce spuneți este exact , fac apel la să fiți atenți în **mișcările dvs naționale** - nu vorbesc de **gruparea dvs** , d-le deputat Cuza , care **este o grupare de ordine** - dar, în orice caz, trebuie să se pună oarecare barieră ,
căci de foarte multe ori , cei care fac naționalism sunt agenți provocatori comuniști"
(aplauze la PNL)

V.T.Prelipceanu (PNC) / 2 mart.'37

▣ Atentatul Bratu

[LD : Atenție ! Introdu undeva această idee : se discută despre atitudinea unui profesor, rector de universitate, față de curentele studențești. Mă gândesc la faptul că, imediat după primul război, și chiar în tot interbelic, **conotațiile privind extremismul**, curentele politice botezate " **de stânga**" sau " **de dreapta**" **nu erau încă încărcate de sensul pe care l-au imprimat atrocitățile** ce s-au săvârșit apoi în numele acestor ideologii, culminând cu războiului al doilea mondial ...

- **Prelipceanu** : N-aș fi intervenit în această discuțiune , dacă dl ministru **Iamandi** nu ar fi făcut **aluzie la interjecția mea de ieri** Eu însă **regret și dezavuez actul laș și urât**
- **Tr.Berberianu** : Dar ești foarte indulgent , dle Prelipceanu ...
- **Prelipceanu** : ... în felul său de a vorbi, unul are un limbaj mai violent, altul mai temperat .
Calificarea făcută de mine este datorită limbajului meu moderat ; vă rog însă să credeți că **nu am nici o rezervă de făcut asupra calificării acelu act** .
- **Voci majoritate** : Foarte bine ! Așa da!
- **Prelipceanu** : N-am cuvinte pentru a manifesta **dezavuarea mea deplină** contra acestui **gest urât** , făcut de **trei inși** , în **contra unuia singur, pe la spate, protejați de întunericul nopții** ; pentru aceasta **nu am calificare** .
- **Emil Folea** : Sunteți avocat , găsiți termenul tehnic .
- **Prelipceanu** : Dar , pentru a încheia, țin să atrag atenția d-lui ministru , rugându-l să-și amintească că la Iași, a fost un **proces cu Timotei Marin** , tradus în fața Consiliului de Război, **drept comunist. A fost judecat și atunci** , spre regretul meu , **tot dl prof. Traian Bratu a găsit cuvintele cele mai frumoase pentru a-l apăra** .
- **Iamandi** : Pentru că **Timotei Marin era un student foarte bun**, și Traian Bratu, ca profesor și ca rector al Universității , **apăra totdeauna pe studenții buni**, după cum **apăra și pe studenții care făceau parte din grupările extremiste** , care **astăzi și-au manifestat față de d-sa recunoștința că odinioară au fost ajutați !**
Să nu uităm că dl rector Traian Bratu a făcut pentru Universitatea din Iași, ceea ce nu a făcut nici un rector de 20 de ani încoace.
- **Prelipceanu** : Se poate, dar **atitudinea d-lui rector Bratu atunci** , precum **și în procesul lui Constantinescu -Iași**, când **d-sa a afirmat că este antifascist, acestea m-au determinat să fac afirmația de ieri** , fără ca aceasta să însemne **nici un fel de aprobare pentru vreun fel de violență** , în **contra oricui s-ar manifesta ea, și cu atât mai puțin atunci când ea se manifestă în contra unui profesor** , care este și **rectorul Universității din Iași ."**

////////////////////////////////////

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu**

" Cred că nu este nimeni în această Cameră care să fie de altă parte , care să nu vibreze dimpreună în unanimitatea sentimentelor de aici , **veștejind actul personal** , **făcut de trei studenți de la Universitatea din Iași , împotriva rectorului Bratu.**

" **Noi, ca partid naționalist -creștin, ca partid de ordine, încadrat în legile țării și respectuoși ai ordinii publice, suntem cei dintâi care să infierăm asemenea inițiative , asemenea porniri barbare , criminale.**

G.A.Cuza (PNC) / 2 mart.'37

▣ **Violența " personală" versus violența "organizată"**

▣ **Violența " naționalistă" versus violența " democrată"**

▣ **"Gărzile cuziste" versus " Gărzile țărănești"**

[LD : la urma -urmei, **bătaia " electorală" era sau nu** o practică împământenită la români ? Faptul că ea a căpătat , sub regimul votului universal, pin dreptul acordat **" poporului"** la participare politică ... trebuie sau nu luat în considerație ?

Care trebuie să fie "granița " care să indice când ea se transformă

într-o metodă **" teroristă" sau " extremistă "** , și când ea era **" democrată "** ?]

" Nu este mai puțin adevărat că, **dacă nu justificăm** întru nimic atentatul săvârșit ieri, **îi găsim totuși o explicație** .(**exclamări**)

Nu a fost o dată numai când noi **am venit la această tribună să protestăm**

împotriva **violentei organizate** ,și împotriva acelor care **au utilizat violența** , ducând-o **până la asasinat** .

Ori , printre aceștia și **în primele rânduri** se situează **partidul d-lui Mihalache** .

"Nu mai departe decât acum două săptămâni [**febr.'37**] , în urma propagandei electorale din **suburbanele Bucureștiului** , am adus la cunoștința onoratei Camere , **actele de o neînchipuită sălbăcie** , săvârșite de către **agenții naționali- țărăniști** . Anul trecut , când s-a discutat aici validarea **alegerilor parțiale de la Mehedinți** , am adus la cunoștință , între altele, **glorioasa faptă a unui deputat** , coleg al nostru, **care, în același timp era și profesor la Universitate , dl Hudiță .**

Acest domn , fără nici un fel de pudoare în ce privește situația sa de **universitar** , fără nici un pic de rezervă în ce privește calitatea sa de **parlamentar** și de **fruntaș** al Partidului Țărănesc, **a organizat bande de asasini , a mers cu mână armată în fruntea bandiților, terorizând satele din Mehedinți .**

Dl Hudiță **a curmat viața unui om** ;

d-sa are pe conștiință **omorârea fruntașului nostru Vasile Găstovan .**

Vă spuneam atunci dvs : **când un partid care a guvernat această țară ,**

un partid care are pretenția de respectare a legalității ,

care astăzi , prin **glasul d-lui Călinescu** , a venit la această tribună cerând

asigurarea libertăților și respectul ordinei , când asemenea organizație

este **capabilă de a alcătui bande de criminali .**

când însuși **șeful acestui partid, dl. Mihalache** , la un moment dat a îndemnat - o dată cu constituirea gărzilor țărănești - **ca aceste gărzi să nu aibă nici un fel de rezervă în a lovi , indiferent până unde merge lovitura ...**

- **Virgil Madgearu : Este absolut fals !**

- **G.A.Cuza** : ... când **acest Partid Național-Țărănesc** , nu mai departe decât acum două luni , printr-un **fruntaș** al său, fost **general în armata română, Negrei** ,

asasinează pe unul din luptătorii mei de la Vaslui ,

el nu mai are dreptul de a ridica strigătele de protestare cu atâta vehemență.

Când noi am venit aici și am protestat împotriva acestor asasinat ,

firește, că **întreaga democrație a stat cu brațele încrucișate** ;

nimeni nu avea nimic de zis și odioasele încriminări treceau așa, aproape neobservate ,

fiindcă cel lovit era un nenorocit de țăran ,

iar **asasinul era un fost general [Negrei] și un actual parlamentar [Hudiță]**

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu = ispășirea păcatelor democrației române.**

▣ **Lupta dintre " lumea veche" și " lumea nouă"**

" **Ce vreți să facă un tânăr impulsiv și lipsit de experiența vieții** , când el are în fața lui asemenea pilde, asemenea exemple anarhice, date de fruntașii vieții noastre publice ?

Și ce prestigiu mai poate avea un profesor care aparține unei asemenea organizații ,

lipsite de autoritatea morală și care face să cadă discreditul și asupra universităților ?

" D-lor deputați, **nenorocirea întâmplată la Iași nu este decât răbufnirea pe un tărâm restrâns**

și expresia acelei lupte generale , care se dă astăzi în întreaga țară,

încercând **două mentalități diametral opuse , două lumi dușmane ,**

potrivnice până la exterminare .

" **De o parte, o lume învechită, înrăită în păcate, lumea partidelor democratice ,**

care **ne-au adus în halul acesta** , impunând țării o **grabnică retrezire**

și o serioasă scrutare a conștiinței guvernanților .

De altă parte, **o lume nouă , care se ridică și vine să ispășească**

păcatele de 17 ani ale democrației române. " [-----]

" **În numele acestei legalități** , pe care noi am respectat-o și pe care vrem să o vedem respectată de toată lumea,

protestez astăzi deopotrivă contra violențelor unora [legionari]

cât și a violențelor celorlalți . [PNT] "

[LD : lipsă ultimele două rânduri]

//

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

#Atmosfera otrăvită propagată de PNC

"Starea sufletească în care mă găsesc astăzi , după odiosul atentat îndreptat ieri împotriva distinsului profesor și rector al Universității din Iași, m-ar fi îndemnat să mă abțin de la orice discuție. **Este , însă, regretabil, să se încerce** și cu prilejuri atât de triste , **a se face diversiuni și a se coborî nivelul unei discuții atât de jos**, încât să se încerce , din nou, aici , o serie de cazuri electorale.

-Voci PNC : Dar au căzut morți !

-Madgearu : Acestea sunt **controverse care au fost lichidate** în această Cameră . Nu voi reveni asupra lor și nici **nu voi răspunde calomniilor** ce s-a încercat a se aduce de la această tribună ,cu atâta ușurință, împotriva PNTJ " (întreruperi la PNC ; aplauze la PNTJ) Nu aceste lucruri mă frământă pe mine astăzi, și nu aceasta justifică intervenția mea.

-GACuza :N-ați avut nici o dată conștiință .

-Madgearu : **Astăzi se discută cazul** precis al **atentatului săvârșit împotriva rectorului** Universității din Iași . Atât și nimic mai mult.**În fața acestui act odios**, reprezentanții **tuturor grupărilor** politice **au exprimat sincerul lor regret** , începând cu reprezentanții guvernului și sfârșind cu toate celelalte grupări din Cameră .**A trebuit să asistăm aici la tristul spectacol** , ca din partea grupării **Partidului Național Creștin** să **se ridice un cineva** , care să încerce , **nu să justifice, ci să explice.**

[-----] Aceasta justifică **atmosfera și școala de asasinat**

care este **cultivată de grupările de dreapta !** (aplauze la PNTJ ; proteste la PNC)

- **Voci PNC :** Asasini !

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ PNTJ = Partid comunist ?!

▣ Eticheta pusă de adversari = otrăvirea tineretului

[LD , 3 nov.2003 .Controversa aceasta cu etichetările ... este adevărat că a făcut carieră.

Și Madgearu are dreptate să fie indignat și s-o respingă .

În simetrie , nu tot o etichetă ,și nu tot o carieră a făcut și eticheta de " hitlerist"

s-a pus pe mișcarea cuzistă și cea legionară ?

Oare aceste extrapolări și racordări la ideologiile , mișcările și partidele de pe aiurea ... au avut legitimitate sau ... "contaminarea" a fost conjuncturală]

- **Madgearu :** Am asistat aici ieri , la un incident . Am socotit că prin intervenția d-lui deputat Prelipceanu s-a exprimat un regret . Dar incidentul de ieri este foarte caracteristic. [-----]

I Prelipceanu intervine și acuză pe rectorul Bratu că ar fi declarat că este antifascist și, prin aceasta ,evident, că **d-sa cochetează cu comunismul.**

Chiar astăzi s-a încercat , aici, să se repete că **deoarece rectorul Bratu** a dat o mărturie favorabilă pentru **un student merituos** , care ar fi fost **comunist**, [**Timotei Marin**] pentru aceasta , **rectorul Bratu sprijină pe comuniști !**

" **Dacă de la această tribună se cutează a se arunca astfel de acuzațiuni** [-----]

ce putem noi să credem în ce privește metodele de propagandă care au otrăvit spiritul public până la acel grad , care se întrebuițează **de către toate grupările de dreapta** , și , evident, și de gruparea național-creștină ?" (aplauze la PNTJ ; proteste la PNC)

Nu pot să-mi închipui că acest lucru s-a limitat numai la intervenția de la această tribună .

Nu. Este o sistematică propagandă care se încearcă a se face de ani de zile , **ca să se otrăvească spiritul public** , afirmându-se că **Partidul Național - Tărănesc** , în întregul său, **este un partid comunist** . De 18 ani , de când există această organizație politică, ea a fost supusă **continuu acestui tratament.**

lată rezultatul. **S-a otrăvit spiritul tineretului** , pentru că **tinerii aceștia sunt rătăciți dar sunt sinceri** . S-a otrăvit în mod sistematic sufletele tinerilor până la acel grad , **încât se ivesc astăzi , dintre tinerii studenți , oameni care cred că îndeplinesc o misiune națională , punând mâna pe revolver , pe pumnal sau pe cuțit ."**

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ Apărarea regimului democratic, constituțional, parlamentar

" D-lor deputați, în acest ceas , eu cred că **trebuie să se reculeagă toate partidele politice,** care vorbesc în numele **regimului constituțional parlamentar și al legalității .**

Nu este destul să se facă declarații solemne la diferite ocaziuni în această privință .

Trebuie să știm precis , delimitându-se câmpurile,

cine este pentru constituționalism ,democrație și legalitate,

și cine este pentru regimul dictatorial și pentru anarhie.

" Pentru că , în ce ne privește, noi socotim că este egal de primejdioasă pentru această țară și anarhia de dreapta și anarhia de stânga. (aplauze la PNȚ)

Țara aceasta nu trebuie pusă să aleagă între cele două anarhii .

Țara aceasta are nevoie de liniște și de ordine, și aceasta nu se poate realiza

decât prin consolidarea ei în cadrul sistemului Constituțional și Parlamentar "

(Aplauze la PNȚ și PNL-majoritar)

" Pentru că noi nu putem să ne permitem **luxul experiențelor**

să lăsăm experiențele în altă parte, și să nu venim aici cu spiritul de apologie

și să încercăm să introducem la noi în țară aceste metode de anarhie .

care nu pot să ducă decât la distrugerea unității sufletești

și să pregătească sfărâmarea unității politice a Statului Român "

(aplauze prelungite la PNȚ)

////////////////////////////////////

Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ Replică lui Madgearu : Traian Bratu

" ... nu aş mai fi venit la tribună dacă dl deputat **Madgearu** nu s-ar fi socotit ca, într-un ton care îi aparține și cu speciale substntive , **să se ocupe de partidul meu.**

Avea aerul că dă lecții - și eu de mult sunt obișnuit să **nu primesc lecții de la dl Madgearu.**

" **Eu , d-lor, deplor** ca fiecare dintre dvs , **nenorocirea de la Iași .**

În mod sincer , vă spun , **o deplor din două motive :**

În primul rând, că **nu prin crimă și asasinat** se pot îndruma spre bine treburile de la noi din țară și , în rândul al doilea, **eu îl cunosc mai bine decât dvs pe dl prof. Bratu.**

Nu cred că orientarea lui ideologică în materie politică era cea mai fericită ,

însă era un om care își vedea de treabă , un om muncitor.

Întâmplarea face ca să fie din com. Rășinari și se găsește într-un oarcare grad de rudenie cu mine. Deci deplor cu toată sinceritatea acest gest " [-----]

Prin urmare, eu vă fac dvs aici **declarația că , atâta vreme cât în Țara Românească**

nu se va face o rectificare politică , în sensul ca să se dea simțământul tuturilor

că ideea națională , cu toate atributele ei logice, va învinge -

până atunci liniște nu va fi în această țară ."

Da , să se facă această rectificare , și **pe urmă să se întroneze liniștea** , cu toate consecințele ei. Aceasta este ceea ce am avut de spus. " **(aplauze laPNC)**

////////////////////////////////////

/ Atentat contra Tr.Bratu / Camera / 2 mart.'37

12.) **Atentatul contra lui Tr.Bratu, / Declarații, Senat, 2, 3 mart..'37**

(D.S., MO 36 - 37 , șed. de marți,miercuri, 2 și 3 mart '37)
prof.C.Stoicescu **prof.I.Botez** **prof.Dragomir Hurmuzescu**
prof.dr.**C.Angelescu** (ministr. Ed.Naț), prof.**Al.Lapedatu** (președ.Senat)
prof.N.Iorga **prof. DRloanițescu** **prof.ACCuza**

[LD : au cuvântul **rectorii, profesorii universitari**. Cuvântul lor cântărește greu , în balanță.
Solidaritatea lor cu Traian Bratu , absolut justificată .
Indignarea lor față de actul scelerat perfect legitimă.
Politica pătrunsesse profund în universități, și printre cadrele didactice .
Fiecare milita pentru partidul și cauza îmbrățișată .
Înțelegerea față de tânăra generație, față de studenți , era ea pe măsură ?
Cunosc ei **cauzele profunde și amploarea** stării de spirit care domnea în universități ?
Nu am mai fișat și **declarațiile sau intervențiile lapidare** ale **senatorilor naț-țărăn.**,
Gafencu, DRloanițescu , Costăchescu]

prof.C.Stoicescu (rector Univ.București) / 2 mart.'37

▣ **Pedeapsă pentru autorii materiali și pentru autorii morali !**

A aflat din ziare de **mișelescul atentat** . " **Această sălbatecă agresiune** a stârnit **indignarea tuturor oamenilor** de bine , indiferent de partidul căruia aparțin.
Îmi permit să întreb **onoaratul guvern , ce măsuri înțelege să ia**,
pentru a curma aceste **continui turburări** , pentru a curma aceste **continui neorândueli**,
care vin **din partea unor indivizi care nu se sfiesc să proclame sus și tare** ,
că sunt mai presus de Stat și de lege.
"Aduug că , după părerea mea,
dacă veți lovi numai brațul care execută și nu creerul care poruncește,
numai autorul material și nu și cel moral, nu veți obține nici un fel de rezultat ."
(**Aplauze prelungite**) **Eu însămi am fost prevenit ieri**, după eufemismul la modă ,
că voi fi "sanționat" , dar **n-am cedat fricii ; n-o cunosc** (**aplauze prelungite**)
și o dată mai mult **îmi voi face datoria** "

////////////////////////////////////

prof.I.Botez (Univ.Iași) / 2 mart.'37

▣ **Lipsa colegialității între profesori**

[LD : Semnalează tensiunea ce domnea în corpul profesoral , adversitățile politice dintre profesori care antrenau și pe studenți .
" Eu sunt **profesor și coleg cu Traian Bratu** .La Universitatea din Iași toți am fost cuprinși de durere .**Nu facem , când este vorba de cultură** , nici o politică în **Universitate** .
Suntem **grupați cu toții în jurul colegului Bratu** și **protestăm în numele Universității din Iași** ,
împotriva infamiei care s-a produs (**aplauze**)
Această infamie este rezultatul necolegialității în universitate și al împărțirii în grupări politice.
O spun aici cu curaj, și , în numele Universității și culturii românești ,
dorim ca politica să iasă din Universitate "

////////////////////////////////////

prof.Dragomir Hurmuzescu (?) / 2 mart.'37

▣ **Vinovații morali pentru atentat : toleranța, demagogia, instigarea**

▣ **Prăpastia dintre studenți și educatorii naturali**

" De la tribuna Senatului , trebuie să arătăm **indignarea noastră revoltată** față de **agresiunea sălbatecă în contra colegului nostru , profesorul Bratu** [-----]

Vinovați de această stare sunt și **cei care au tolerat excesele tineretului** , dar cu mult mai vinovați sunt **cei care l-au încurajat în violența acțiunii lor** , cei care l-au scos din rostul lor, pentru **a-l îndruma în politica militantă** și cei care **au căutat să și-l apropie** , ca să le ajute în propaganda unor idei violente și **agresive, incompatibile cu atmosfera de studii și cercetări universitare** .

" S-a făcut o campanie pătimașă pe chestiunea taxelor și s-a căutat a se introduce un fel de proces între profesori și studenți, pentru a-i separa printr-un zid de neîncredere de educatorii lor naturali , pentru a-i folosi în alte direcțiuni .

Este timpul ca cei care au greșit cu bună credință , să-și examineze atitudinea, iar ceilalți să-și examineze conștiința " (aplauze)

////////////////////////////////////

prof.dr.C.Angelescu (ministr.Ed.Naționale) (p. 1901) / 2 mart.'37

▣ Politica scoasă din universități !

▣ Guvernul își va face datoria

" Guvernul se asociază cu toți vorbitorii de astăzi , și cu dvs toți, pentru a înfiera această faptă mișlească comisă la Iași (aplauze prelungite) în contra unui om de seamă, fost președinte al Senatului, un mare cărturar ,care nu a făcut decât să-și facă datoria ,în tot timpul, ca rector al Universității .(aplauze)

" Nu putem admite ca la Universitate să se facă politică .

Studenții sunt chemați acolo să învețe carte , iar nicidecum să facă politică . .(aplauze)

"D-lor, vom lua măsuri în această privință . Aveți încredere în guvern , că va căuta să-și facă datoria , ca să nu se mai petreacă astfel de fapte , reprobate de către toată lumea civilizată . [-----] " (aplauze prelungite)

////////////////////////////////////

prof.Ai.Lapedatu (președ.) (p. 1901) / 2 mart.'37

[LD : Solidaritatea ardelenescă iese la suprafață, trecând peste adversitățile de partid.

Un amestec de frustrare pentru ingratitudea față de contribuția ardelenescă la lupta pentru unire , cultură , școală perfect adevărate.]

" Sentimentul de revoltă și de indignare cu care Senatul țării, prin glasul colegilor ce s-au perindat la tribună, a ținut să condamne și să înfierceze de la tribună odiosul atentat la viața vrednicului rector al Universității ieșene, și distinsul fost președinte al acestui Matur Corp, dl Traian Bratu, sentimentele acestea , zic, au găsit în sufletul meu ardelenesc un ecou de puternică rezonanță , dat fiind starea de amărăciune în care Ardealul întreg a fost pus prin infama încercare de suprimare a unuia din cei mai aleși și mai merituoși fii ai săi.

Născut și crescut în una din cele mai frumoase regiuni ale Ardealului, umblat și purtat la școli ungurești ,Traian Bratu , călăuzit de instinctul său național și de atavicele sale sentimente românești , nu s-a putut aclimatiza în mediul de cultură maghiară de la Budapesta , ci pre pilda nemuritorului înaintaș Gheorghe Lazăr, a luat toiagul pribegiei , a trecut munții , în țară, la Universitatea București .

Aici a studiat , ca toți acei asemenea lui , cu multe lipsuri și mari greutateți , dar și cu multă iubire și mare ardoare pentru învățătura și cultura națională.

A terminat în chip strălucit studiile universitare , a dat examene de capacitate și a funcționat ca profesor secundar .A luat prin concurs o bursă pentru studii de specialitate la Berlin, și, tot prin concurs, o catedră universitară la Iași . Așa s-a format și și-a făcut cariera Traian Bratu , cu muncă și jertfă , dar și cu elan și idealitate .

Iar când țara a cerut fiilor ei sacrificiul suprem ,

a încins sabia de ofițer în rezervă și a intrat în foc, pe front .

"Unitatea românească l-a găsit , așa dar, pe Trian Bratu , om întreg și deplin format cu situația și reputația bine și temeinic așezată . N-a trebuit să ceară , deci, nimic de la România întregită, afară de favoarea de a-și face mai departe datoria, în același loc, în care și-o făcuse și în România Mică . [-----]

" **Și pentru toate acestea** , precum și pentru faptul că a căutat să cheme tinerimea la datorie și la muncă, [-----] **Traian Bratu a fost ciopârțit în România întregită** , pentru a cărei realizare a luptat , nu numai cu lumina minții ,ci și cu armele morții . **Și a fost ciopârțit , ca o rușine indelebilă** , în orașul celei mai glorioase tradiții de lumină și cultură , în **lașii marilor dascăli ardeleni** , al căror ultim reprezentant antebelic , a fost . Iată de ce ziceam că ecolul pe care l-a răscolit în sufletele ardelenilor de origine , **odiosul atentat din capitala Moldovei**, este mult mai vibrant și mai dureros, . [----] Căci prin aceasta, **Senatul țării a vestejit și înfierat pe atentatori , criminali** , nu numai pentru că **pumnalele lor sângeroase s-au îndreptat** asupra unui eminent fost președinte al său, ci și pentru că **ele s-au îndreptat** asupra unuia dintre **cei mai aleși și merituoși fii ai Ardealului** , veniți pe vremuri, în țara mună, spre a cinsti acest Ardeal [-----]
////////////////////////////////////

prof.N.lorga (p.1902) / 2 mart.'37

▣ **Responsabilități morale : îngăduință și atățare**

[LD : lorga este lorga. Ce să comentez ? Cuvânt cu cuvânt **adevărat , apăsător , direct .** Dar până și dintr-un asemenea episod nenorocit , el își extrage **doza de otravă contra partidelor** , ca instituții, mutând accentul pe tărâmul indefinibil al moralei .]

" Nu eram aici când s-a semnalat **odiosul atentat de la Iași** .

Am aflat că **reprezentanții tuturor partidelor au luat cuvântul** , pentru ca **să-și arate scârba față de aceea ce s-a întâmplat acolo.**

" Eu n-am de reprezentat un partid, într-o **chestiune care nu este de partid**, ci **interesează viața morală și rânduiala țării** , și ar fi bine ca fiecare , în tot ceea ce facem, să ne gândim la **viața morală a țării și la această rânduială.**

" **Nesocotii și criminalii care au făcut ceea ce au făcut la Iași,**

și **n-au avut nici curajul să se predea poliției** , prin urmare **au fost mișei, Iași,** aceștia sunt produsul unei stări de spirit ,

și în stare aceasta de spirit **sunt multe responsabilități :**

sunt responsabilități de îngăduință și responsabilități de atățare .

"Este foarte ușor ca pe un criminal să-l trimiți la închisoare ,

dar **este trist că nu poți să pui mâna pe autorii morali, care sunt mulți."**

(aplauze prelungite)

prof.N.lorga / 2 mart.'37

▣ **Partide violente, instigatoare la război civil**

▣ **Canaliile din umbră**

" **Nimeni nu crede că ar trebui să se împiedice activitatea legală a partidelor** care se succedă la putere cu forțe înprospătate , și fiecare aduce țării ceea ce poate ;

dar de o bucată de vreme, în activitatea a **trei sferturi din partide**, **s-au introdus metode de război civil**, care au dus acolo. (aplauze)

" Prin urmare , **dacă avem de a face cu 3 criminali,**

avem de a face - scutiți cu dibăcie , fiindcă oamenii aceștia cunosc cum să se pună la adăpost - cu **un număr de canalii** , pe care **conștiința acestei țări să-i pedepsească în lipsa unor mijloace judecătorești de a-i trimite alături**

cu aceia a căror mână au înarmat-o " (aplauze unanime, prelungite)

" **Cine este om cu conștiință și cu simț de răspundere să înțeleagă că vechia politică se putea face prin anumite mijloace ,**

fiindcă **nu exista materialul inflamabil care este acum,**

și **nu exista un îndemn din străinătate** , care, **fiindcă a dus acolo la biruință,**

în anumite împrejurări, **se crede că la poporul acesta cuminte** , în fond, **poate să ducă tot la biruință.**

Să ne modificăm mijloacele de luptă politică ! " (aplauze unanime , puternice)

" **Și împotriva acelor care prin ziare - ziare a căror citire este o scârbă și o groază - prin ziare și prin cuvântări de întrunire publică , aduc un tineret neexperimentat și nesocotit în situațiunea de a deveni ucigași și călăi ,**

împotriva acelor trebuie să se ridice orice om cu iubire de această țară, și orice om care are respectul umanității, care nu se exprimă în nici o formă mai frumoasă decât libertatea gândului onest , care nu trebuie să aducă după dânsul nici gloantele revolverului , nici înțepătura pumnalului "

(aplauze unanime , puternice , îndelung repetate)

////////////////////////////////////

prof.ACCuza (PNC) , la Sumar. , (P.1964-1965) / 3 mart.'37

▣ Condamnă atentatul dar ...

▣ Respinge psihoza creată

Nu a luat cuvântul pe data de 2 martie , pentru că **a vrut să se informeze** , să nu facă " o înferare solemnă " - cum au făcut reprezentanții partidelor - **fără să știe motivele pentru care atentatorii au făcut acea faptă .**

Poate **prof Costăchescu** , care vine de la Iași , " **știe mai bine decât noi** " , care au fost **cauzele care au determinat acel atentat .** [-----]

- **Prof.N. Costăchescu** : **Indiferent cine au fost atentatorii , și indiferent care ar fi cauzele , eu cred că dvs, la vârsta dvs și de la tribuna Senatului , nu trebuie să aprobați o asemenea faptă** (aplauze puternice, întreruperi)

- **Mumuianu** : Protestez . **DI prof.Cuza n-a aprobat atentatul.**

- **ACCuza** : D-tale , d-le Costăchescu , **îți interzic să insinuezi .**

Eu nu am aprobat nimic.D-ta visezi că eu aprob.

- **Costăchescu** : **Ați încercat să-l scuzați .**

- **ACCuza** : **Dar n-am încercat să-l scuz** , fiindcă nu știu ce să scuz .

[-----]

- **ACCuza** : **De ce ? Pentru ca să coți din Universitate tinerii care sunt invitați să învețe , pentru ca să scoți din Universitate 40.000 de studenți , pentru că 3 - dacă vor fi studenți, că nici asta nu se știe ! - au atentat la viața rectorului Universității de la Iași .** [-----]

protestez cu toată energia împotriva și a închiderii Universităților,și a acestor procedee samavolnice , pe care eu nu le admit , ca în 24 de ore , fără ca studenții să fie preveniți, să fie scoși astfel din viața universitară [-----]

Dvs infiltrați în sufletele acestor tineri , scoși din Universitățile lor, desnadejdea și introduceți amărăciunea profundă , căci ei nu înțeleg nimic ce înseamnă aceasta , ca dvs să-i scotați din Universități ,

pentru că s-a întâmplat un incident la Universitatea din Iași .

lata de ce vin și **protestez contra acestei măsuri , pe care o cred și profund dăunătoare țării "**

prof.ACCuza (PNC) ; / 3 mart.'37

▣ Da : interzicerea studenților de a se înscrie în partide

▣ Nu : interzicerea studenților de a face politică

[-----]

- **ACCuza** : Dlor senatori, **cât de fericit aș fi să fiu întotdeauna în acord cu dvs , precum sunt acum ! (exclamări) Da, fiindcă dvs protestați contra înscrierii studenților în partidele politice .Sunt absolut de aceeași părere , dar adaog : și din partidele dvs . Sunt în contra politicii de partid , căci această politică de partid a nenorocit țara, astfel cum ați făcut-o dvs !"** Și fiindcă sunt contra acestei politici de partid, **sunt în contra înscrierii studenților în partidele politice .**

lată d-lor că suntem de acord. [-----]

Dar , este și o altă parte cu care eu nu mă unesc, care intră în concepția dvs , **regretabilă concepție**, aceea **că studenții n-au dreptul să facă politică** . [-----]

" Prin urmare **nu se poate admite** , sub nici un cuvânt, **ca să se interzică studenților dreptul de a face politică . "**

- **prof.dr.C.Angelescu** (ministru Ed.Naționale) : **Veți discuta această chestiune imediat** , fiindcă **vine în discuția Senatului legea învățământului universitar "**

Atentatul Tr.Bratu / Senat / 2-3 mart.'37

13.a) **G.I.Brătianu** (PNL-g relațiile cu G de F/ 4 mart.'37

(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37 , pag. 1890 - 1892)

Doc.integral - fișier PNL-g III

Gh.Brătianu / retro'33- 37 , 4 mart.'37

▣ **PNL-g față de Garda de Fier.**

▣ **Partidul de opoziție ? : contra guvernului !**

[LD : Încercând să explice poziția față de Gardă, **Gh.Brătianu** - era istoric și doctrinar ! - îmi oferă o cheie, devenită **regulă** , **axiomă** , în **comportamentul partidelor românești** , privind **valoarea ce trebuia acordată "alianțelor "** electorale sau permanente : **un partid de opoziție , trebuia să lupte contra guvernului !**

Nu aveau importanță nici doctrinele, nici principiile, nici scrupulele morale.

Pentru a-și susține teza, **Gh.Brătianu** invocă un articol al "**dr.George Ohăbeanu** " , (alias **Zaharia Boilă**) , comparându-și poziția , făcându-și alibi, prin aceasta , cu **cel mai democrat , cel mai constituțional , cel mai etc etc partid : PNT** .

Stăruind asupra acestor precizări făcute de Gh.Brătianu , pentru că ele îngăduie tratarea circumspectă a "**pactului de neagresiune**" semnat doar peste câteva luni, între **Maniu -Gh.Brătianu -CZCodreanu** .

Dacă aceasta era o "**regulă de aur**" a opoziției , este foarte **greu să se discearnă corect** , între ceea ce era **valoare doctrinară** și ceea ce era **oportunitate efemeră** .

Chiar declarația aceasta , trebuie judecată prin această grilă.

Cu atât mai mult cu cât **Gh.Brătianu** este - nici el nu știa ! - în **ultimul an, al 7-lea, de opoziție pătimașă față de trunchiul din care se rupsesse !**

Cât de dificil este , pentru istoricul de mai târziu, să urmărească adevărul și să fie obiectiv !]

[LD : vezi **broșura** lui **Zaharia Boilă** , exact pe subiect la **fișier G de F - scrieri**]

După dizolvare ['33] **G de F** a dat o **dispoziție** ca membrii săi să voteze cu :

PNL-2, Manoilescu, Averescu sau Maniu.

Ce valoare efectivă a avut această dispoziție, este greu de spus !

În orice caz , ele **nu compensau voturile furate de PNL-1 !**

După aceea, s-a căutat cu **stăruință și fără scrupule**, să se împrăștie

o atmosferă de calomnie, de complicitate , care au mers până la **percheziții nocturne** , și **refuzul dreptului la replică și protest** (prin cenzură) .

Dacă era vorba de a examina **atitudinea partidelor politice față de Gardă,**

de ce să se oprească la ziarul său, și nu la **cel mai răspândit ziar din Ardeal** , **care scria** cu câteva zile în urmă :

" < S-ar putea descoperi lacune în atitudinea noastră .[a PNT]

S-ar putea spune că noi nu am atăcat totdeauna și atât de categoric , Garda de Fier , cum ar pretinde-o distanța dintre concepțiile noastre politice.

Dar nu am făcut excepție cu Garda de Fier.

O atitudine similară am observat și față de celelalte grupări .

Un ziar independent de opoziție , cum suntem, trebuie înainte de toate

să lupte cu guvernul , și numai în acea măsură cu opoziția, cât este inomisibilă nevoie.

Tot din aceste motive am avut aceeași atitudine față de gogști și vaidști .

Nu am atăcat pe gardiști, fiindcă nu ne-au atăcat nici ei >

Ziarul este "**România Nouă**", și articolul este semnat **dr.George Ohăbeanu**, care, dacă nu mă înșel, este **dl Zaharia Boilă**, a cărui situație politică nu am intenția s-o discut, însă ale cărui **principii democratice și constituționale** cred că **nu sunt puse la îndoială de nimeni**.

Dacă aceasta este situația noastră și a altora, să examinez atitudinea guvernului față de această problemă. "

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

13.b) Corneliu Zelea Codreanu, Cercul și Manifeste, 1927-1938,

Colecția "Europa", **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981

CZCodreanu / 4 mart.1937

▣ **Circulara 42 : atitudinea față de Maniu**

[**LD : vezi și Circulara 10 ("Prorunca Vremii" / nov.'35)**]

În urma articolului intitulat "Iuliu Maniu", publicat în "Buna Vestire" (nr.10, 3 mart.'37) CZC atrage atenția tuturor legionarilor privind Circulara cu "Porunca Vremii", care **trebuie aplicată și în acest caz**.

"Acest ziar nu este legionar. **Ne este prieten și-l susținem.**

N-aș dori însă ca punctele de vedere ale ziarului să poată fi confundate vreodată de către legionari, **ca puncte de vedere ale Mișcării legionare**.

De aceea : Citiți ziarul, susțineți-l cu drag ; **dar stați în gardă**, căci cum e și natural, **nu totul ce e scris acolo, se află pe linie legionară.**" [-----]

Mișcarea legionară **nu împărtășește p.d.v din acel articol**,

cu privire la **intenția ce i se atribuie d-lui Maniu < de a capta tineretul curat >** -

deoarece socotim că **d.Maniu nu ne poate ofensa** crezând despre noi că putem fi o marfă de

captat - și **nici cu aprecierile cari i se aduc**. Peste alte deosebiri, **noi credem că d.Maniu**

este un om corect și de ținută morală, într-o țară care moare în fiecare zi din lipsă de

ținută morală, după cum se uneltește ceas de ceas și contra tineretului.[-----]

Cerem : să ni se dea măcar **dreptul de a ne respecta** acei cari,

nefiind din aceleași tabere de păreri,

simțim în carnea noastră sulețele aceloraiși uneltitori "

CZC / 4 mart.'37

14.) Incident diplomatic : ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin, 9 mart.'37

(DAD , MO nr. 44, șed. de marți, 9 mart.'37 , p. 2042 - 2048)

(D.S. , MO nr. 40, șed.de marți, 9 mart.'37, p. 2259 - 2270)

Cameră (dimineața) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;

b) **Armand Călinescu** (PNȚ) , c) **Gh.Brătianu** (PNL-2) ,d) **Gr.Iunian** (PRȚ) ,

e) **Oct .Goga** (PNC) , f) **Adam Ionescu** (Fr.Rom.) - declarații , replici, polemici

Senat / dupăamiaza) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;

b) **Grigore Filipescu** (P.Conservator) , c) **DRIoanițescu** (Fr.Românesc-Vaida) ,

d) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) , e) **ACCuza** (PNC) , f) **N.Iorga** (PND) -replici ;

g.) **Vict.Antonescu** - concluzie finală . **Doc.integral , fișier Politică externă , VII**

a) **Victor Antonescu**

▣ **Guvernul consideră incidentul închis.**

b) **Armand Călinescu** (PNȚ)

e) **Oct .Goga** (PNC)

▣ **Un incidint diplomatic " forțat "**

▣ **Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătărescu**

- a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) **Senat**
 c) **DRloanițescu** (Fr.Românesc-Vaida)
 ▣ **Capcana-pretext întinsă de PNȚ .**
 ▣ **Echivocul declarațiilor guvernamentale**
 ▣ **Confirmarea declarației Fr.Românesc.**
 d.) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) /
 ▣ **PNȚ : încercarea de a provoca căderea guvernului ;**
 f.) **N.Iorga** (PND)
 ▣ **Guvernul = apărătorul demnității naționale**
 ▣ **Suveranul - simbolul , arbitrul suveranității**
 ▣ **Răspunsurile firești ale lui Tătărăscu și Antonescu**
 g.) **Vict.Antonescu** // - concluzii - 9 mart.'37
 ▣ **N.Iorga : concluzii înțelepte , pertinente,**
 ▣ **Același gând și scop în politica externă.**
-

a.) **Victor Antonescu / Cameră , dimineața , 9 mart.'37**

▣ **Guvernul consideră incidentul închis.**

[Intrând în incintă , este primit cu vii aplauze de pe băncile majorității PNL.

În ședința din **16 febr.** , deputat **Armand Călinescu** a adresat guvernului o **comunicare** cu privire la **participarea unor reprezentanți diplomatici** la ceremonia **înhumării celor doi voluntari români , morți în războiul civil din Spania.**

În răspunsul său , **prim-ministru Tătărăscu** a arătat că

guvernul va verca și soluționa acest incident .[-----]

" D-lor deputați , **guvernul român** având în vedere **rezultatele cercetărilor făcute** ,
și luând act de explicațiile ce i s-au dat acum

și de sentimentele de prietenie

față de țara noastră exprimate cu acest prilej ,

preocupat și el în interesul păstrării și dezvoltării **legăturilor amicale**

ce avem cu Germania , Italia și Portugalia , a hotărât să considere incidentul închis "

////////////////////////////////////

b) **Armand Călinescu (PNȚ) / 9 mart.'37**

▣ **Atitudinea contradictorie a guvernului .**

[LD : îmi este lehamite să fișez toată această lungă hărțuială a lui Călinescu :

când a avut a dreptate guvernul ? ; dacă a greșit Tătărăscu ? ; care este , în acest caz ,
 situația președintelui de Consiliu ? ; este el dezavuat și de aceea nici nu a venit în parlament ? .

Departate de a vădi același curaj și în ce privește statele implicate în incident , el este obsedat
 doar de un lucru : **cu orice risc și cu orice preț , guvernul să plece !**]

Recapitulează conținutul comunicării lui din 16 februarie și **răspunsul dat atunci de Gh.Tătărăscu** , citând pasaj cu pasaj .]

" [la 16 februarie] **guvernul a considerat** acea participare
ca o înfrângere a uzanțelor diplomatice . "

"Vine astăzi onoratul domn ministru al Afacerilor străine ,
și ne aduce soluțiunea , care însemenează , ce ?

Că nu , participarea la o ceremonie religioasă **nu constituie o înfrângere a uzanțelor diplomatice** și că , **nu au urmărit miniștrii străini o imixtiune în afacerile interne ale țării "**

"Ei bine d-lor , este oare o asemănare între **punctul de vedere** exprimat de guvern
 la **16 februarie** , și **punctul de vedere** exprimat de același guvern astăzi ? (**aplauze la PNȚ**)
Sau este o deosebire fundamentală , o atitudine absolut contradictorie ?

D-lor , cum se explică asta ? Ce s-a întâmplat între timp ? Cum ați ajuns aici ?

Care este situația d-lui prim-ministru ? (**aplauze , bravo , la PNȚ**)

- **dr.Lupu** : O definește însăși absența sa [**Tătărăscu**] de aici .

- **Călinescu** : Care este situația d-lui **președinte al Consiliului**, care se vede **astăzi dezavuat ? Care mai este prestigiul său ?**

[-----]
Armand Călinescu (PNT) / 9 mart.'37

▣ **Lezarea demnității Statului**

▣ **Blam pentru prim- ministru**

▣ **Precedent periculos**

" Cât pentru documentul diplomatic [-----] lăsând deoparte incidentul în sine [----] cine **definește caracterul participării** unui ministru străin **este însuși ministrul în chestiune** , printr-o declarație subiectivă a lui .(**aplauze , bravo la PNT**)

Cum este posibil aceasta ? Cum ați putut ajunge la o asemenea soluțiune ? [-----]
 Ați acceptat ca asemenea caracterizări să rămână la alegerea însăși a persoanei ministrului străin .[-----] Ei bine, acesta **este un principiu inadmisibil**, și **crează un precedent periculos** .(**aplauze , bravo la PNT**)

Și eu mă întreb : **cum ați putut accepta** o asemenea explicație? [-----]
 Aceasta **este inadmisibil** și eu **aștept de la dl ministru de externe , o declarație liniștitoare în această privință** .

" Așa dar, **prin soluțiunea** pe care a adus-o astăzi guvernul, **în primul rând, nu a rezolvat problemele superioare ale demnității Statului** așa cum a spus-o același guvern la 16 februarie 1937.(**aplauze , bravo la PNT**) ;

în al doilea rând, a adus o soluțiune care constituie un blam o înfrângere a primului ministru.(**aplauze , bravo la PNT**) ;

și , în fine , **în al treilea rând a adus o soluție care , prin unele puncte cuprinse în ea, constituie un precedent periculos** pentru ziua de mâine . .(**aplauze , bravo la PNT**)

În asemenea condițiuni , trebuie să regret că **guvernul nu a fost în măsură să salveze interesele țării** [-----]

Regret acest lucru și **țin în mod formal să exprim neîncrederea partidului nostru în acțiunea guvernului liberal** . .(**aplauze , bravo la PNT**) [-----]

și pentru că , cu asemenea atitudini , **dvs ați suferit înăuntru atâtea umilinți , era natural să ajungeți în situația externă la asemenea momente delicate** " .

(**aplauze , bravo la PNT**)

- **Justin Stănescu** : **Noi nu primim lecții de la nimeni !**

- **Călinescu** : "D-lor, dl **președinte al Consiliului de miniștri a ridicat tonul în vorbă ; dar a coborât , în fapt , demnitatea guvernului** ".(**aplauze prelungite la PNT**)

//////////////////////////////////// [-----]

e) **Oct .Goga (PNC) / 9 mart.'37**

▣ **Un incident diplomatic " forțat "**

▣ **Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătărescu**

▣ **Dreptatea lui , a lui Goga .**

[LD : că este **mulțumit** de răspunsul lui Antonescu , mai bine zis **de răspunsul diplomaților implicați**, nu putea să mire pe nimeni .Repetă (citându-se) considerațiile făcute în prima dezbatere .**Semnificativ** mi se pare la el **o creștere de aroganță, de ton, de manifestare , pusă pe seama opiniei publice** , al cărui exponent se considera .

Dacă rezultatele la alegerile din nov.'37 , nu le-ar confirma, atunci declarațiile sale puteau fi date uitării. **Realitățile l-au confirmat** . Și atunci , care era **pulsul opiniei publice ?**

" Declar de la început și cred că reprezintă opinia publică din țară, când exprim **mulțumirile mele** că , în sfârșit, **s-a lichidat acest incident** , care , trebuie să declar de la început ,

N.Iorga / 9 mart.'37

▣ Guvernul = apărătorul demnității naționale

▣ Suveranul - simbolul , arbitrul suveranității

[LD : Iorga calm , liniștit , nepătimaș , aparent modest , întrunind atâtea calități pe care chiar el le enumeră . Cred și simt că era ascultat . În acel loc , în acel moment .

Dar în afară ?! Dar el înțelegea generația tânără ?]

- **Iorga** : "Dle președinte , d-lor senatori , să-mi fie îngăduit să spun câteva cuvinte de bun simț , de amintire adevărată și de prevedere în care , în rândul întâi , intră acel bun simț , pe care îl mai reprezentăm câțiva , poate și din cauza locului de unde venim , poate și din cauza experienței noastre , poate și din cauza studiilor noastre , poate și din cauza impresiunii pe care ne-o fac anumite împrejurări din jurul nostru , pe care nu le-am dorit , cum au fost acele încercări pe care vom căuta să le îndreptăm , și cred că lucrurile o să meargă bine .

" Dar nu am nici cea mai mică intențiune să dau lecții cuiva , și sunt foarte convins că eu nu am misiunea de a apăra demnitatea României . Eu cred că demnitatea României o apără guvernul care este , iar dacă Suveranul își dă seama că această demnitate nu este bine apărată , atunci trebuie să vină altcineva ca să o apere .

"Fiindcă , dacă vom avea toți grija demnității României , nu ne înțelegem totdeauna , și , prin urmare , nu se știe totdeauna unde se găsește grija acestei demnități . "

[-----]

Și în această ședință s-a mai afirmat încă un lucru ,

că în lumea aceasta , care este acum împărțită după două ideologii , după ideologia democratică , aluncând în unele locuri spre **Sovietism** , și , după ideologia fascistă , care poate să meargă până la o tiranie , pe care eu o declarăm cea mai mare dușmană a civilizației umane , fiindcă împotriva anarhiei , se produce reacțiunea imediat , dar împotriva tiraniei , este foarte greu de sub călcâiul celui ce și-a așezat cizma pe creștetul oamenilor , să se jungă la același răspuns imediat și prin urmare , la aceeași acțiune salvatoare ,

s-a afirmat , în aprobarea dvs , a tuturor , că noi suntem

și împotriva revoluției sovietice

și împotriva atentatului la libertate , care ar însemna un guvern altul decât

guvernul sprijinit pe Constituția noastră ,

și pe așezămintele moștenite de atâtea generații de înaintași de ai noștri ." (aplauze)

[-----]

N.Iorga (PND) / 9 mart.'37

▣ Răspunsurile lui Tătărescu și Antonescu "

[----] au fost două manifestări ale ministerelor :

manifestația celui [**Tătărescu** , 16 febr.] care a vorbit în ședința de la Cameră

și manifestarea , deosebită ca temperament , a celui [**Antonescu**]

care are grija afacerilor străine și care întrebuițează limbajul

care se impune întotdeauna , când se găsește cineva în fruntea ministerului

care îngrijește de legăturile noastre cu străinătatea .

" **Concluzia** : Concluzia trebuie să fie aceasta : în momentul da față ,

când civilizația omenirii este în primejdie , când toți oamenii de bine întrebuițează

toate silințele lor , toate mijloacele lor ca să împiedice o ciocnire ,

când avem același patrimoniu , toate popoarele , pentru a-l apăra ,

când acest patrimoniu poate să fie distrus , cum a fost distrus în momentul de față

în Spania , într-o rasă care nu știu dacă se va mai ridica vreodată

și , în orice caz , în ruine , care nu știu dacă se vor mai putea reface

și într-o stare de spirit care nu va putea reveni,
primim orice declarație de bună cuviință
și, în orice caz, de respect față de această țară bună și față de acest popor loial,
care nu provoacă pe nimeni și care, în schimb, firește, nu înțelege a fi provocat de nimeni,
pentru a merge tot pe drumul său natural, pe care a pornit. [-----]

" Căutați ca anumite întigi să nu prindă.

Să ne ocupăm de ale noastre dinăuntru, care cuprind astăzi așa de grele probleme.

Să rămânem legați de alianțele noastre, prin care ni se garantează viitorul.

Față de toată lumea să fim plini de acea precauțiune, dar și de acea prietenie
care să așeze România în rândul popoarelor

ce nu s-au lăsat turburate de curente extreme,

care înveninează omenirea astăzi,

căci urmăm acea linie dreaptă prin care acești oameni părăsiți de toată lumea,

așezați în mijlocul celor mai mari primejdii,

au știut să se păstreze etnicește întregi și

să aștepte cu o răbdare de două mii de ani

ca să-și creeze o patrie întreagă la care aveau dreptul. "

(**Aplauze puternice, unanime, îndelung repetate**)

////////////////////////////////////

Finis dezbaterea " incident diplomatic " / 13- febr.- 9 mart.'37

15.) **dr.C.Angelescu** :Legea pentru învățământul universitar (modificări) Senat , 5
mart.'37

prof.Teofil Sauciuc Săveanu (PNȚ)

(D.S. , MO 38, 39 , șed. din 5 și 6 mart.'37)

prof.Teofil Sauciuc -Săveanu (Univ.Cernăuți) (PNȚ) / 5 mart.'37

[LD : prof.de Litere , fost decan al Facultății, fost rector al Universității din Cernăuți ,
considera că Legea din 1932 ajungea ca să curme toate inconvenientele
și să pună capăt tuturor scăderilor din universitate .

Cu experiența a peste **30 de ani de învățământ**, ca **fost decan și rector ales** ,

nu pentru a face opoziție de dragul opoziției, cum spunea prof.Iorga în strălucitul discurs,

vrea să-și spună părerea că **acest proiect de lege este " un cod penal al universității "**,
este o **"lege polițienească"** și mai este și **" jignitoare "** pentru profesorii care și-au făcut
datoria , și , cu cele **3 duzine de articole**, mai este și **" inoperantă , ineficientă "**

" Mă tem că această lege va fi **o dovadă în plus a faptului că legile se fabrică la noi**
pentru a ocoli o greutate , nu pentru a se înlătura cu desăvârșire.

Și legea aceasta , care se ocupă **mai mult de formalism**, care nu atacă problema de fond,

va contribui , prin nerespectarea ei , prin încălcarea ei, și mai mult,

la știrbirea autorității de Stat, a cărei lipsă se constată tot mai mult,

și tot mai dureros , în atât de multe direcțiuni . "

Legea învă.universitar / 5 mart.'37

16.) **Pr.de lege ptr. Prelungirea stării de asediu** (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13
mart. '37

Aurelian Benteoiu(subsecretar deStat, justiție) **I. Damian** (raportor)

a.) **Vasile-Rădulescu -Mehedinți** (PNȚ) b.) **Iosif Jumanca** (PSD)

c.) **DRIoanițescu** (Fr.Rom.) d.) **N.Iorga** (PND)

(D.S., MO 43, șed. de vineri, 12 mart.'37, p. 2466 - 2479)

Doc.integral - fișier Index legislativ.

[LD : legea a stârnit discuții agitate și în Adunare Deptaților.

Am ales totuși **dezbaterile de la Senat** , în speranța ca în maturul -corp , voi afla
o atmosferă mai responsabilă , și pentru că mulți dintre **senatorii acestei legislaturi** ,

fuseseră guvernanți sau deputați în legislaturile trecute]

▣ Legea

a) Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)

- ▣ **Starea de asediu .**
 - ▣ **Starea de asediu din mart.'33** [gouv.PNȚ- Vaida]
 - ▣ **Starea de asediu din dec.'33** [gouv.IGDuca]
 - ▣ **Dizolvarea G de F**
 - ▣ **Măsurile legislative recente**
 - ▣ **Competințe prea mari instanțelor militare**
 - ▣ **Încălcarea Constituției**
 - ▣ **Abuzul puterii executive**
 - ▣ **Anarhia spirituală ; Criza de autoritate**
 - ▣ **Creșterea puterii executive în detrimentul legislativului**
 - ▣ **Modificarea Constituției !**
 - ▣ **Echivocul guvernului PNL, cramponarea de putere**
-

a) Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) (p. 2471-2473) / 12 mart.'37

[LD:atenție! am dat citate la fișier Parlament VIII și Legislația liberală]

[LD :raportor la mesaj ,Cameră, '32/ '33, legislatura PNȚ, gouv.Vaida ; magistrat, avocat

După polemicele de rigoare , cu opinii fluctuante, în funcție de interesul de partid, va ajunge și el la **cunoscutul slogan al PNȚ : guvernul PNL să plece !**

Noutatea - nu absolută , ci uitată o vreme - constă în cerința **modificării Constituției** , care trebuia să fie **opera unui alt partid decât PNL**, având în vedere **carențele dovedite de Constituția din 1923 .]**

▣ **Starea de asediu .**

" D-le președinte, d-lor senator, va trebui să examinez în câteava cuvinte și în mod sumar , **cauzele care au creat situațiunea** de astăzi și să mă ocup și de **răspunderea pe care o aveau partidele politice** pentru această situație.

În al doilea rând , va trebui să vedem dacă situațiunea aceasta este atât de gravă încât să necesite **prelungirea stării de asediu**.

Voi mai arăta apoi care vor fi **consecințele aplicării actualei legi** de prelungire a stării de asediu , într-o formă mai grea decât altădată ; adică , **care va fi greutatea aplicării** , din cauza **grabei cu care a fost alcătuit** acest proiect de lege .

În urma acestei analize, voi arăta ce cred eu că trebuie să facă guvernul liberal azi, privitor la această **problemă constituțională** - pentru că starea de asediu este într-adevăr o problemă constituțională.

[-----] nu trebuie uitat că , **de la 1864** , când există **data primei legi de stare de asediu** , **această stare excepțională** nu s-a aplicat decât **în timpul mișcărilor țărănești de la 1907** , și **în timpul războiului** , de atunci n-a mai fost aplicată , **decât în timpul din urmă** , când , într-adevăr , **s-a permanentizat** .

[**LD** Readuc aici din fișierele anterioare declarații vechi]

C.Z.Codreanu , Interpelare , 6 apr.'32

(DAD, MO. 80, ședința din 6 apr.'32 .)

[LD:protestînd pentru **desființarea Gărzii de fier** de către **guvernul Iorga -Argetoianu**]

Cum să fie desființată o organizație desființată deja ? !

Garda de Fier a fost desființată prin "actul de guvernămînt greșit și nedrept"

al lui **Ion Mihalache la 1 ianuarie 1931**,

pe motiv că **ar fi fost "anarhică și subversivă"**

Armand Călinescu (PNȚ) , 5 apr.1934

(DAD, MO 39 / 1934, ședința din 5 apr.'34, p. 1689)

[LD : **Ministr.de Interne-Ion Mihalache ; Subsecretat de stat -Armand Călinescu**]

După **dizolvarea Gărzii de Fier (1ian.'31)**

guvernul național-țărănesc a reușit să risipească organizația.

A arestat pe agitatorii principali și, sub inculpare de complot împotriva siguranței statului a trimis înaintea tribunalului pe :
Codreanu, Stelescu, Banu, Totu, Dănilă ș.a.
Toate instanțele de judecată au achitat Garda de Fier ,
ceea ce a avut drept efect încurajarea ei ,
încît la revenirea PNȚ la guvern , în 1932.
Garda de Fier era partid politic, cu participare la alegerile
organizate de gov.lorga, aveau reprezentanți în Parlament

N.lorga : (DAD, MO 76, șed. din 2 aprilie '32)

" Am dizolvat < Garda de fier > și aceia care au făcut tulburări ,
fac parte din Garda de fier. Voi cere universităților
să-i scoată pe gardiști și pe comuniști."

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)

▣ Starea de asediu din mart.'33 [gov.PNȚ- Vaida]

" Reamintesc în mod cronologic că, atunci când Partidul liberal a venit la putere ,
nu exista stare de asediu .

Este adevărat că , în 1933, în urma unor mișcări de la atelierele Căilor ferate ,
mișcări pe care le cunoaștem cu toții , s-a aplicat starea de asediu cu foarte mare timiditate .

- lorga : Când ?

- VRM: Legea stării de asediu s-a aplicat în 1933, începând din martie, timp de 6 luni.

- lorga : Cine era la guvern ?

- VRM : DI Vaida .

- M.Negură : Național-Țărăniștii .

- VRM : Da, eu n-am venit aici ca să falsific adevărul istoric .

- DRloanițescu (Fr.Rom.Vaida) : Noi am făcut cele mai mari realizări , cu PNȚ

- VRM: Care sunt realizările de atunci , e altă chestie, dar eu , deocamdată ,
țin să stabilesc că guvernul național-țărănesc - dacă țineți să mă exprim așa -
a aplicat starea de asediu într-un moment excepțional , când ordinea publică
era amenințată prin cunoscutele greve de la atelierele Căilor ferate din București .
Conducerea partidului a fost atunci în contra stării de asediu , cum am fost și eu

Dar, probabil, că acele mișcări , de la ateliere ...

- lorga : Care nu făcea ca toată țara să fie pusă sub stare de asediu .

S-a făcut o mare prostie sângeroasă cu acele ateliere de la Grivița ,
și acele greșeli trebuiau să fie îndreptate , nu să se întindă în toată țara
starea de asediu .

- VRM: Am spus că di Vaida era în dezacord cu partidul, pe această chestie
a stării de asediu. Fapt este că starea de asediu a fost înființată pe 6 luni, fără prelungire, "

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▣ Starea de asediu din dec.'33 Guv.IGDuca

#Dizolvarea G de F=o gravă greșală

" Când a venit la putere Partidul Liberal ,a găsit în țară o stare normală constituțională ,
dar a luat o măsură , care este sursa adevărată a actualei stări de lucruri .

În decembrie 1933, în ajunul alegerilor , guvernul liberal a găsit de cuviință
să dizolve o grupare politică și aceasta a fost sămânța de anarhie aruncată ,
care a dat roadele cunoscute

Căci nu era permis ca guvernului liberal ,fără un text de lege , să dizolve o grupare
politică în timpul alegerilor , pe motivul că ar putea avea mulți aleși în Parlament.

Nu era nici un pericol pentru România dacă gruparea " Gărzii de Fier" ,
ar fi avut în Parlament câțiva reprezentanți . Ar fi fost mai bine ca dâșii să fie aici
decît să se creeze , prin dizolvare, starea de lucruri ale cărei efecte le resimțim și astăzi .

- lorga : Eu știu că pe vremea mea a fost dizolvată Garda de Fier.

Ne-am judecat acolo, la Ministerul de Justiție, înaintea magistraților, și acolo s-a hotărât dizolvarea. Dacă nu exista, ce ați dizolvat? Lămuriti.

- **VR-M**: Guvernul Duca a dizolvat Garda de Fier printr-un act administrativ.
- **Iorga**: Era dizolvată de pe vremea mea!
- **VR-M**: În 1934, în aprilie, guvernul liberal a votat o lege, așa zisă pentru apărarea Statului, prin care s-a dat dreptul guvernului să dizolve o organizație politică. Prin urmare, în nov.sau dec. 1933, când s-a dizolvat acea grupare politică, s-a făcut în afară de legile existente.
- **Iorga**: Eu am dizolvat-o! Căutați la Ministerul Justiției!
A fost o judecată în toată legea. Am fost împreună cu dl Argetoianu, când s-a discutat dizolvarea acestei organizații și a "Cultului Patriei" Amândouă s-au dizolvat.
- **VR-M**: D-le prof, fapt este că la aprilie 1934, s-a votat legea pentru apărarea Statului, și prin art. 7, s-a dat dreptul guvernului să dizolve.

Eu nu-mi reamintesc ceea ce-mi spuneți dvs

Eu știu foarte bine că Garda de Fier a fost dizolvată de guvernul Duca și, în orice caz, dizolvarea unei organizații politice, înainte de apr.1934, nu a putut să fie decât un abuz.

Îmi reamintesc foarte bine că această hotărâre a guvernului liberal, s-a luat într-o noapte, spre marea surprindere a tuturor juriștilor din România.

Tot atunci s-a făcut cunoscut comisiunii electorale, că nu mai poate să primească declarațiunile de candidaturi din partea acestei grupări.

- **prof.N.Iorga**: Aveți dreptate! Noi am dizolvat "Cultul Patriei"
- **VR-M**: Cultul Patriei nu era organizare politică cu drept de a pune candidați. Și atunci, d-lor, nu înțeleg să justific asasinatul politic care s-a comis, dar revolta a fost așa de mare în acești oameni, încât am convingerea că din clipa aceea, organizarea această politică a luat proporții îngrijorătoare și nu ar fi constituit azi o atât de mare teamă, fără acest act abuziv al guvernului. D-lor, țin să stabilesc, pentru analele parlamentare, că în această chestiune Guvernul Liberal poartă o mare răspundere "

[LD : 13 nov.2003 . Oare de ce dădeau legi care nu se respectau ?

Nu este prima oară când mă duce gândul că în România, Justiția a fost în mare suferință, și că așa-zisa a III-a putere în Stat... de fapt nu păzea aplicarea legilor ci... era stat în stat . Pentru ca altfel ... sunt absurde următoarele dialoguri]

Aduc și în acest caz un doc. din urmă, de pe vremea gov.PNȚ]

Ordonanța pentru aplicarea stării de asediu, 5 febr.'33

("Adevărul" din 7 febr.'33)

Fiind însărcinați cu aducerea la îndeplinirea înaltului Decret Regal 201 prin care s-a declarat starea de asediu, în baza legii ptr. autorizarea stării de asediu (4 febr.1933) ordonăm următoarele: [-----]

Art.4.Pot purta uniforme doar membrii instituțiilor de stat autorizate.

Purtarea de alte uniforme neautorizate este interzisă.

Art.5.Interzicerea purtării de embleme sau insigne neautorizate.

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▣ Măsurile legislative recente

▣Competințe prea mari instanțelor militare

[LD :Chestia cu "luptele electorale", categoric vine de departe, din negură de vremi !

Făceau parte din "tradiția" haiduceasco-mioritică, nu-i așa ? !

Bătaia pentru o idee, folosirea " rețevului" în lupta electorală erau puse în discuție .

Democrația, legile, complicaseră lucrurile, provocaseră dilema : guvernul să-și facă datoria, să aplice legile ! ; dacă le aplica, producea anarhie !

Totul era în funcție de " necesitățile" partidului interesat !

În funcție de asta, guvernul primea felicitări sau era blamat !

Este la fel de adevărat că, **guvernul Tătăraescu** poate fi suspectat de **tactica de a lăsa adversarii să se încaiere reciproc** (în acel caz țărăniștii și cuziștii)pentru a se putea "spăla pe mâini" de folosirea jandarmilor.Eu cred că **așa ar trebui să sune "adevărul istoric"** , că el nu ar trebui să supere pe nimeni ,și că poate fi explicat ca mentalitate , istoric, cultural, etic, temperamental .]

" Dar d-lor, vreau să stabilesc cui se datorește această înrăutățire a situației , pentru că e bine să se știe cine poartă răspunderea celor ce se petrec azi.

Azi venit astăzi cu legea contra purtării uniformelor, introdusă în **legea stării de asediu** .

Dar, vă amintesc că la 12 mai 1933 s-a votat [**guv.PNT**]

Legea pentru reprimarea unor noi infracțiuni contra liniștii publice,

care la art. 27 spune : **< Purtarea în public de embleme nepermise ,**

se va pedepsi cu închisoare corecțională de la 15 zile până la 3 luni ,

iar uniformă sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice .>

Mi-aduc aminte că dl ministru de Justiție s-a plâns în fața Parlamentului

că **n-a avut concursul puterii judecătorești** și că acei studenți , care purtau uniforme , **au fost puși în libertate** . Întreb pe dl ministru de justiție .

a aplicat vreodată această dispozițiune care spune : **< uniformă sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice > ?**

- **Iorga** : Am asistat la discuțiune și am spus : **nu o veți aplica !** și când mă duceam spre Vălenii de Munte, pe drum, îmi dau onorurile un număr de tineri îmbrăcați în **cămăși albastre [cuziști]** **Legea se votase seara** .Eu am făcut atunci cu mâna , cum fac tuturor persoanelor a căror atitudine îmi displace .

De ce nu ați executat dvs întâi ? Câștigați, căci se putea face un bazar de cămăși albastre , iar venitul l-ați fi trecut la buget ! (**ilaritate**)

- **VR-M** : "**Sub guvernarea național-țărăniștă , mișcarea aceasta nu a luat mare proporție ca să fie nevoie de o aplicare strictă a legii** **Pe acea vreme, portul cămășilor nu constituia o amenințare a ordinii publice .**

- **Iorga** :Trebuie să recunoaștem că **dvs aveți monopolul unei singure cămăși !** **De la aceasta , să știți, au plecat toate celelate !**

Să ne îmbrăcăm ca toată lumea și să vedeți ce bine va fi !

- **VR-Mehedinți** : [**în campania electorală, 1936, Mehedinți**] ...era în mâna guvernului de a restabili liniștea la Mehedinți. În ziua când guvernul s-a văzut **în fața unui pericol mare** , **a luat într-adevăr dispoziții legale**, trimițând acolo pe **generalul Pârâianu** și un comisar de la Înalta Curte de Casație , **dl Bădescu-Roșiori** .

Trebuie să aduc **omagiul meu acestor distinși reprezentanți ai puterilor Statului**.[-----]

Generalul **Pârâianu** care , ca un adevărat ostaș, **și-a făcut datoria** .

Dar toate organele de Stat nu și-au făcut datoria.

Nici o dată nu s-au amestecat în luptele electorale ca la Mehedinți .

- **Iorga** : **Nu și-au făcut datoria ; dacă eu eram la guvern**, cum ași fi văzut că **vă luptați două armate , le închideam pe amândouă** **și proclamam candidatul guvernului !** (**ilaritate**)

- **VR-M** : Dle profesor Iorga, trebuie **să facem deosebirea între oamni pașnici** , care-și exercită dreptul de vot, și între **cei care vin din altă parte** , pentru ce ? **pentru a intimida pe pașnicii alegători** .

Am vrut să învederez că **guvernul ,dacă într-adevăr și-ar fi făcut datoria, ar fi avut la dispoziție și aparatul necesar și dispozițiile legale** , cu care s-ar fi putut menține ordinea.

Dar n-a făcut-o ! Este o mare răspundere a Partidului Liberal.

Acum credeți că ați făcut foarte mult cu această lege, și că **veți ajunge la rezultatul scontat**

În regulă generală, **toate aceste măsuri cred că sunt menite să sporească anarhia**

care este în momentul de față în țară , mai ales după aceste **dispoziții draconice a căror aplicare va fi foarte dificilă** , fiindcă atunci când se va aplica această lege , **se vor ivi discuții înaintea instanțelor judecătorești** ,

care vor da naștere la procese interminabile .

[----- citează articolele din lege care fac trimitere la instanțele militare-----]

"Cineva , pentru o simplă lovire, este trimis la tribunalele ordinare,

dar dacă cineva a făcut **acest delict pentru o idee**, atunci este **justitiabil de instanțele militare !**

- **Eduard Racovitză** : Foarte bine !

- **VR-M** : Eu nu sunt contra rigorilor legii Dar **vă închipuiți ce discuțiuni interminabile vor fi înaintea instanțelor !** I-am dat o palmă , fiindcă nu mi-a plăcut **obrazul lui** , sau fiindcă nu mi-a convenit **păreră lui ?**

Prin urmare, **orice delict electoral va merge** în împrejurarea aceasta **înaintea instanțelor militare** , pentru că în materia aceasta , **toate delicturile au la bază ideile politice** .

Dacă cineva va spune : sunt național-creștin , ori național-liberal , și **dacă pentru susținerea părerilor se vor întâmpla violențe**, **toate vor merge înaintea Consiliului de Război !**

- **Aurelian Benteoiu** (subsecretar Justiție) : "**Legea este foarte clară , iar scopul legii cred că este binecuvântat .**

Trebuie să înceteze odată, ca reteveul să fie argument în controversele politice ? (**aplauze puternice la PNL**)

- **VR-M** : Mă mir că dvs , care sunteți avocat , nu vă dați osteneala să examinați defectele legii **Cine judecă pe acest infractor ?** Pentru că legea nu este clară ."

[**înșiră o serie de art. indicate ca intrând în categoria acelor delicturi**]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNT) / 12 mart.'37

▫ **Încălcarea Constituției**

▫ **Abuzul puterii executive**

- **VR-M** : " Prin acest proiect , dvs mai **creați un precedent** , care se întâlnește pentru **prima oară în anele juridice ale României** . S-a mai creat starea de asediu această stare excepțională - dar nu a fost accentuată ca astăzi, creați **o competență specială** , fiindcă spuneți prin **art.X** :

< Guvernul este autorizat de a extinde teritorial starea de asediu , în condițiile determinate mai sus, asupra tuturor localităților , județelor, sau regiunilor , în care o va socoti necesară , precum și a trece în competența instanțelor militare , orice altă infracțiune , afară de cele prevăzute în prezenta lege și care ar fi în legătură cu liniștea publică sau siguranța Statului. >

" D-lor nu este posibil să lași ca Guvernul, printr-o simplă decizie , sau Consiliul de miniștri, printr-un Jurnal, să sustragă pe împrișinat de la judecătorul pe care i-l dă Constituția" .

- **Aur.Benteoiu** : " Nu. Se creează cel puțin pentru a doua oară , fiindcă la 1933 , când prin lege s-a autorizat principial ca guvernul să instituie starea de asediu [-----] **Deci nu prin lege s-a determinat competența, ci prin Decretul nr. 201 din 4 februarie 1933** Prin urmare, **iată un precedent foarte apropiat , pe care ai fi avut datoria să-l cunoști , fiindcă este o creațiune a partidului d-tale" [-----]**

- **VR-M** : " Situația de fapt n-a fost asta la 1933 , pentru că , atunci, când s-a declarat pentru prima dată starea de asediu, **nu s-a făcut nimic altceva decât o simplă trimitere la decretul de la 1864** , iar în Decretul de la 1864 , se arăta ce intră în competența instanțelor militare.[-----] avem un text clar din Constituție , care arată **când și cum** se instituie starea de asediu. **Dvs zâmbiți** , în loc să-mi răspundeți , pentru că , în definitiv , **Constituțiunea din 1923 este opera dvs** ...

- **Benteoiu** : Eu știu mai puțin **Drept constituțional** decât d-ta, de aceea te rog să-mi spui **când tolerează Constituția starea de asediu ?**

- **VR-M** : **Constituția are un articol expres în care spune în caz de pericol de Stat** , se va putea institui starea de asediu .

- **I.Damian** (rapotor) :Dacă nici acum nu este un pericol de Stat , nseamnă să negăm complet evidența.

- **VR-M** : Cum este posibil ca un pericol de Stat să dureze de 4 ani ?!
Trecând peste Constituția din 1923 , care interzice cenzura în mod formal
Pe baza cărui text mențineți cenzura ? "

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▫ Anarhia spirituală ; Criza de autoritate

▫ Creșterea puterii executive în detrimentul legislativului

"Eu sunt alături de dvs în a recunoaște că există o situație grea , care nu există numai în România, ci este pretutindeni ; am putea zice că este în toată lumea.

De la război încoace, cu actuala criză economică, toate marile nemulțumiri au creat această stare de lucruri. Cred inutil să examinăm situațiunea aceasta , ca să vedem dacă această anarhie se datorește unei împrejurări sau alteia .

"Constatăm însă că există într-adevăr o anarhie spirituală , care trebuie combătută ,
Și această anarhie nu știu dacă are o cauză în afară , în împrejurările economice ,
sau are drept cauză lipsa de educație a generației de astăzi .

" Acest lucru este adevărat și împotriva lui au reacționat statele ,
așa cum au găsit de cuviință . Vom găsi, d-lor, într-adevăr, în toate Statele de astăzi
o tendință constantă de a reface autoritatea Statului, și anume,
de a mărgini rolul puterii legiuitoare și a accentua rolul puterii executive.

Această tendință este constantă , și s-a accentuat în timpul din urmă în Austria, în Polonia,
nu mai vorbesc de Germania și Italia.

" Este o tendință de a bara rolul puterii legiuitoare , accentuând rolul puterii executive ,
pentru că s-a găsit într-adevăr nevoia ca
conducerea Statului să fie cât mai unitară și cât mai autoritară .

S-a găsit că în drumul său , exercițiul autorității Statului , este ținut în loc de puterea
legiuitoare , de felul greoi și intermitent cum funcționează această putere ."

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▫ Modificarea Constituției !

▫ Echivocul guvernului PNL, cramponarea de putere

" Este foarte firesc ca Statele să fi reacționat , modificând structura lor organică .
S-au modificat constituțiile și în Austria și în Polonia.

Ei bine, d-lor, dvs nu aveți încredere în dispoziția constituțională , pentru că această
dispoziție constituțională , în 4 ani de guvernare , a rămas literă ștersă .

Da, d-lor, pentru că sunteți un guvern care ați stat 4 ani de zile la putere .(protestări la PNL)
Vă rog să nu faceți o confuzie. Peste câteva zile , se încheie a patra și ultima sesiune ordinară
(protestări la PNL) De ce vă face așa de rău această afirmație ?

" Dar , d-lor, când ați avut încrederea factorului constituțional ,
pe care n-au avut-o până acum guvernele ,

de ce dvs , timp de 4 ani, când ați constatat că dispozițiunile noastre fundamentale
nu mai corespund vremurilor, dacă într-adevăr ați constatat că este nevoie de măsuri de
autoritate , pentru ce dvs, după patru ani de guvernare , în care timp ați făcut această constatare ,
n-ați procedat mai degrabă cu lealitate și cu bărbăție la modificarea Constituției ?
(protestări la PNL)

" Dar dvs, în loc să faceți ce au făcut toate guvernele, care au avut o convingere,
ați avut o atitudine echivocă : ați vrut să nu aplicați Constituția ,
dar nici să n-o modificați , deoarece această modificare , prin noile alegeri necesare ,
implica trecerea dvs în opoziție, astfel că
ați preferat să treceți alături de dispoziții constituționale.

" Și va rămâne în istoria politică a României , o dureroasă ilustrație a vremurilor de

astăzi, că **dvs care sunteți și vă laudați a fi autorii Constituției**, după ce ați stat **4 ani la putere** - când alte partide care au făcut rezerve la votarea acestei Constituții, dar care, o dată la putere, au respectat această Constituție - **dvs, autorii Constituției, nu ați respectat această Constituție, dar nici n-ați modificat-o, ci ați călcat-o în picioare într-un mod brutal.**

"**lată ce va rămâne în istoria politică a țării și cui va rămâne marea răspundere în această chestiune**" (**proteste la PNL ; aplauze la PNȚ**)

////////////////////////////////////

V.Rădulescu-;Mhedinți / Prelungirea stării de asediu / 12 mart.'37

Guv.Tătărescu .Vacanță parlamentară .Pregătiri de alegeri

17.) Armd.Călinescu, Însemnări politice

▣ 1937 .**Tătărescu** (PNL) -**Călinescu** (PNȚ)- "homo regius" // **Călinescu** / 14 ian.'37

▣ **Oamenii regelui : Călinescu -Tătărescu**

Întâlnire **Tătărescu-Călinescu** (durata: 1,30 h).

Tătărescu a vrut **climat nou**,cu așezarea regelui pe **2 axe:PNL și PNȚ** ;

nu s-a putut din cauza răspunsurilor lui Mihalache și Maniu ;

că **i s-a reproșat** că încurajează dreapta,nu-i adevarat, a găsit-o încurajată de Vaida ! ;

că **PNȚ a făcut mari greșeli**,mai ales Maniu, **înstrăinind Palatul** ;

că **Rex îl simpatizează pe A.C.**

(ar fi spus : < **lată un om cu care pot să mă înțeleg și cu care se poate lucra.**>) ;
că să continue așa și **vor fi aduși la putere** .

Călinescu comunică conversația cu Tătărescu lui **Mihalache**:

"**Nu înțelege nimic !** Îl califică de farseur. Acțiunea lui ,narcoză !

Noi trebuie să facem o **opoziție violentă.Nu crede în rege**. [...]

știe că **Rex nu-l vrea pe el personal**. Sugestia cu Vaida - o sugestie pe care

nu o primește.**Vrea luptă contra Rex.**" (p.331-32)

Călinescu / febr.-mart '37

▣ **Apogeul crizei în PNȚ**

Mihalache - Maniu - Vaida / "centriștii" (Călinescu +)

[febr.-mart '37] În mormântarea lui **Moța și Marin** ; pericol **G de F** ;

Implicarea lui **A.C ălinescu (Gavr.Marinescu. plan de lichidare)**

Dinu Brătianu le comunică **rămânerea la guvern** , pînă în toamnă,

pentru a restabili ordinea...și pentru că **PNȚ nu poate fi chemat** ,

din cauza lui Maniu și Lupu. (p.340- 41)

[2-5 apr.'37] **La Comitet, Mihalache demisionează "irevocabil"** și recomandă pe **Maniu**.

(încep demersurile ca acesta să primească)**Maniu,seara ,acceptă.**

Dar...între timp,**Mihalache** se răzgîndește !(tratative cu el ca să renunțe.)

Rămîne Maniu,despre care se spune că **nu va ataca pe rege**,

dar în **culise menține legătura cu Nae Ionescu și Gardă.**

"**Centriștii**" (nume dat de rege grupului Călinescu) în continuă informare și contacte **pentru a contracara acțiunea "bătrînilor "**.

[14 mai '37] **Călinescu** la **Rex. A.C.**:îi relatează sit.din PNȚ.,convorbirile și condițiile lui **Vaida (eliminarea lui Maniu,Lupu,Madgearu !)**.

- **Rex: <Cred că nu ați pierde nimic [...] formula [...] simpatică [...]**

e rolul dvs, al centristilor, să o realizați .>

- **A.C.** "Eu am a făcut teoria marilor partide" ...

Rex : găsește că **regimul parlamentar** are defecte; **solidaritatea de partid** împiedică eliminarea necinstițiilor; trebuie **întărit executivul**

(2-3 nume sonore , restul **oameni de muncă** pe care să-i poată schimba oricând).

< Iată cum am procedat acum. I-am schimbat mereu. Tătărescu este omul pe care l-am format eu. Fără aceasta n-ar fi ajuns. >

[6 iun.'37] Convorbiri **Călinescu-Costăchescu-Ghelmegeanu-Potîrcă-Gafencu** .

- ce fac dacă rex cere acord cu Vaida? - **Suțin formula în partid;**

- dacă partidul nu îi urmează ? - Ridică problema **conducerii partidului** ;

- ce fac dacă vine Maniu ia conducere? - **Nu acceptă;**

- ce tactică urmează? - **retragerea din partid sau luarea "steagului"** ;

[15 iun.'37] **Călinescu** : **Conflict** serios cu **Madgearu**, în fața lui Mihalache.

"Trimit apoi acestuia **demisia mea din partid**" **[!!!]**

Mihalache refuză să o primească. (p.350-351)

18.) Zaharia Boilă , Amintiri și considerații asupra mișcării legionare ,

Biblioteca Apostrof, Cluj -Napoca, 2002 . Ediție îngrijită de Marta Petreu și Ana Cornea, cu o prefață de Livia Titieni Boilă

Z.Boilă / retro' 11 mart.'37

▣ Carol II - Codreanu - Maniu (p. 51 - 55)

[**LD** : Chiar dacă este o poveste ... este o poveste cu tâlc !

ZB apare iar în postura de intermediar, de om de încredere al lui Maniu

acceptat însă și de Codreanu . oricum, este o explicație întortocheată privind acest pact.]

" În ziua de **11 martie 1937, Corneliu Codreanu** [-----] a trimis la mine [**hotel Bulevard**]

pe **secretarul său Stănicel** propunându-mi o **întâlnire** într-un loc "neutru, nesupravegheat de poliție " .

Întâlnirea a avut loc **în casa inginerului Ionică** din București (strada Basarabiei)

" Chiar de la început, **Codreanu mi-a destăinuit scopul** acestei întrevederi :

dorința de a-l întâlni pe Iuliu Maniu . [-----]

I-am răspuns că , în principiu, nu cred să se ivească obstacole deosebite în calea unei

asemenea întâlniri, dar trebuie să știe că , momentan , **Maniu lipsește din țară** ,

fiind călătorit în străinătate pentru un timp mai îndelungat .

Foarte neplăcut surprins , **Codreanu** m-a întrebat dacă am vreo posibilitate

să-l încunoștiințez pe Maniu în scris despre ce este vorba, fără bine înțeles să afle Siguranța.

[-----]

După un moment de ezitare, i-am răspuns : < Întâmplarea face ca tocmai mâine să plece

un prieten al nostru (Aurel Leucuția) cu mașina **la Viena** ,

unde **îl va întâlni pe Maniu** . Cu d-sa **i-aș putea trimite o scrisoare** .>

[-----]

A urmat **un dialog** pe care **ZB încearcă să-l reproducă ad litteram** :

- **Eu** : Vă ascult cu răbdare

- **Codreanu** : **Domnule Boilă, pe scurt, eu sunt condamnat la moarte de către regele Carol II**

- **Eu** : Dvs ? Și pentru ce ? Iertați-mă , dar **îmi vine greu să cred** cele spuse. [-----]

După toate cele întâmplate în ultimul timp [-----] nu găsesc motivul pentru care regele

să vă condamne la moarte . Reamintiți-vă **Congresul de la Tg.Mureș** , pentru scopurile căruia **regele a donat 100.000 lei**, apoi **Memoriul adresat de dvs** în chestiunea politicii externe, care ,așa cum a fost conceput, pare a fi dictat de rege. În fine, amintiți-vă de **comportarea autorităților** bisericești și civile cu ocazia înmormântării lui Moța și Marin .

- **Codreanu** : **Da, toate acestea sunt perfect adevărate** , dar de atunci **a intervenit un fapt**

pe care dvs nu-l cunoașteți , dar după ce îl veți cunoaște , **veți înțelege că vorbele mele** ,

sau mai exact **temerile mele**, sunt cât se poate de întemeiate . [-----]

Nu am dreptul să vă cer un jurământ , dar **vă rog insistent să-mi promiteți**

că nu veți divulga nimenui cele ce vă comunic acum

- **Eu** : D-le Codreanu, aveți **cuvântul meu de onoare** că, în afară de **dl Maniu** , nimeni nu va afla cele comunicate de dvs.

- **Codreanu** : Nu de mult , **regele mi-a acordat o audință secretă** care a avut loc **într-o vilă particulară** . În cursul acestei audiențe, **regele mi s-a destăinuit** , sau mai exact făcea în așa fel ca **eu să am impresia că se destăinuește** .

El spunea că are de gând să abandoneze partidele politice ,

care nu se deosebesc între ele din punct de vedere ideologic, ci **au aceeași preocupare constantă de a veni la putere cu orice preț**, și < de a mă face **pizonierul lor** , unii pretinzând **chiar să-mi dicteze până și comportarea mea în viața familială și particulară** >.

< **Prefer să urmăresc realizarea programului meu și deoarece - cum sunt informat - programul meu nu se deosebește de al vostru** , al tineretului,

am să vă aduc la putere, și să te numesc pe tine prim -ministru >

< **Dar este nevoie ca diriguirea mișcării voastre să treacă exclusiv în mâna mea . Cer deci să mă proclamați căpetenia voastră .** >

I-am răspuns regelui că eu , deocamdată, **nu urmăresc să vin la putere** , deoarece nu am cadre pregătite pentru guvernare .

Eu am creat o școală politică în care o să instruesc tineretul , pregătindu-l pentru ziua de mâine.

Eu vreau să transform mentalitatea acestor tineri , ai căror părinți nu se pot schimba de azi pe mâine .

Organizația mea nu este sută la sută teroristă , dar nu mă sfiesc a recunoaște că **este paramilitară** , în lăuntru careia vreau să mențin o disciplină de fier.

Majestatea Voastră sunteți **capul țării** și simbolizați **suveranitatea națională** , sunteți deci și **comandantul suprem al oștirii** și implicit , deci, și al nostru , dar **nu puteți să vă asumați roluri mai inferioare [sic !] , să vă degradați** , adică la rangul unui **simpliciu șef de partid** sau grup politic.

Nu am putut spune regelui tot ce gândeam în adâncul sufletului meu, și anume că **nu pot să-l las să prostitueze și organizația noastră** , cum a procedat cu celelate partide politice , și nici că **vrea, probabil, să mă uzeze și pe urmă să mă arunce la gunoi** ca pe o lămâie stoarsă.

- **Eu** : Dar , în definitiv, **ce vă face să credeți** că , numai de câț , v-a condamnat la moarte ? Iată , **Maniu duce contra lui o luptă aprigă** de ani de zile și **o luptă mult mai primejdioasă în urmări**, și totuși nu-l condamnă la moarte .

- **Codreanu** : **Cu dl. Maniu este altceva**. D-sa este, ce-i drept, considerat **dușmanul numărul unu**, dar nu îi este rival , căci **Maniu nu vrea să instaleze dictatura** , ba a renunțat și la șefia partidului său . Pe când **regele în mine vede un rival** , pe care **trebuie să-l înlătore** cu orice preț și cu orice mijloace.

Apoi **omorârea lui Maniu ar stârni un mare rezon** în opinia publică dinăuntru și din afară ; în același timp, **înlăturarea mea** nu va produce o impresie deosebită , ba din anumite părți **va fi primită cu satisfacție** - așa cel puțin își închipuie Carol II . **El pe mine nu mă consideră** nici măcar popular în țară .

< **lacă un tânăr bicisnic, aiurit** >

cum a declarat nu o dată **despre mine în fața lui Nae Ionescu** .

- **Eu** : **Am înțeles**. Dar vă rog să mă lămuriiți **cum vă închipuiți o colaborare cu dl Maniu** ? Dvs aveți **o cu totul altfel de mentalitate** , altă educație, alt program politic, altă tactică de luptă. **Maniu - democrat, filo francez, filo englez, în luptă înverșunată cu revizionistii germani și maghiari, legalist** , găsindu-se în **atitudine protestatară față de comportarea particulară a regelui Carol II** .

În schimb , dvs , dle Codreanu, sunteți pentru **absolutism și totalitarism**,

pentru **prietenie cu Hitler și Mussolini**, care susțin **revizuirea tratatelor de la Paris**.

În chestiunea d-nei Lupescu - după cum mi-a declarat ocazional Ion Moța - **vă dezinteresează**. Și apoi, chiar vara trecută **i-ați condamnat la moarte pe cei mai apropiați prieteni politici**

ai d-lui Maniu , pe Titulescu și Madgearu , precum și pe șeful partidului însuși [Mihalache] din care dl Maniu face parte.

- **Codreanu :**

(mi-a zâmbit - îndeletnicire foarte rară la el - și a făcut un gest diminutiv cu mâna) :

Asupra acelor condamnări se mai poate reveni .

Comparația pe care ați făcut-o este aproximativ exactă,

deși imi atribuiți unele păreri pe care nu le am, sau, mai exact , le-am revizuit pe parcurs.

Să nu credeți că eu nu cunosc și nu detest viața particulară a regelui.

Eu îl socot pe acest rege o pacoste pentru țară , indiferent de faptul că am devenit dușmani.

Căci dacă nu-l socoteam așa, poate încheiam târgul cu el.

Eu cu domnul Maniu doresc să fac o alianță contra regelui Carol II .

D.Maniu este meșter în formule juridice și politice .

D-sa va găsi formula potrivită , dacă peste tot acceptă alianța mea.

De altfel, eu nu vreau deocamdată să vin la putere și , peste tot,

nu vreau să vin prin revoluție sau lovitură.

Vreau să cuceresc guvernul pe cale pașnică - cam la fel ca Hitler -

prin alegeri , obținând majorități în parlament ."

- **Eu :** " În fine, eu nu am dreptul să mă pronunț în numele d-lui Maniu ,
căruia am să-i comunic dorința dvs și tot ce mi-ați destăinuit ."

*

*

*

Ulterior a fost informat că **planul lui Codreanu nu a fost aprobat** de toți membrii Gărzii .

Ba , în majoritate, **nu împărtășeau animozitățile** lui Codreanu **față de regele Carol .**

Iar când au aflat ce-a sacrificat Codreanu ... toți **au convenit că s-a săvârșit o mare greșală.**

Mișcarea trecea prin momente critice.

*

*

*

Spre sfârșitul lui **ianie '37** , luând la cunoștință solicitarea lui Codreanu,

Maniu i-a dat prin Z.B. următorul răspuns :

< Fiind eu un **membru disciplinat** al Partidului Național -Țărănesc , **nu pot să am o discuție**

- cu caracter politic - **cu șeful unei grupări politice străine** , pentru a găsi o platformă de

colaborare, **fără ca în prealabil să nu-l încunoștițez pe d.Ion Mihalache** , șeful partidului.

De vreme ce își dă **Codreanu a cerut ca întrevederea -** solicitată de el - **să rămână în secret**

și nimeni altul să nu aibă cunoștință de ea, cu regret , **nu-i pot satisface dorința.**

Atenție LD ! De altminteri, în câteva luni **situația politică se va schimba radical și**

toate piedicile din calea unei întrevederi între noi vor fi înlăturate .>

.... **Pe 10 iulie**, la Predeal, **Z.B.** i-a adus la cunoștință **lui Codreanu răspunsul lui Maniu .**

A rămas nedumerit când **Codreanu i-a răspuns :**

Atenție LD ! < Și eu văd la fel cu dl Maniu,

în curând vom putea sta de vorbă nestânjeniți , în alte împrejurări . >

Z.Boilă / retro mai '37

▀ **Paris : Întâlnire Maniu -Madgearu-Titulescu (p. 56 - 59)**

[LD : viața politică românească a avut parte de ... **mister și întâlniri ciudate , ca în filme !**

Acestea erau **forme legaliste și democratice** ale luptei politice ?!

Apelul lui Madgearu (Mihalache) către Maniu ... era a unor **oameni din același partid !**

La 10 ani de la fuziune ... **între Maniu și Mihalache** , între cele două ramuri ,

cum se prezenta comunitatea de partid ?

Cine a avut dreptate sub semnul dubitativului " dacă " ?

Mihalache sau Maniu ? Iată , mărturiile ale oamenilor de încredere ai lui Maniu

Scrise la distanță de aproape jumătate de secol, după atâtea întâmplări și după atâta suferință ,

nu trădează ele **dorința de a-i atribui lui Maniu darul previziunii ?**

Chestiunea este : **cum să scrii istorie după ele ?**

De aceea prefer eu declarațiile " calde" , nu post -festum .]

... Mai târziu **l-a lămurit Aurel Leucuția** , povestindu-i **întâlnirea** , de la sfârșitul lui mai 1937,
în camera unui **hotel din Paris**, între **Virgil Madgearu , Nicolae Titulescu și Iuliu Maniu**

Reproduce cele povestite de Leucuția :

" **Virgil Madgearu** , trimis de I.Mihalache , precum și **N.Titulescu** , rugat tot de Mihalache , **I-au vizitat pe Maniu** la hotelul unde locuia la Paris.

Virgil Madgearu , într-o lungă pledoarie , **a expus situația de acasă** , și la sfârșitul ei a formulat **pretențiunea lui Mihalache** (parafrazată în rezumat de Leucuția) .

Madgearu :

< **Ion Mihalache și noi**, actuala **conducerea Partidului Național Țărănesc** , **socotim că în toamna acestui an , regele**, neavând încotro, **va trebui să-l însărcineze cu formarea guvernului pe Ion Mihalache.**

(Maniu asculta în tăcere , fără să reflecteze asupra celor spuse de Madgearu)

Într-un singur caz nu-l va aduce la guvern pe Mihalache - aceasta este părerea lui Mihalache și a noastră - și anume, **dacă va putea pretexta că dvs., domnule Maniu** , sau oamenii dvs.

ati întreprinde o acțiune antidinastică sau, mai exact, **anticarlistă** .

Drept aceea, **Mihalache și noi** , cu toții **vă rugăm să nu porniți vreo acțiune** ,

nici direct nici indirect , prin gruparea dvs , **contra regelui Carol II.**

Iar ca un fel de garanție că veți rămânea în pasivitate ,Mihalache vă roagă **să-i promiteți că nu vă veți întoarce în țară decât în preajma crizei.>**

N.Titulescu s-a asociat la cele spuse de Madgearu ,

fiind **de acord și cu cererea formulată de Madgearu în numele lui Ion Mihalache.**

Maniu :

< **Eu unul nu cred că regele Carol II are de gând să-l aducă la putere pe Ion Mihalache** , în fruntea unui guvern național-țărănesc, **nici acum , nici mai târziu , nici dacă eu rămân în pasivitate** sau voi promite în scris **că nu voi acționa în nici un fel.**

Mai curând sunt gata să cred că **l-ar numi pe Mihalache** în cazul **când eu aș porni o acțiune violentă contra camarilei și a doamenii Lupescu** ,

cu condiția , bineînțeles, **ca Mihalache să mă dezarmeze** .

După părerea mea, regele are cu totul alte planuri .

Dvs nu-l înțelegeți nici acum sau **vă faceți că nu-l înțelegeți** .

Cum spuneam noi pe la Blaj , **" vă îmbățați cu apă rece "** .

Regele nici gând nu are să devină un domnitor constituțional .

El așteaptă doar sfârșitul legislaturii , nu fiindcă are de gând să respecte uzanțele parlamentare și constituționale , ci fiindcă nu a avut încă timp și posibilitate

să pregătească îndeajuns formula succesiunii ,

care va fi cu totul alta decât vă închipuiți.

Dar , pentru ca **să nu-mi puteți băga de vină nimic** , și să nu aveți motivul să susțineți **că eu aș putea fi piedica aducerii la putere a lui Ion Mihalache** ,

iată, eu vă declar : am să rămân în străinătate până acolo, prin septembrie.

Dar chiar venind în țară, **nu voi părăsi via mea de la Bădăcin** .

În orice caz, **nu voi întreprinde nici un fel de acțiune politică** ,

pentru a nu contracara șansele lui Mihalache de a veni la putere .

Voi face ce-mi este posibil ca nici oamenii mei , în special Zaharia Boilă,

să nu pornească vreo acțiune contra regelui. >

Madgearu :

< **Repet : Mihalache crede ferm** că **va fi adus la putere acum** ,

adică cel mai târziu în noiembrie anul acesta.

Dar dacă totuși Carol II ar săvârși un asemenea act de nedreptate ,

și anume **să nu-l aducă la putere** după demisia actualului guvern prezidat de Tătărescu - demisie care fatal va trebui să se producă până la toamnă -

Ion Mihalache se va retrage imediat de la șefia Partidului Național -Țărănesc , cedând locul dvs. Nu sunt autorizat să fac o asemenea declarație , dar v-o fac totuși , **cunoscând gândurile**

intime ale lui Mihalache .>

Titulescu :

< Dle Maniu , în definitiv **dvs ce credeți, dacă regele nu are de gând să-l aducă la putere pe Mihalache , cine va fi urmașul lui Tătărescu ?** >

Maniu :

< **Mă întrebați cine va fi urmașul lui Guță Tătărescu ?**

lată vă spun părerea mea : va fi dl Guță Tătărăscu . >

.... Atât Titulescu cât și Madgearu au izbucnit într-un râs zgomotos ,
la care m-am asociat și eu - spunea Leucuția. Apoi, potolindu-se ,
Titulescu i-a strâns mâna lui Maniu și i-a spus :

Titulescu :

< Deși nu vă cunosc mucalit , **cred că nu susțineți serios ceea ce ați spus.**

În orice caz, noi **contăm pe promisiunea dvs** că până la toamnă

veți aștepta cu orice fel de acțiune . >

[-----]

Z.Boilă / retro nov. '37

▣ **Rotativa guvernamentală (p. 59 - 60)**

▣ **Guvernul Tătărăscu = guvern de coaliție**

" În noiembrie 1937, piesa , sau mai exact **comedia bufă a rulat întocmai** după indicațiile regizorului principal ...**Regele a început consultările** ca de obicei.

După audierea președinților Corpurilor Legiuitoare , **a fost chemat la palat Ion Mihalache. regele l-a însărcinat cu formarea guvernului ... dar nu al unui guvern național-țărănesc** , ci al unui **guvern de coaliție** împreună **cu gruparea Vaida .**

Se știa însă că Vaida și aderenții săi, încă din 1935 au fost excluși din PNȚ , fapt care a determinat ca raporturile dintre cele două grupări să fie cât se poate de inamicale. Între Mihalache și Vaida nu existau nici măcar relații personale. [-----]

În asemenea împrejurări, **însărcinarea dată lui Mihalache a fost o curată bătaie de joc.**

Regele Carol II, adoptând maniera unui **golan de la periferia Bucureștiului** ,

a crezut că-i șmecher. În realitate, **și-a bătut joc de buna -credință și loialitatea lui Ion Mihalache** , care **fusese atât de naiv** încât să creadă în promisiunile regelui transmise prin așa-numiții centriști din jurul lui. **Formal, regele era acoperit** deoarece însărcinarea de a forma guvernul a fost dată , în fond, bătaia de joc a fost deplină. De la sine se înțelege că Ion Mihalache a refuzat o asemenea însărcinare ,

care a însemnat **o umilire a demnității lui de om politic** [-----]

După ce **o însărcinare similară a fost dată și lui Vaida** , și acesta de asemenea a refuzat-o , regele Carol - așa cum a prezis-o Maniu cu luni înainte - **l-a chemat pe Guță Tătărăscu și l-a însărcinat cu formarea guvernului ."**

Noul guvern Tătărăscu nu era identic cu cel precedent .

Guvernul nou a fost o coaliție a carliștilor din toate partidele (Tătărăscu - Vaida - Iorga)
Mircea Iorga -fiul devine subsecretar de stat ; lui Vaida i se conferă 64de candidaturi la alegeri ;
prietenii legionarilor (Inculeț, Titeanu etc.) **dispar din guvern** ;
Franasovici preia Internele.

Z.Boilă / retro nov.'37

▣ **Maniu revine la șefia PNȚ**

▣ **Pactul electoral Maniu - Gh.Brătianu- Codreanu (p. 60-65)**

[**LD : nu uita subiectivitatea și întârzierea cu care ZB își scrie amintirile**]

"Ion Mihalache convoacă imediat **Comitetul Central Executiv** și își dă **demisia de la șefia partidului. Propune în locul său pe Iuliu Maniu** , care este proclamat în unanimitate .

Revenirea lui Iuliu Maniu în fruntea PNȚ , avându-se în vedere și impopularitatea lui Carol II, dezlănțuie , atât în țară, cât și în străinătate , **un mare entuziasm.**

Maniu declară : REVENIREA MEA ÎN FRUNTEA PARTIDULUI , ÎNSEMNEAZĂ : LUPTĂ !
Evenimentele s-au împlinit doar așa cum le-a prezis Maniu, cu exactitate matematică.

Chiar a doua zi, **Iuliu Maniu se întâlnește** , în casa profesorului dr.Gerota ,

cu Corneliu Zelea Codreanu , apoi , la a doua întrevvedere , **participă și Gheorghe Brătianu.**

Edițiile speciale ale ziarelor vestesc evenimentul senzațional :

cei trei șefi de partide încheie un acord pentru apărarea libertății alegerilor .

Nu un cartel electoral cu scopul fixării unor candidaturi comune, nici un pact politic pentru parcurgerea aceluiaș drum și realizarea unor puncte de program.

Se precizează că **acordul durează până la terminarea alegerilor, adică maximum 30 de zile.**

Atenție LD ! : Atât la Gardă cât și în PNȚ , sunt multe nemulțumiri .

Se formează două tabere : pe de o parte, lichelele carliste și camariliste , pe de altă parte , **românii conștienți** .

Iuliu Maniu ridică mănua :

guvernul personal al regelui Carol II trebuie răsturnat în alegeri .

Presa carlistă și satelită pornesc **o furibundă campanie contra pactului** .

O droaie de **invecive și acuze** sunt aruncate asupra autorilor pactului :

... **Că Iuliu Maniu l-a lansat** în viața politică **pe Codreanu !**

... **Că Maniu a investit Garda de Fier** cu caracter de autenticitate !

... **Că Codreanu** și-a trădat puncte principale din program - anticomunism și anti francmasoneria !

Acuzele ce se aduceau celor doi, se băteau cap în cap .

În schimb , **nu se putea răspunde la ele** , pentru că **cenzura** era necruțătoare , pentru că **radioul** era monopolizat de Tătăreanu iar **întrunirile** erau împrăștiate de poliție.

lată reflexiunile lui Maniu :

/ Pactul **nu este un pact ideologic, politic , programatic** ci de apărare a libertății alegerilor ;

/ **Nu el l-a lansat pe CZCodreanu**, despre care nu a scris nici o dată până în 1937 ;

/ **CZC s-a lansat singur** , candidând în alegeri , **în guvernarea Iorga** (vara '31) ;

/ **Gh.Tătăreanu a protegit** toate mișcările antisemite între anii 1922-1937 ;

/ **Carol II a obladuit** mișcarea legionară , dând și bani pentru Congresul de la Tg.Mureș , unde Mihalache, Titulescu și Madgearu au fost condamnați la moarte ;

/ **Ce băiat cuminte ar fi fost Codreanu** dacă accepta oferta regelui ;

Reacțiile forțelor politice externe și interne :

/ **Presa și radio-ul francez și englez** au salutat cu **satisfacție** riposta energică a opoziției

/ **Presa sovietică** (la inspirația lui Stalin !) a scris favorabil despre "**pactul**" **Codreanu -Maniu** ;

/ **Partidele de opoziție - cu excepția PNC-Goga - au aprobat "acordul "** , alăturându-se

forumului anticarlist : PSD, PP (Averescu) , PNA (Argetoianu) P.Maghiar, P.German,

Blocul Evreesc etc etc .**Până și PCR** , aflat în ilegalitate, a dat un **Comunicat** , recomandând simpatizanților să voteze cu Maniu (ceea ce mai târziu a negat)

[-----]

Z.Boilă / Cluj, la 10 iulie 1971, dr.Zaharia Boilă "

/ **Amintiri și considerații** /

19.) **Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,**

Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981

▣ **Atitudini politice : față de Vaida ; față de Maniu .** (19 iul.'37)

▣ **Acordul electoral cu Iuliu Maniu și Gh.Brătianu** (30 nov.'37)

▣ **Protest public : apărarea lui Maniu** (14 dec.'37)

CZCodreanu / 19 iulie 1937 **Vezi integral - Fișier Garda de Fier VII (scrieri)**

▣ **Atitudini politice : față de Vaida ; față de Maniu .** (p. 167.168)

[LD : scrisoare trimisă **prof.Apostolescu , vaidist** (Oradea) , care a cerut sprijin electoral .

Explicațiile lui dezvăluie **o avizată cunoaștere a situației** din diferite zone și județe ale țării,

din p.d.v. naționalist . Mai dezvăluie și ... **considerentele** pentru care **va încheia** ,

peste câteva luni , cunoscutul "**pact de neagresiune**" cu Iuliu Maniu,

deși, ideologice, mai bine zis ca naționalist, se simțea mai apropiat de Vaida .]

Răspunde cu întârziere scrisorii . **Îi vine greu să rezolve afirmativ sprijinul cerut,** dar va face ceva...

" Noi, **am dat concurs d-lui Vaida** , în diferite ocazii , și acum **la alegeri în Vechiul Regat** ,

în câteva județe.**Ajutorul nostru n-a fost hotărâtor.**Pentru că noi nu suntem așa de numeroși cum zice lumea. **Suntem tari, dar nu suntem mulți.**

" Cu părere de rău trebuie să constat , însă , că **dI Vaida**, pe care eu îl respect , **nu-mi poate sta în ajutor împotriva forțelor care s-au pus să mă nimicească . Să ne extermină pe toți .**
Nu poate să ne ajute , pentru că **n-o fi având suficientă trecere** în această chestie . Și atunci , **cu toată dragostea și respectul** pentru d-I Vaida , **sunt nevoit să-mi caut aliat cu care să mă pot apăra ,**
împotriva forțelor care vor să mă extermină cu întreaga Mișcare legionară .
"Aceste forțe sunt acele vizate de d-I lului Maniu .
Și pe el personal vor să-l extermină .
Îmi este foarte greu ca , în momentul când tratez cu cineva , sau o caut , **să lupt contra lui .**
"Cunosc uneltirile de moarte în contra Mișcării Legionare .
Stăm în fața morții , și-mi pare rău că d-I Vaida , care ar vrea din toată inima ,
nu ne poate ajuta cu nimic .
" În războiul acesta în care soarta noastră , a tineretului legionar al României ,
a fost aruncată pe masa zarurilor , se joacă , în ultimă analiză ,
și problema românească a Bihorului cucerit de jidănimie ,
Bihor care , **fără o biruință legionară , va rămâne tot jidănesc** (adică sub putere și la discreție iudaică) ,
chiar cu o eventuală biruință , fie ea cât de strălucitoare , **a Frontului Românesc**"
[-----] CZCodreanu / 19 iul.'37

20.) **Note . Acțiunile lui CZCodreanu** , 6 , 21 , 25 , 26 apr. ; 27 aug. 4 oct. 1937

Diracția generală a poliției (poliția de Siguranță)
(Arhiva ISISP ; fond V , dsr.nr. 226 , 227)

Notă , 21 apr.1937

Din cercurile lui **CZC** , se spune că **proiectează o coalizare**
cu **celelate grupări și personalități** care luptă **pe linie constituționalistă .**
Momentul este prielnic acestei coalizări , deoarece **Carol II a hotărât să le distrugă :**
Înlăturarea lui Forțu din învățământ ; inevitabila condamnare a prof.Gerota ;
manevra pentru înlăturarea șefiei lui Maniu de la PNȚ ;
hotărârea Consiliului de Coroană din 9 aprilie ;
legile excepționale aduse de guvern în ultima vreme)

motive suficiente pentru acțiunea comună a celor ce vor să lupte contra " ocultei"
(este vizată Elena Lupescu) . [-----]

////////////////////////////////////

Notă , 25 apr. 1937 (f.11)

Manuscrisul broșurii cu privire la d-na Lupescu ,

întocmit de **Vojen, Al.Cantacuzino și Sinulescu** , a fost **predat lui Corneliu Codreanu .**
Conducerea Legiunii , i-a însărcinat pe cei trei **să întocmească o broșură privind pe Duduia ,**
și " cercurile oculte" . Manuscrisul cuprinde 65 pag , și a fost dat de Codreanu lui Siancu ,
pentru a-l arăta lui Maniu , ca apoi să fie tipărit , eventual în Ardeal .

////////////////////////////////////

Notă , 26 apr. 1937 (f.12)

CZCodreanu este obsedat de gândul că ar putea fi suprimat .
A dat dispozițiuni ca , în caz de dispariție a lui (în lupta cu Palatul) ,
toate organizațiile legionare să se îndrepte spre Maniu .

Prin asta , **CZCodreanu a câștigat și pe Maniu .**

////////////////////////////////////

Notă , 27 aug.1937

Legionarii l-au întrebat pe CZC cum să răspundă maselor
privind **atitudinea lor față de Vaida sau de Maniu .**

El a spus : < **Legiunea se găsește pe chestia națională pe linia d-lui Vaida Voevod ,**
însă pe chestia constituțională ea se identifică cu acțiunea d-lui Maniu ,
și de aceea caută și a reușit să aibă raporturi perfecte cu ambii fruntași politici >

despre care **el crede că mai târziu se vor împăca.**

////////////////////////////////////

Notă, 4 oct.1937

CZC este îngrijorat deoarece a auzit că Iuliu Maniu își schimbă atitudinea față de Coroană.

Se teme de o împăcare . În acest caz, legionarii vor anticipa pe Maniu ,

și se vor declara profund monarhiști și Carliști .

////////////////////////////////////

Vezi fișierul următor .